

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 26 november 2007*§ 4 Interpellation om Simba (nr 2007:40)*

Anförande nr 1

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag ber att få hänvisa till utdelat svar.

Anförande nr 2

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Jag vill börja med att tacka borgarrådet för svaret. Det var inte en så jättelång interpellation, och därför ska man kanske inte begära att man skriver någon lång essä. Jag tackar särskilt för de två meningar som borgarrådet tog nästan sex månader på sig att formulera.

Min interpellation handlade om Simba, och Simba är en arbetsmarknadsverksamhet som riktar in sig på att öka integrationen av kvinnor med utländsk bakgrund på arbetsmarknaden och minska bidragsberoendet från staden.

Det var egentligen två frågor som jag ställde till borgarrådet. Den ena handlade om borgarrådets uppfattning om Simbas verksamhet. Man kan konstatera att den är ganska positiv. Där är vi helt överens.

Min andra fråga rörde hur eller huruvida borgarrådet avser att säkerställa Simbas verksamhet. På detta svarar borgarrådet att de inkommande ansökningarna från Simba när det gäller verksamhetsbidrag ska prövas i sedvanlig ordning. Det var just det som var själva kruxet. Min interpellation var en konsekvens av en verksamhetsansökan som kom in till kommunstyrelsen i mars.

Jag får helt enkelt ställa en följdfråga till borgarrådet. Vad finns det för plan för ärendets handläggning? När avser borgarrådet att lägga fram sina förslag när det gäller just den verksamhetsansökan som inkom i mars till kommunstyrelsen?

Anförande nr 3

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Det ligger inte alls någon spydighet eller brist på intresse i det kortfattade svaret. Det var bara en ganska kortfattad och adekvat beskrivning av hur läget var när jag svarade på detta. Det som komplicerar saken en smula är att vi stod inför en process där vi skulle upphandla tjänster för Jobbtorgen. Eftersom detta, åtminstone till dels, ligger ganska nära Jobbtorgens verksamhet fanns det goda skäl att inte gå in och diskutera enskilda tänkbara aktörers och leverantörers roll i relation till Jobbtorgen.

Den senaste tiden har jag blivit något mer underkunnig om några problem här. De handlar om möjligheten att upphandlar verksamhet som uttryckligen riktar sig enbart till kvinnor. Våra juridiska vänner, som kan detta bättre än jag, påpekar att det finns väsentliga problem i detta. Stadens egna skakrav vid upphandling omöjliggör i praktiken upphandling av sådan verksamhet, vilket åtminstone jag var okunnig om.

Om det här beror på en avsiktlig ambition bakom fullmäktiges formulering av skakrav när det gäller upphandling eller om det mer är en oavsedd konsekvens ska jag låta vara osagt.

Då återstår traditionell bidragsgivning antingen riktad till den stadsdel som det berör eller till socialtjänstnämnden sannolikt. Den saken måste nu prövas.

Såvitt jag förstår har de en finansiering klarlagd till halvårsskiftet, och före det måste vi klara ut hur deras långsiktiga verksamhet ska finansieras och i vilken mån deras verksamhet i praktiken täcks av andra aktörer som är legalt upphandlade på alla sätt inom ramen för Jobbtorgen.

Jag tror inte att jag kan säga så mycket mer än så i dagsläget.

Anförande nr 4

T e r e s L i n d b e r g (s): Då har jag en följdfråga. Deras verksamhetsansökan berodde på att de behövde hjälp med finansieringen från halvårsskiftet. Jag antar att de har vissa problem med att fortsätta bedriva verksamheten, åtminstone i den omfattning som man nu bedriver den. Man har delvis riktat in sig på andra verksamheter också. Min fråga är: När tänker borgarrådet skriva fram den verksamhetsansökan som ligger fördelad hos din rotel?

Anförande nr 5

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag vet inte exakt när det kommer, och inte heller exakt i vilket forum det kommer heller. Det beror på vem som rimligen bör vara den korrekta mottagaren av en sådan bidragsansökan.

Så länge vi kretsar uteslutande kring långtidsarbetslösa personer som i dag lever på socialbidrag är Jobbtorgen de forum där detta ska hanteras. Det bygger helt på att vi har aktörer som klarar av den sortens arbete. Det är olyckligt om det är så att det mer av en sinkadus om en leverantör eller en aktör som skulle kunna klara av detta inte ens uppfattas uppfylla stadens skakrav vid en upphandling. Då kanske vi måste se över det på något sätt.

Alternativet är att det är andra aktörer som egentligen klarar av samma sak, men där kanske Simbacenter i så fall kan specialisera sig på någon mindre delgrupp som skulle kunna vara bidragsberättigad. Det kan jag inte svara på just nu, men du har helt rätt i att saken brådskar. De ska få ett svar i god tid före halvårsskiftet.

§ 6 Interpellation om effekten av nya a-kasseregler (nr 2007:50)

Anförande nr 6

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 7

T e r e s L i n d b e r g (s): Tack så mycket för svaret! Det var finansborgarrådet skrev det här svaret och inte Mikael Söderlund, så jag ska inte ställa honom till svars för detaljer i detta.

Anledningen till att jag skrev den här interpellationen är det sedan årsskiftet nya regelverket och den nya beräkningsmodellen som ligger till grund för a-kasseersättningen som betalas ut till dem som har blivit arbetslösa. Den tidigare modellen, som fanns innan den som beslutades om i riksdagen inför det årsskifte som har varit, innebar att om man hade jobbat mer än 1 400 timmar på årsbasis betraktades det som heltid, alltså 40 timmar i veckan. Utifrån denna beräknades också ersättningen i händelse av arbetslöshet. Om man var sjuk några dagar eller vårdade barn några dagar spelade alltså ingen, utan man han rätt till ersättning utifrån att man hade jobbat heltid.

Den nya modellen som högerpartierna på Helgeandsholmen har infört betyder att om man är sjuk, förälder som vårdar sjukt barn eller frånvarande under bara en liten del av en månad och året efter skulle bli arbetslös kommer också a-kassan att sjunka med motsvarande del som man har varit borta.

Finansborgarrådet svarar själv på hur många det faktiskt är som berörs. Det är alla de som slår i taket på a-kasseersättningen. Det är totalt 14 300 av stadens anställda som ligger i farozonen. Det är över 30 procent av stadens anställda. Man har också infört en nedtrappningsmodell. Hela a-kassan riskerar att bli mer av ett utökat försörjningsstöd än en arbetslöshetsförsäkring.

Uppgiften om antalet, de 14 300, är det enda svaret som jag får. De andra frågorna är: Vilka åtgärder kan man tänkas vidta? Kan man tänka sig att tillskriva regeringen i de här frågorna?

Det jag får till svar är att vi tänker minsann sänka arbetsgivaravgiften. Men min fråga rör stadens anställdas trygghet i arbetet och inte arbetsgivarnas kostnader för att ha anställda. Det känns lite tråkigt, men jag kan bara konstatera att Moderaterna och majoriteten i den här salen inte bryr sig det minsta om de lågavlönades trygghet i arbetet utan snarare om att företagaren ska få möjlighet att tillgodogöra sig billig arbetskraft.

Anförande nr 8

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Det här är en viktig ideologisk debatt, Teres Lindberg, som handlar om hur man ser på arbetsmarknaden och på våra löntagare i Stockholms stad. Det är uppenbarligen en milsvidd skillnad mellan oss i

de här frågorna. Det är lite märkligt efter den eftervalsdebatt som har varit, där kloka socialdemokrater har ifrågasatt den politik man förde inför valet som handlade om att så många människor som möjligt gick på bidrag. Man har inte diskuterat och engagerat sig så mycket i hur vi får människor i arbete.

Även om opinionssiffrorna just nu är höga för er trodde jag ändå att någon sorts självrannsakan ändå hade trillat ned. Jag trodde att det fanns någon sorts ambition att börja ta tag i den gamla socialdemokratiska retoriken. Men, herr ordförande, där bedrog man sig. Någon större eftertanke verkar i alla fall inte ha drabbat Teres Lindberg, utan hon ångar på i det gamla spåret som man förlorade valet på. Det är bara att tacka och ta emot.

Jag tycker att det är viktigt att vi engagerar oss i de människor med lägre inkomster som du tar upp din interpellation. Det ska vi ta på stort allvar. Vårt recept på det är att konsekvent sänka skatter för låginkomsttagare, konsekvent se till att vi får fram de nya jobben så att alla människor har ett arbete att gå till och konsekvent jobba med hur vi fungerar som arbetsgivare. Vilka arbetsvillkor har vi inom kommunen till exempel? Hur kan vi utveckla den moderna arbetsgivaren där medarbetaren på många sätt kan påverka sin arbetssituation. Vår statsminister är ute varje vecka och träffar låglönegrupper och kvinnor i låglönegrupper.

Jag kan försäkra dig, Teres Lindberg, att det handlar väldigt mycket om möjligheten att påverka sin arbetssituation. Där har vi till exempel inom offentlig sektor väldigt mycket kvar att göra. Det kommer den här majoriteten att engagera sig mycket djupt i. Det är inte bara frågan om att ha ett jobb att gå till, utan man ska också känna arbetsglädje varje dag när man går till arbetet. Med det tycker jag att vi har besvarat Teres interpellation.

Anförande nr 9

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande och Mikael! Det är lite tråkigt att du drar just de där parallellerna. Du vet mycket väl, i alla fall om du följde lite av det arbete som gjordes under den förra mandatperioden, att vi jobbade väldigt hårt med arbetslinjen i Stockholm under den förra majoriteten. Jag har ingenting emot att ni fortsätter på den linjen. Skillnaden är att arbetslinjen för er är att sänka ersättningar så att folket ska tvingas till lägre löner och på det sättet tvingas in i arbete. Vi har en tro på att människor både vill och kan arbeta, och det är också det som ska driva människor till arbete.

När det gäller människor som redan har ett arbete, för i det här fallet handlar det just om de anställda i Stockholms stad, är det i alla min och mitt partis tro att trygga människor vågar, och de vågar mycket mer. Ska vi kunna utveckla vår organisation måste vi också se till att den tredjedel som tjänar minst också vet att man har en trygghet. Om man förändrar organisationen, vilket förvisso sker, och några blir övertaliga och några blir av med arbetet måste man ändå veta att man har en grundtrygghet att stå på.

Det var inte alls länge sedan som vi hade ett stort ärende om satsningar på stadens chefer här i fullmäktige. Det var ett mycket bra ärende på många sätt. Jag tycker att det var jättebra att vi tog fram det. Men på samma sätt måste vi också se till att vi är

en attraktiv arbetsgivare för alla anställda. Det kan inte bara vara cheferna det handlar om. Precis som man ser över pensionsförmåner för stadens chefer måste vi fundera över på vilket sätt vi kan vara en attraktiv arbetsgivare också för dem som inte tjänar fullt så mycket.

Här ser man en stor skillnad. Arbetslinjen för oss handlar mycket om trygghet också för dem som har ett arbete, men arbetslinjen för er handlar bara om arbetsgivarnas möjligheter att anställa. Det är lite tråkigt när man ser det på det sättet. Det innebär att många människor riskerar att slås ut från arbetsmarknaden, och jag tycker att det är tråkigt. Men det är väl bara att konstatera att vi ser väldigt olika på de här frågorna.

Anförande nr 10

Borgarrådet Söderlund (m): Herr ordförande! Det är lönetider, Teres Lindberg. Sverige har en av de mest proletariserade befolkningar man kan tänka sig. Med proletariserad menar jag att man lever ur hand i mun. En småbarnsfamilj går och väntar på att barnbidraget ska komma för att man ska kunna betala vissa av sina räkningar och annat innan den magiska dagen den 25 i månaden inträder.

Man kan faktiskt se på trygghet på två olika sätt, Teres Lindberg. Antingen kan man se det som en a-kassefråga och en bidragsfråga, och det är uppenbart att du håller fast vid att det är den viktiga frågeställningen, eller också kan man jobba för att människor med låga inkomster och medelinkomster får ett värdigt liv. Människor arbetar hårt, går till jobbet varje dag och har trots det varje månad väldigt svårt att få ekonomin att gå ihop. De har väldigt små eller obefintliga marginaler och inte något eget sparande. Sverige sticker ut fullständigt jämfört med övriga europeiska länder när det gäller i vilken utsträckning man har ett eget sparat kapital över huvud taget och där en stor majoritet inte ens har 10 000 kronor på banken som trygghet. Det är det Sverige som ni lämnade efter er för ett år sedan, och det är det Sverige som vi försöker göra någonting åt så att människor kan växa på egna meriter, leva på sin lön och göra avsättningar så att man har en trygghet.

Det innebär inte att man inte ska ha ett skydd i a-kassa eller skydd på olika sätt om man drabbas i arbetslivet eller genom sjukdom och allt sådant som kan hända var och en av oss. Det är inte en fråga om att välja. Det är fråga om att få både-och och skapa trygghet i den näring man arbetar i. Det är där vi väljer att ta vår utgångspunkt.

Anförande nr 11

Teres Lindberg (s): Det är just det här som är själva kärnan, Mikael Söderlund. Du ser arbetslöshetsförsäkringen som ett bidrag och inte som den försäkring den faktiskt är. Det är det som är problemet. Ni riskerar att göra hela arbetslöshetsförsäkringen till ett bidrag och inte till en försäkring genom att förändra beräkningsgrunden för a-kassan som jag interPELLerade om i det här fallet – det slår främst mot kvinnor i offentlig sektor, alltså stadens anställda – genom att höja egenavgiften, genom att skärpa arbetsvillkoren, genom att inte höja taket i a-kassan, genom att begränsa den överhoppningsbara tiden till fem år, genom att ta bort möjligheten att kvalificera sig till a-kassa genom studier och genom att ta bort möjligheten till arbetslöshetsförsäkring under ferieuppehåll och studier.

Det är detta som gör att a-kassan kommer att bli ett bidrag. Det är skillnaden mellan oss. Vi ser den som en försäkring, och vi ser den som en trygghet för dem som finns ute på arbetsmarknaden. Vi vill fortsätta att se trygga människor i arbetslivet. Vi tycker också att det är viktigt att staden som en attraktiv arbetsgivare kan se till att de anställda här också har en trygghet.

Anförande nr 12

Borgarrådet Söderlund (m); Herr ordförande! Efter den här interpellationsdebatten konstaterar jag att Teres Lindberg är kritisk men inte har särskilt mycket egen politik att föra fram. Bokstäverna hos Teres Lindbergs nya partiledare har varit ganska små när det kommer till vilka återställare som ska göras om Socialdemokraterna vinner valet. Det är helt enkelt så att de reformer som vi har gjort på det ekonomiska området, som har skapat ett större utrymme i den breda allmänhetens plånböcker, har Socialdemokraterna svårt att gå tillbaka och ta ifrån människor. Nu finns det till och med historier om personer som har ringt sin arbetsgivare och frågat om de inte har dragit fel i skatt därför att skatten är så pass mycket lägre än tidigare. Jag tror inte att det är helt populärt om ni ska gå val på att riva upp de reformerna, Teres Lindberg.

Jag vill gärna hålla fast vid hur viktigt det är att se på enskilda människors egen skaparkraft och rätt att få leva på sin egen inkomst. Jag tror att vi kommer att skapa många fler trygga människor med den typen av reformer. Det står inte i konflikt med att trygghetssystemen ska finnas. De kommer att finnas, och de kommer att innebära att vi har ett skyddsnät för oss alla när vi drabbas av livets olika hårda verkligheter. De här sakerna står inte i konflikt med varandra.

Däremot ska vi ha system som premierar arbete och människor att gå ut i arbetslivet och fördjupa sig med egna studier och annat. Vi ska också ha system inom offentlig sektor som kommunala arbetsgivare där vi stimulerar till ett ökat ansvarstagande på enskilda arbetsplatser. Vi ska se människor och vilken möjlighet de själva har att påverka sin arbetssituation. Det finns faktiskt väldigt mycket vi kan göra där. Det är inte, som Teres Lindberg säger, att detta bara handlar om chefer. Det handlar definitivt inte om chefer utan om alla våra medarbetare oavsett om det är skola, äldreomsorg eller förskola. Det handlar om att se varje medarbetare och ge dem makt och möjlighet att påverka sin vardag och sin arbetssituation.

§ 7 Interpellation om synen på segregation och valfrihet (nr 2007:57)

Anförande nr 13

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

T e r e s L i n d b e r g (s): Det som föranledde den här interpellationen var en artikel i tidningen Södra Sidan där fullmäktigeledamoten Abit Dundar – han är tyvärr inte här nu – gjorde ett uttalande om att det nog inte var så himla bra att ombilda i just Mälarhöjden, den stadsdel i staden där han också är ordförande. Han hänvisade till att det bara finns ett fåtal kommunala hyresrätter kvar. Kärnan i bostadspolitiken måste vara att arbeta för en större social integration och inte tvärtom.

Jag kan bara instämma i Dundars uttalande. Jag ser inte att den förda politiken på något sätt kan leva upp till att skapa en större social integration.

I samma artikel svarar borgarrådet på frågan hur hon ser på att alla hyresrätter riskerar att försvinna från Mälarhöjden. Hon säger att om inte den typ av boende som man vill ha finns i ett område får man välja ett annat. Det är just det som är problemet. De som vill bo i hyresrätt i Mälarhöjden kommer inte att ha möjlighet att välja. Det är där valfriheten försvinner. De som har pengar har möjlighet att välja att bosätta sig var de vill. Om detta råder ingen tvekan. Det kan vi se varje vecka i bostadsbilagorna till våra stora dagstidningar. Det är definitivt inte få lägenheter som är till försäljning för dem som har möjlighet att välja bostadsrättsformen. Problemet är att hyresrättsformen har det allra största efterfrågan.

Alla vi här inne följer väl utvecklingen i bostadsförmedlingens kö där över 200 000 människor väntar på en bostad. En tredjedel söker också aktivt bostad varje månad. De tittar faktiskt efter bostäder på hyresrättsmarknaden. Det är där utbudet är alldeles för litet. Jag tycker att det är ett mycket märkligt uttalande. Man ser också en mycket tydlig spricka i majoriteten.

Man kan konstatera att borgarrådet genom sitt uttalande lyfter upp att valfrihet i boendet och möjligheten att välja är ett privilegium för de rika. Vanliga stockholmare har inte möjlighet att välja. Det är de som redan har, som har möjlighet att välja, och de som inte har något har ingen möjlighet över huvud taget.

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande och Teres Lindberg! Det här med segregation i Stockholm är en väldigt viktig fråga och faktiskt en ganska svårhanterlig fråga. Jag tror inte, till skillnad från Teres Lindberg, att det bara finns en enkel lösning. Jag tror att detta är mycket mer komplext än du försöker ge sken av här i talarstolen.

Jag tror att det handlar om flera saker. Framför allt tror jag att det viktigaste är att vi jobbar med att hela Stockholm ska vara attraktivt för alla. Där måste jag säga att Socialdemokraternas historia på det området kanske inte är någonting att skryta över för interpellanten. Genom er politik har ni starkt bidragit till ett väldigt segregerat samhälle där oerhört många människor lever i ett utanförskap. Man känner att det är svårt att påverka sin livssituation. Det kan ha med boendet att göra, men det kan

naturligtvis också ha att göra med att många står utanför på grund av att de inte har ett arbete.

Apropå att göra hela Stockholm attraktivt tror jag att det handlar om att just jobba med områdena som sådana. Det handlar till exempel om att jobba aktivt med att förändra en stadsmiljö som varken du eller jag har historiskt ansvar för eftersom den tillskapades på 70- och 60-talen, bland annat i miljonprogramsområdena som i dagsläget utgör en ganska ovänlig boendemiljö enligt många av de boende. Det handlar också om att jobba med trygghet så att människor runt omkring i hela vår stad ska kunna känna sig trygga i sitt boende. En annan del handlar också om att det ska finnas ett blandat boende.

Och varför är detta viktigt? Jo, det är väldigt viktigt eftersom människor som befinner sig i en situation där man upplever att man inte kan påverka sin boendesituation samma dag som man upplever att man kan påverka sin boendesituation, till exempel när man får ett arbete, aktivt väljer att lämna stadsdelen. Det är naturligtvis inte alls bra.

Det är också en av anledningarna till att den nuvarande majoriteten har föreslagit att vi i till exempel Svenska bostäders interna bostadskö ska införa någonting som vi kallar för köbonus som kommer att premiera de boende i vissa områden runt om i vår stad. Det är också ett sätt att jobba aktivt mot den boendesegregering som finns.

Sedan är jag helt övertygad om att just den möjlighet som vi nu ger alla hyresgäster i de tre kommunala bostadsbolagen att tillsammans med sina grannar äga sitt boende om det finns en majoritet för det är bra.

Med tanke på den politik som Socialdemokraterna står för förstår jag att du inte tycker att det här är en bra reform. Vi har ungefär 30 000 intresserade hyresgäster i dagsläget. 60 procent av dessa befinner sig just i ytterstaden. Man kan möjligen säga att det är ett dåligt betyg till bostadsbolagen, men jag tror också att det är en viktig del när det gäller att fatta ett konkret beslut om man vill äga eller hyra sin bostad och därmed få ökat boendeflytande.

Anförande nr 14

T e r e s L i n d b e r g (s): Det är roligt att Kristina Alvendal pratar om segregation och om att minska segregationen. Jag vet egentligen inte hur du ser på ordet segregation, men det handlar om att människor är uppdelade. Våra mest segregerade stadsdelar är inte ytterstadsdelarna, utan det är Östermalm, Äppelviken och så vidare. Där har vi den mest homogena befolkningsgruppen.

Även du har varit med och beslutat om hur vi definierar integration i den här salen. Vi har till och med beslutat om det under olika majoriteter, så vi borde vara hyfsat överens om att det ska vara just en social process. Att motverka segregation handlar då om att se till att det uppstår sociala processer. Det är klart att sådana processer ofta uppstår i boendet, men de uppstår också i arbetet. Därför är det viktigt att människor också kommer i arbete. Jag är den första att skriva under på detta.

Att komma åt boendesegregationen måste så klart handla om flera åtgärder. Vi behöver definitivt jobba med att få fram fler attraktiva stadsdelar. Inte minst i många av de nedgångna förorterna borde vi jobba betydligt mycket mer. Det är inte bara på Järvafältet som det finns problem, utan vi har liknande problem också i söderort. I samband med det måste man också se till att skapa möten mellan människor.

Samtidigt måste vi komma ihåg att det inte räcker med att bara rusta upp, fräscha upp, bygga om och förändra vissa stadsdelar, exempelvis Järva, som jag antar att du tänker på när du pratar om det. Det handlar också om vad mer som finns i de befintliga stadsdelarna. Du nämner till exempel den köbonus som Svenska bostäder precis beslutat om i styrelsen, och jag tror att det kan vara värt att försöka och se vad det leder till. Jag är inte säker på att det kommer att leda till så jättemycket – risken är ganska stor att det blir ett slag i luften när vi samtidigt ser att 82 procent av Svenska Bostäders lägenhetsbestånd i innerstaden ligger under ombildning, 83 procent av alla lägenheter i Svenska bostäders bestånd i närförort är under ombildning, medan det bara är 19 procent i ytterstaden.

Sedan kan du stå här och säga att det är lite mer än hälften i ytterstaden, men det är väldigt stor skillnad på andelen bostäder i allmännyttan i ytterstaden jämfört med i innerstaden. Jag är beredd att diskutera ytterstaden med dig, men när det gäller innerstaden och närförort är det tragiskt att se konsekvensen av den politik ni för. Det kommer att bli en hårdare uppdelning och en större segregation mellan fattiga och rika i den här staden. Jag tycker att det är tragiskt.

Anförande nr 15

B o r g a r r å d e t L i v h (v): Kristina Alvendal sade att en av de viktigaste åtgärderna för att komma till rätta med segregation är att människor ska ha inflytande och vara med och bestämma. Då skulle jag väldigt gärna vilja ha en förklaring av dig när det gäller det som sker i Husby i dag där hyresgästerna med kort varsel får reda på att de ska evakueras, eftersom deras hus ska byggas om. De har inte haft en chans att vara med och påverka. De har inte fått någon information. De får absolut inte vara med och bestämma någonting.

Därför vill jag återigen ställa den fråga till dig som jag har ställt väldigt många gånger här i fullmäktigesalen: Hur ska människor som inte har råd och som inte vill köpa sina lägenheter kunna vara med och bestämma? Får de det i er värld?

Jag skulle väldigt gärna vilja att du kommenterade det här med Husby, för det är väldigt många boende på Järvafältet som undrar vad ni menar med inflytande för hyresgästerna när ni behandlar dem på det här sättet?

Anförande nr 16

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande! Fullmäktige! När det gäller segregationen i den här staden tycker jag att det finns en viktig politisk reflexion att göra. För mig är det uppenbart att segregationen blir en verklig politisk utmaning när den kombineras med socialt och ekonomiskt utanförskap. Därför spelar det för mig ingen roll att Teres Lindberg varenda gång går upp och pratar om att de mest segregerade områdena skulle vara Östermalm eller Äppelviken. Den politiska

utmaningen finns i de segregerade bostadsområden som också präglas av socialt och ekonomiskt utanförskap. Det är där jag ser att politiken har det absolut största och viktigaste ansvaret.

Vi pratar om valfrihet i boendet, och det är just det vi försöker genomföra nu. Vi vill erbjuda hyresgästerna ett val som väldigt många runt omkring i hela staden aldrig tidigare har fått göra. Det är till och med så att 20 procent av de boende i ytterstaden som inte ens visste skillnaden mellan hyresrätt och bostadsrätt innan vi började med de informationsinsatser som sker runt omkring i dagsläget. Hur ska man då kunna göra ett aktivt val och ha någon form av valfrihet?

Det är klart att information är a och o för varje individ i början av en valfrihetsprocess. Det jag tycker är så märkligt är att Socialdemokraterna och Vänstern faktiskt aktivt vill neka människor just i ytterstaden relevant information om möjligheten att tillsammans med sina grannar äga sitt boende. Det är faktiskt så om man hårdrar det hela och verkligen tittar närmare på frågan – Vänsterpartiet och Socialdemokraterna nekar människor information och kunskap, och det gör att bara vissa i den här staden faktiskt kan välja till exempel vilken boendeform man vill ha. Det är en politik som jag finner direkt stötande. Information är a och o, och därefter ska man kunna göra ett aktivt val.

Du står här, Teres Lindberg, och säger att du är beredd att diskutera ytterstaden. Men de gånger som vi ska diskutera ytterstaden och verkligen komma fram till olika typer av inriktningsbeslut och beslut, så är ni ju inte intresserade. Jag vet att du, Carin Jämtin och Mona Sahlin har uttalat er positivt i olika sammanhang, till exempel om ombildning och friköp i ytterstaden, men ni röstar de facto nej till varenda intresseanmälan som kommer. Senast sade du nej till de hyresgäster som bor i Akalla och som blev nekade på grund av stopplagen förra gången de hade möjligheten. Nu har de möjlighet att göra en ombildning igen, och då röstar Socialdemokraterna nej. Er politik är inte trovärdig!

Anförande nr 17

T e r e s L i n d b e r g (s): Man slutar inte förvånas när man hör Kristina Alvendal. Du har helt rätt i att vi måste rikta in politiken där den största andelen av som befolkningen som befinner sig i socialt och ekonomiskt utanförskap finns. Men problemet är att ni samtidigt rycker undan mattan och hindrar att människor ska kunna bo över hela staden. Det är det som är problemet. Den politik ni för, eller det man kan ana mellan raderna, innebär i praktiken är att de som inte har det så himla bra inte har i vår stad att göra. I den interpellation vi hade innan visade det sig att nästan en tredjedel av stadens anställda tjänar under 15 000 kronor i månaden. Inkomstmässigt tjänar inte ens stadens anställda så jättebra. Det betyder att de inte har någon möjlighet att efterfråga en bostadsrätt i Stockholm – inte ens i Stockholms förorter.

Det är den verklighet vi måste förhålla oss till. Vad är det för stad vi vill ha? På vilket sätt ska vi till exempel kunna tillgodose näringslivets arbetskraftsbehov? Vi har ett jättestort ansvar här, och dessa frågor bortser ni fullständigt ifrån. Ni fokuserar bara på att göra er av med så mycket som möjligt av allmännyttan, för ni

tror inte på den som idé och som form. Det är tråkigt att ni inte säger det utan i stället säger att det handlar om ett valfrihetserbjudande. Men den valfrihet ni erbjuder är ju bara för några få! Den är inte för alla.

Det är heller inte så konstigt att människor väljer att ombilda. Vinsten blir ju ganska extrem, eftersom priserna blir väldigt låga. Man kan över en natt göra sig en hacka på 1-2 miljoner på sin lägenhet och sitt boende. Men konsekvensen för dem som inte har råd är också att de måste flytta därifrån. Pengarna får man inte i fickan förrän den dag man säljer sitt boende. I ytterstaden blir vinsten för liten för att man ska kunna se det som en möjlighet. Det är därför vi inte heller får några ombildningar där.

Vi har varit beredda att diskutera hur vi ska få till stånd blandade upplåtelseformer i en högre utsträckning än vi har i dag. Men problemet är att ni minskar den möjligheten. Ni ser till att innerstaden blir ett reservat för de rika med bara en upplåtelseform. Det är det här som är problemet.

Den information ni pratar om är inte ens information. Det handlar om övertalningskampanjer. Det är klart att vi tycker att det är jättemärkligt när man i den ena stunden rear ut stadens egendomar och stockholmarnas bostäder till låga priser och i nästa stund använder stockholmarnas, alltså skattebetalarnas pengar, för att övertala dem att köpa desamma för en billig peng. Förlorarna kommer i slutändan alltid att vara kollektivet stockholmarna. Förlorarna kommer alltid att vara de framtida generationer stockholmare som vill bo i sin egen hembygd och i sin egen stad.

Anförande nr 18

B o r g a r r å d e t L i v h (v): Jag vill säga så här, Kristina Alvendal, att om man ska minska segregationen i staden så är nummer ett att respektera alla dess medborgare. Respektera alla som bor här! Det gör inte ni i Husby, och jag tycker att det är väldigt signifikant att du inte svarar på min fråga om hur ni behandlar hyresgästerna i Husby. Du gav inte ett ord till svar på det. Jag vill faktiskt att du gör det, för jag tycker att Husbyborna har rätt att veta hur ni i majoriteten tänker när ni kör över dem på det här sättet.

En annan sak som också handlar om respekt när det gäller att minska segregationen är det här med information som Teres tog upp. Jag bor själv i Familjebostäder och fick denna oerhört glättade, vinklade, oseriösa information om vad det innebär att köpa sin lägenhet. Där stod bara om fördelarna med att köpa och inte någonting om riskerna. Det är brist på respekt, och det är ingenting som bidrar till att minska segregationen i den här staden.

Anförande nr 19

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige och Teres Lindberg! Du säger att du aldrig slutar förvånas när jag är i talarstolen. Det tycker jag i och för sig är positivt. Jag förvånas nämligen aldrig över dina inlägg. De har ju alltid samma innehåll.

Det är klart att vi bygger för stockholmarnas plånböcker. Det vore en dålig affärsidé från de kommunala bostadsbolagen och även från privata aktörer att bygga för några som inte har råd att bo. Det säger sig självt – inget blir i så fall uthyrt. Men vi måste verkligen se till att pressa byggkostnaderna och göra byggprocesserna så korta som möjligt. Dessa argument är ju välbekanta för dig.

Låt mig få påminna dig, fullmäktige och eventuella åhörare om att det faktiskt var Socialdemokraterna som införde marknadshyror i ytterstaden under den förra mandatperioden. Vad är nämligen marknadshyra? Jo, det är där efterfrågan och utbud möts. Det var exakt vad som hände i de kommunala bostadsbolagens nyproduktion under den förra mandatperioden, där Teres Lindberg själv var ansvarig för politiken.

Du säger också att det inte sker några ombildningar i ytterstaden. Vad säger du i så fall till de hyresgäster i Akalla, Bredäng och Dalen som har fått erbjudande? 60 procent av de 30 000 intresseanmälningar som har kommit in finns just i ytterstaden. Argumentet att det bara är i innerstaden som intresset finns är alltså inte hållbart längre. Så var det i början, men det är klart att det är lättare att prata med 30 grannar i en fastighet på svenska än det är att prata med 150 grannar på kanske 30 språk. Det tar sin lilla tid, men det är dock deras intresseanmälningar som kommer in nu, och det tycker jag är positivt.

Ann-Margarethe Livh, det var inte alls meningen att låta bli att svara på din fråga, utan tiden räckte helt enkelt inte till. Visst ska vi ha respekt för de boende. Det är därför som processen i Husby förberedelsemässigt har pågått i flera år. Vi har frågat invånarna om vad de tycker om bostadsområdet, vilka bekymmer som finns och vilka förändringar man förväntar sig och vill ha. Vi vet till exempel att en väldigt stor del av dem som bor på Järvafältet och framför allt i Husby känner en väldigt stor otrygghet, och en av de största faktorerna när det gäller otrygghet är just loftgångshusen som vi nu försöker göra någonting åt. Det är naturligtvis paradoxen i det politiska livet. Ena veckan blir man beskyldd för att inte göra någonting i dessa förfärligt utsatta områden, som man uttrycker sig i media när det gäller bland annat miljonprogrammen, och när vi sedan fattar beslut om att göra något är det också fel.

Däremot har du helt rätt i att dialogen med de boende inte har skötts på ett bra sätt. Svenska bostäder får ta åt sig av den kritiken. Jag vet att information kommer och att dialog nu förs med var och en av de boende i det aktuella området för att hitta så bra och individuella lösningar som möjligt. Det är fortfarande min förhoppning att vi ska kunna genomföra den plan som finns.

Anförande nr 20

Borgarrådet L i v h (v): Det hedrar dig, Kristina Alvendal, att du erkänner att den här processen har gått dåligt till, för det har varit en väldigt stor upprördhet. Nu har du inget inlägg kvar, så jag får återkomma i en annan debatt, men det man från minoritetens sida vill ha är försäkringar om att det som hänt i Husby faktiskt inte upprepas. Det vill jag understryka.

Jag pratade också om att man faktiskt måste ha respekt för oss som bor i dessa områden. Man kan inte bara komma in och börja riva hus och säga att man ska bygga

terrasser och allt vad man nu vill utan att de boende har fått vara med i dialogen. Det tycker jag är en väldigt viktig lärdom att dra för majoriteten.

§ 8 Interpellation om den orättvisa resursfördelningen för kostnaderna för ekonomiskt bistånd (nr 2007:49)

Anförande nr 21

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Jag ska be att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 22

K a r i n R å g s j ö (v): Tack för svaret! Resursfördelningssystemet är väldigt krångligt. Vi tittade redan under vår majoritet på det här nya förslaget, och både jag och stadsdelsnämnderna var kritiska till det nya resursfördelningssystemet när det gäller modellen för ekonomiskt bistånd. Den saknade nämligen variabler som mäter socialmedicinska behov. Det borde vara en självklarhet när man tittar på strukturen ute i stadsdelarna. Psykiska funktionshinder slår ju hårt mot de enskilda.

Därför fick stadsledningskontoret i uppgift att undersöka fler variabler för att hitta ett sätt att spegla grupper som varken är sysselsatta, studerande eller arbetssökande. Man gjorde en ordentlig genomgång och kom med ett nytt förslag för att revidera det system som vi var kritiska till under 2006.

Så var det val, och ni kom till makten. Nu sitter vi alltså med ett system som inte är funktionellt och som drabbar stadsdelarna ganska hårt. Vi tycker att det är märkligt att inte ni har reviderat systemet efter den undersökning som gjordes av SLK och som numera kanske ligger i någon byrålåda.

Stadsdelen Östermalm beräknas enligt Utrednings- och statistikkontorets förslag till budget år 2008 få 21,4 miljoner kronor för ekonomiskt bistånd, trots att man bara betalade ut 11,1 miljoner i faktiska kostnader under ett år. Årets fördelning blir då 24, 3. Tittar man däremot på Skarpnäck kan man se att de endast ska få 53,4 miljoner 2008, trots att de hade 75,0 miljoner i faktiska kostnader för ekonomiskt bistånd under ett år.

Därför tycker jag att era svar är lite kryptiska. Systemet blir inte bättre för att ni har reviderat riktlinjerna för ekonomiskt bistånd. Det här handlar om fördelningsnycklar, inte om riktlinjer.

På vår första fråga, hur det kommer sig att stadsdelsnämnden Östermalm får resurser till ekonomiskt bistånd som vida överstiger behoven, svarar ni att de nuvarande nycklarna och hela systemet funkar underbart bra. Det tycker jag är lite märkligt. Att inte lägga in nycklar som tar hänsyn just till de sociomedicinska behoven är förstås inte speciellt lyckat. Tittar man på den genomgång som SLK gjorde kan man se att dessa svagheter finns i systemet, och det såg vi redan under den förra mandatperioden.

Att som i Skarpnäck inte få in medel som täcker eventuella behov kan väl inte vara incitament till effektivisering. Det var också ett konstigt svar. Östermalm ligger exempelvis i dag 5,6 miljoner plus när det gäller ekonomiskt försörjningsstöd.

På vår andra fråga, när stadsledningskontorets uppdrag att undersöka fler variabler och redovisa detta till fullmäktige kommer, svarar ni mycket defensivt. Det finns redan en utredning som pekar på vad som ska göras. Ska vi ha en till? Det låter otroligt byråkratiskt. Siffrorna talar sitt tydliga språk - någonting har slagit snett. Ett system som inte tar hänsyn till strukturen i områden som Skarpnäck drabbar både de som bor och de som jobbar där oerhört hårt.

På vår tredje fråga, vad du kommer att göra för att ändra på det uppenbart felaktiga resursfördelningssystemet till stadsdelsnämndernas kostnader för ekonomiskt bistånd, svarar ni med att dessa fördelningsnycklar är helt okej. Men ska Östermalm ha 10 miljoner för mycket, mellan tummen och pekfingeret, medan Skarpnäck mellan tummen och pekfingeret ska ha 15-20 miljoner för lite? Är det ett bra system? Har vi inte hamnat lite snett?

Den sista meningen i svaret förstår jag inte: "Inte genom administrativa åtgärder påverkas av stadsdelsnämnderna". Vilka administrativa åtgärder skulle stadsdelsnämnderna gå in och fibbla med? Det svar ni har lämnat visar att ni tänker låta Skarpnäck gå mot ett ekonomiskt mycket svårt år utan att lyfta ett finger, och vi har ju redan sett i ABC och andra tv-program att Skarpnäck har väldiga problem över huvud taget.

Eftersom dessutom försörjningsstödet kommer att ligga i samma påse som övriga verksamheter kommer detta att slå väldigt hårt mot de stadsdelar som fått för lite pengar för försörjningsstöd. Jag tycker inte att ni tar hänsyn till verkligheten. Det är trist.

Anförande nr 23

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige och Karin Rågsjö! Till att börja med kan vi konstatera att resursfördelningssystemen har alla majoriteter, av olika färger, slitit med varenda gång de haft möjlighet. Det har handlat om att se över och göra förändringar. Det är inte en helt lätt fråga, och till skillnad från hur du uppenbarligen har tolkat svaret har vi inte haft för avsikt att utmåla att det är "underbart bra", som du uttryckte det, utan vi ger väl snarare uttryck för att resursfördelningssystem egentligen aldrig är definitiva, utan det finns alltid utrymme för förbättringar.

Men vi ska väl i sammanhanget ändå säga att det finns ett antal krav som vi behöver ställa på resursfördelningssystemen och modellerna, och dessa krav har efter utredningen malts runt i vår kommunala byråkrati. Vi har dessutom med full, bred enighet av stadens professionella tjänstemän hamnat i ett system med olika typer av variabler och parametrar som vi tycker är väsentliga.

Men till syvende och sist handlar det om att stadsdelarna även måste kunna hantera arbetet med att i det här fallet minska till exempel socialbidragskostnaderna. Det handlar om att satsa väldigt mycket på insatser som ger jobb i stället för bidrag. I dagsläget går det väldigt bra för Stockholm. Allt fler stockholmare kommer i arbete, och det gäller även i Skarpnäck. Antalet sysselsatta i staden har enligt den senaste undersökningen ökat med 5 500 personer. Det sker tack vare väldigt bra insatser runt

omkring i vår stad, men det hänger också naturligtvis samman med regeringens politik.

Du tycker också att det är onödigt med ännu en utredning. Jag tror inte alls att det är onödigt att hela tiden se över de resursfördelningssystem som vi har i staden. Jag tror tvärtom att det är väldigt viktigt att ständigt göra det, framför allt när vi ändrar andra delar av organisationen såsom vi kommer att göra genom att införa jobbtorg den 1 januari 2008. När vi gör det och får andra arbetssätt och andra verktyg att arbeta med måste vi förstås också titta på hur det påverkar framför allt stadsdelsnämnderna. Det är därför vi hänvisar till en kommande utredning.

Anförande nr 24

K a r i n R å g s j ö (v): Jag tycker dock att det går lite långsamt. Det här har malts runt sedan 2006. Många av oss tyckte att den modell som sattes i sjön då var fel. Därför drog vi i gång den här utredningen. Nu är vi snart framme vid 2008, och den här felaktiga modellen har rullat runt ganska länge. Därför hade det varit bra om ni hade gjort någonting dessförinnan. Att inte ha med socialmedicinska behov som nyckel i systemet slår väldigt snett när man tittar på de olika strukturerna och jämför två stadsdelar som exempelvis Skarpnäck och Östermalm.

Du säger att ni litar på exempelvis jobbtorgen och att det ska lösa väldigt många av dessa problem. Men herregud, det visade sig redan när vi satt i de olika stadsdelsnämnderna att det fanns ett antal personer som står väldigt långt från arbetsmarknaden, och de hade just psykiska problem. Därför säger det sig självt att socialmedicinska behov ska vägas in.

Det ser också väldigt illa ut när det gäller likställigheten i staden i dag. Vi håller på att utveckla 14 olika system för biståndsbedömning i staden, och det är inte bra. Det blir som 14 små kommuner, och det kan vi se på exempelvis handläggningen av åkkort. Detta ser helt olika ut över staden. Jag tycker att det är väldigt allvarligt, för samma bedömningsgrund måste ligga i botten. Det kan inte vara så att man utvecklar 14 olika system och kör olika race beroende på vilken ekonomi man har i stadsdelarna. Vi kan också se att de stadsdelar som har dålig ekonomi har en mycket restriktiv hållning till exempelvis åkkort och så vidare, medan andra stadsdelar har en helt annan bedömning.

När man inte lägger in bra nycklar från början i ett sådant här system blir det väldigt fel rakt över, och det drabbar förstås främst personer som inte får sina behov tillgodosedda. Men det drabbar också de personer som jobbar i stadsdelen och får slita ganska hårt ändå för att få ekonomin att gå ihop.

Anförande nr 25

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Till skillnad från Karin Rågsjö anser inte jag att det nuvarande resursfördelningssystemet är felaktigt. Den nuvarande modellen bygger på att sociala förutsättningar påverkar risken för att personer ska till exempel behöva ekonomiskt bistånd. Det visar både erfarenheter och statistik. Det är inte så att resursfördelningssystemen i dagsläget saknar den typen av bedömning.

Om jag har förstått det hela rätt är det i dagsläget bara Vänstern som vill ha variabeln socialmedicinska behov. Varför just socialmedicinska behov? Det kanske finns många fler variabler som i så fall ska diskuteras, och det är ju den pågående diskussionen. Vad är en bra avvägning? Vi har hamnat på den avvägningen att det nuvarande resursfördelningssystemet faktiskt tar hänsyn till väldigt mycket av det Karin Rågsjö efterfrågar.

Du pekar även på att det är olika system i olika stadsdelsnämnder. Det är naturligtvis inte bra, och det finns anledning att se över detta när vi till exempel genomför arbetet med jobbtorgen. Det blir fem jobbtorg som också kan ha en bättre överblick över staden.

Jag tycker vidare, till skillnad från Karin Rågsjö, att det är positivt att vi nu för ihop de olika pengarna i en påse i stället för i två påsar, som vi kallar dem. Folk brukar undra var det är. Vi får *ett* anslag, det vill säga, man får flytta pengar mellan de olika anslagen. Det ger väldigt bra incitament och förhandlingsutrymme för stadsdelsförvaltningen och stadsdelsnämnden att faktiskt ta olika typer av beslut som kan leda till att människor går från bidrag till arbete. Det är till syvende och sist det som är det absolut viktigaste när vi pratar om fördelningssystemen. Vi tenderar ofta att prata om system och annat, men det handlar faktiskt om individer runt omkring i vår stad, och det är viktigt att komma ihåg. Där ska fokus vara solklart: Så många som möjligt ska kunna gå från bidrag till arbete.

Anförande nr 26

K a r i n R å g s j ö (v): När jag tittar på svaret från Kristina blir jag livrädd för det här med en påse. Om vi får en lågkonjunktur i Sverige, kanske inte nästa år men året därpå, och det blir fler personer som behöver försörjningsstöd än vad det finns budget till kommer det här att innebära att individ- och familjeomsorgen exempelvis får stryka på foten. Det tycker jag är vansinnigt dumt och framför allt farligt.

När det gäller det här med andra nycklar tyckte vi också att det fattades nycklar om missbruk. Men det fanns ändå en del nycklar som man kunde lägga ut. Vi hoppas på att man lyfter in den här typen av nycklar och får ett mer rättvist system över staden. Men vad vi kan se är att det har utvecklats 14 olika typer av handläggning när det gäller försörjningsstöd. Det är helt uppenbart när man tittar på åkkorten. Det kan inte vara vettigt att jag får olika bedömning när det gäller åkkort om jag bor i exempelvis Rinkeby eller på Norrmalm. Det har utvecklats 14 olika system. Det här är *en* kommun. Det måste finnas en bas. Det handlar också om rättssäkerhet. Om jag går för att få försörjningsstöd därför att jag inte har fått jobb i Rinkeby ska jag bli bedömd på samma sätt som om jag gick in på Norrmalm. Det ska inte vara så att jag råkar bo på fel ställe och inte får åkkort, exempelvis.

Jag skulle vilja be er att titta igenom det här innan det blir för snett i staden – innan det utvecklas 14 småkommuner och 14 olika rika kommuner. Det kan inte vara vettigt.

Anförande nr 27

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande och Karin Rågsjö! Visst är det precis som du säger här på slutet; när det gäller biståndsbedömningar av olika sorter är det oerhört viktigt att staden jobbar homogent och att det görs bedömningar på samma sätt. Det är till exempel en av anledningarna till att vi inför en kvalitetssäkring när det gäller biståndsbedömningen inom äldreomsorgen.

Och nog finns det anledning att titta över hur det ser ut ute i stadsdelarna och vilka kriterier som gäller för att till exempel bevilja SL-kort om det är så att det är stor skillnad. I den delen har du helt rätt.

§ 9 Interpellation om brister i samhällsekonomiska analysen av Förbifart Stockholm (nr 2007:43)

Anförande nr 28

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 29

T o r h i l d L a m o (v): Ordförande! Jag ber om ursäkt för att jag inte har så mycket röst i dag. Jag ska fatta mig kort.

Jag börjar med att tacka borgarrådet för svaret. Det är ett svar som i mycket understryker de miljöproblem som den så kallade Förbifarten kommer att leda till. Sika, Statens institut för kommunikationsanalyser, påpekar precis som borgarrådet säger att Vägverkets beslutsunderlag inte är tillräckligt utvecklat för att man ska kunna fatta ett väl överlagt beslut om Förbifarten eller vilken kommunikationslösning man nu ska välja.

Förbifarten kommer att få förödande miljökonsekvenser; det är väl ganska uppenbart för de flesta. Jag kan egentligen inte göra annat än att konstatera att detta ser även borgarrådet, men han väljer att inte dra några slutsatser av det.

Anförande nr 30

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Jag vet inte riktigt vad du menar med det, Torhild. Vi har länge konstaterat att Stockholm är i behov av avlastning av Essingeleden. Det förs på fullt allvar en diskussion om ifall Essingeleden måste stängas av för tung trafik eftersom den inte är byggd för den trafikmängd som nu befinner sig där. Som ni minns körde en pråm in i Essingeleden. Hade den gått med lite större kraft och i lite annan vinkel hade Essingeleden gått av. Det är klart att en sådan situation hade varit en underbar dröm för vissa miljöpartister och kanske en och annan vänsterpartist. Men för oss andra hade det inte varit någon stor dröm att bli av med Essingeleden. Då skulle fullständigt kaos utbryta i Stockholmstrafiken.

Därför finns det många skäl för att Förbifarten behöver byggas. I svaret har jag försökt skissa och peka lite på de olika argument som finns när det gäller den här typen av samhällsekonomisk effektivitet. Som ni vet är det ett begrepp som man kan fylla med det man själv tycker är viktigast. Det finns inga riktigt tydliga exempel i historien på infrastruktur som har genomförts där man har haft stöd i den samhällsekonomiska effektiviteten. Det finns en rad företeelser som vi i dag uppskattar mycket som tjänstemännen utgick ifrån inte hade samhällsekonomisk effektivitet. Men i dag är vi glada över dem. Det gäller Tvärbanan, tunnelbanan och en rad andra saker som har genomförts i Stockholm och som vi kan vara glada över.

Det är ganska intressant med miljökonsekvenserna. Den nya tekniken utvecklar ständigt våra fordon. Försäljningen av miljöbilar i Stockholm slår hela tiden rekord. I den förhandlingsgrupp som Carl Cederschiöld leder har man lite grann redovisat konsekvenserna i ett framtida scenario med den utbyggda kollektivtrafiken och

utbyggda vägar. Den visar ett nollalternativ, det vill säga att man inte producerar större utsläpp än i dag trots att vi är 600 000 människor fler. Det är också ett sätt att uttrycka att man når långtgående miljömål, eller hur? Vi är många fler och släpper ändå inte ut mer än vad vi gör i dag. Jag tror att den utvecklingen kommer att accelerera tack vare ny teknik.

Slutligen är det klart att när det handlar om samhällsekonomisk effektivitet bör man även räkna in människors vardag. Det handlar om möjligheten att ta sig fram. Det handlar om en fungerande arbetsmarknad. Det är nu en vid grupp kommuner inte bara i Stockholmsregionen utan i hela Mälardalen och även utanför, ända upp i Dalarna, som anser att de här frågorna är viktiga för dem för att regionen ska fungera. Vi måste få en fungerande arbetsmarknad, och bostadsmarknaden ska fungera. Jag tycker att man ska väga in detta.

Till detta kan man lägga att samtliga kommuner i Stockholms län har ställt sig bakom leden. Jag tycker att det finns all anledning att väga in det när man gör en totalbedömning.

Anförande nr 31

T o r h i l d L a m o (v): Jag kan bara konstatera att man inte tar till sig de klimatmål som även den borgerliga regeringen har sagt att man vill uppnå. Jag sitter inte med i Stockholmsförhandlingarna, den så kallade Cederschiöldska gruppen, men enligt rapporter jag har fått har det visat sig att om man genomför de utbyggnader som man planerar – och som är en oerhört mycket större satsning på vägar än på kollektivtrafik, som är en försvinnande liten del – så kommer kollektivtrafikanvändandet att gå ned. Det är alarmerande eftersom vi har en unik situation i Stockholm med stor möjlighet att använda kollektivtrafik till skillnad från många andra ställen i Sverige.

Sika påpekar också att man egentligen inte har utrett det så kallade kombinationsalternativet ordentligt, och det gäller kanske ännu mindre det så kallade nollalternativet. Enligt vad jag har hört har även de körningar man har gjort för Cederschiöldska gruppen visat att trots att man bygger ut Förbifarten kommer man även i framtiden att ha den sortens korkar och proppar i systemet som vi nu ser. De kommer att finnas på Essingeleden, men även på Förbifarten. Det handlar bara om att flytta problemen. Vi vet att trafiken kommer att öka ganska mycket och med den också miljöproblemen.

Jag håller med dig om att det är positivt att vi får en bättre teknik och att fordonen släpper ut mindre. Men trängseln kommer man fortfarande inte åt även om man har miljöfordon. Den är densamma oavsett vilka bilar man har. Många av miljöfordonen släpper också ut rätt mycket. Det som gäller elbilar är till exempel dåligt utvecklat. Där ligger vi tyvärr långt efter. Även när det gäller sådana saker som slitage från däck är det ingen skillnad på ett miljöfordon och vilken annan bil som helst.

Faktum kvarstår: Det verkar som om vi är överens om miljökonsekvenserna av Förbifarten. Men vi är inte överens om att man skulle kunna göra någonting åt det. Ni accepterar att det kommer att se ut så här och att utsläppen kommer att öka ganska kraftigt i Stockholm.

Anförande nr 32

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Man kan se på staden och på pendlingen på olika sätt. Utgångspunkten i Stockholm är ändå god. Jag tror att det är 70 procent av våra arbetspendlingar som sker med kollektivtrafik. Det är en god grund för ytterligare satsningar.

Man väljer naturligtvis vilka projekt man vill ha en samhällsekonomisk effektivitet i och vilka man inte vill, Torhild. Det är uppenbart. Tvärbanan hade ingen samhällsekonomisk effektivitet, men jag tror inte att Torhild är emot den. Eller är du det?

Det är inte sant att det görs en försvinnande liten andel kollektivtrafiksatsningar i Stockholm, Torhild. Vi ska ju bygga Citybanan! Snälla nån – bara den är en mångmiljardinvestering som inte står någon av de andra europeiska huvudstäderna efter. Det är ett enormt projekt. Vad är det? Är det inte kollektivtrafik? Jag tycker faktiskt att vi ska vara lite försiktiga med hur vi uttrycker oss. Lite närmare sanningen kan vi vara, både du och jag.

Det är intressant att tänka på hur vi ska se på den växande regionen. Jag tycker att Torhild någon gång kunde svara själv. Vad är dina svar på den växande regionen? Om det nu är så att kärleken till Stockholm och till Stockholmsregionen är så stor att vi kan vänta oss att vi så småningom blir 2,6 miljoner människor, eller om det redan nu i det vida Mälardalsbegreppet är 3 miljoner svenskar som bekänner sig till någon sorts koppling till Stockholm – tycker inte du att det förpliktar på något sätt? Vad är ditt recept? Vi kan ju inte alla tränga in oss på tunnelbanan, särskilt inte om man ska åka från Örebro hit. Det ställer ökade krav på nord-syd-axeln och på olika sätt att binda samman den stora Stockholmsregionen om vi inte vill medverka till en felaktig integration i Stockholm där man klyver regionen.

Vänsterpartiet, som brukar anfäktat ett antal olika rättviseargument, borde ju vara rädda för en sådan utveckling. Men det är den ni springer in med oss i om ni säger nej till Förbifarten och andra sätt att skapa länkar i regionen, herr ordförande. Det gäller att binda samman regionen och hålla den samlad även i framtiden inför den stora grupp människor som väljer att flytta hit. Det ska vi vara positiva till.

Anförande nr 33

T o r h i l d L a m o (v): Det är i och för sig du, Mikael, och inte jag som har pratat om samhällsekonomisk effektivitet. Jag har pratat om att man måste ta in miljöaspekter när man gör samhällsekonomiska analyser, vilket är någonting helt annat. Det där får stå för din sida.

Jag sade att det var en liten andel av de pengar man lägger i hela paketet som går till kollektivtrafiken. Om vi tittar på den så kallade Förbifarten ser vi att beräkningarna nu har stigit oerhört mycket. Man pratar om att Citybanans beräkningar har stigit mycket under de senaste åren, men beräkningarna för hur mycket Förbifarten kommer att kosta är oerhört stora. Det sista jag hörde var 7 miljarder, och det är av årets siffror. Om man tänker på att detta kommer att ske framåt i tiden kommer nog det här att stiga ytterligare. Vi får väl se var det hamnar.

I stället för detta skulle jag vilja att vi tog de klimatmål som vi har satt upp på allvar. Vi måste börja använda miljöaspekterna så att vi faktiskt lägger in dem när man gör analyser för vilka infrastruktursatsningar vi ska göra. Då visar det sig att det är just kollektivtrafiken vi ska satsa på. Vi har möjligheter genom kollektivtrafiken i den här staden, precis som du själv säger. Vi bor så tätt att vi faktiskt kan använda kollektiva färdmedel. Vi har nu möjligheten att bygga ut den på ett bra sätt i stället för att lägga pengarna på annat. Då skulle vi uppnå målen. Bygg ut Tvärbarbanan och bygg ut tunnelbanan! Och självfallet ska vi satsa på Mälarbanan och Citybanan; det var inte precis Vänsterpartiet som stod bakom att byggstarten för den har fördröjts ytterligare.

Anförande nr 34

Borgarrådet Söderlund (m): Herr ordförande! Det finns ingen botten på kassakistan hos Torhild; det är alldeles tydligt. Men vi andra som utvecklar vår politik utifrån verkligheten och de behov som stockholmarna visar sig ha vet att det finns ett starkt stöd för att genomföra både Citybanan, utbyggnad av Tvärbanan och byggande av Förbifarten. Det är någonting som många har längtat efter under lång tid. Det är alldeles riktigt som Torhild säger – det här borde ha gjorts tidigare. Ekonomin, kostnaden, räkningen och prislappen blir hela tiden större. Det är klart att den blir det eftersom vi hela tiden fördröjer projektet. Och Torhild är i högsta grad medansvarig för det.

Jag konstaterar bara att för att få en fungerande och bra arbetsmarknad i Stockholmsregionen och för att lösa människors vardagsproblem och se till att Stockholmsregionen får en fungerande arbets- och bostadsmarknad behöver vi Förbifarten. Och det brådskar, eftersom vi vet att Essingeleden inte klarar den trafik som redan går där. Jag har inte uppfattat att Torhild har någon annan idé om vart alla de bilarna ska ta vägen. Det är inte ett alternativ att enbart bygga ut Citybanan, utan vi behöver göra både-och. Det är det som Torhild fortfarande behöver komma upp till bevis för. Se verkligheten som den är! Hänvisa inte bara till att kollektivtrafiksatsningar löser hela problematiken, för det gör de faktiskt inte.

§ 10 Interpellation om Årstaskogen (nr 2007:46)

Anförande nr 35

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 36

M a r i a H a n n ä s (v): Herr ordförande, fullmäktige och medborgare! Tack för svaret! Jag har ställt en fråga angående Årstaskogen och Årsta holmar. Varför dröjer det så länge innan fullmäktige fattar beslut om ett naturreservat? Jag har också frågat om utvecklingen av Gullmarsplan skulle kunna störa skyddet av Årstaskogen och i så fall hur.

Borgarrådet har valt att svara lite otydligt, tycker jag. Han säger till exempel att närheten till Gullmarsplan gör det angeläget att inte fatta något förhastat beslut angående Årstaskogen och Årsta holmar. Men frågan om naturreservatet är väl inte något förhastat som har hänt här? Det är ju en ganska lång och gedigen utredning som har lett fram till att vi har sagt att vi ska fatta ett beslut. Det var dessutom ganska länge sedan. Åren går, och det är för lite drygt ett och ett halvt år sedan som beslutet fattades i stadsbyggnadsnämnden. Jag var själv inte med då, men jag tror att det var för ungefär så länge sedan.

Under tiden har det hänt en massa saker. Det har bland annat kommit upp ett ärende till stadsbyggnadsnämnden, där jag själv sitter nu. Ärendet handlar om Gullmarsplan. Det har också kommit ett ärende där borgarrådet har iscensatt ett byggande på den redan av kommunfullmäktige beslutade landskapsparken på Årstafältet. Om det skulle bli som borgarrådet vill – att hela landskapsparken byggs ut med en liten grön yta som en enklav i mitten – ökar incitamenten att skydda Årstaskogen ännu mer, som jag ser det.

När det gäller Gullmarsplan skulle jag fortfarande vilja veta hur borgarrådet ser på det hela. Gullmarsplan handlar om olika saker. Det handlar om hur trafiken flödar och hur man ska trivas vid Gullmarsplan. Man kanske kan bygga någonting mer där; det går förmodligen någonstans. Men jag tror att det är många människor i Årsta och vid Gullmarsplan som vill veta om borgarrådet Söderlund tänker bygga bostäder i Årstaskogen. Det är många som är oroliga för det.

För en vecka sedan hölls en hearing i Årsta. Jag kunde tyvärr inte vara med och lyssna, för jag jobbade kväll då. Det var enormt många medborgare där som var intresserade av att få veta detta. De var framför allt väldigt mycket emot att man skulle göra de här förändringarna.

När man planerade Årsta fäste man stor vikt vid att bevara de gröna kilarna och grönstråken. Man har kompletteringsbebyggt ganska mycket på ett rätt bra sätt inom befintlig bebyggelse. Vi har varit med på det tåget. Det gäller alla partier. Något parti har väl varit emot någon enskild byggnation, men i stort sett har de flesta partierna varit överens. Men det är en helt annan sak att börja göra saker i Årstaskogen.

Därför skulle jag vilja ha lite tydligare svar från borgarrådet, framför allt på frågan om ifall Årstaskogens och Årsta holmars framtid kommer att avgöras under året. Jag vill veta när det ska skrivas fram till fullmäktige. Året är ju snart slut. Det är bara en månad kvar, och vi har inte så många möten kvar här såvitt jag vet.

Anförande nr 37

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Maria tar upp en viktig fråga om Årstaskogen och om hur man ska se på våra grönområden. Låt mig framt börja med att säga att jag tycker att våra grönområden i grunden har ett väldigt starkt skydd som de står och går. Det är inte så att vi generellt sett i Stockholm missbrukar dem, bygger ut i dem och använder oss av dem på ett negativt sätt. Generellt sett finns det ett starkt skydd för våra grönområden. Över huvud taget är Stockholm en av Europas och världens mest välplanerade städer med ett mycket starkt skydd för grönska, för grannar och för alla företeelser som finns just nu i staden.

Däremot finns det ett väldigt litet skydd för de bostadssökande och för dem som vill utveckla staden av ekonomiska skäl, av integrationsskäl eller av andra skäl. Där finns det ett mycket mindre skydd, om jag ska vara så fräck att jag gör en allmän betraktelse över hur det fungerar när man vill utveckla staden.

I det här fallet handlar det framför allt, vilket interpellanten själv har varit inne på, om avgränsningarna till Gullmarsplan. Gullmarsplan lider sannerligen av särskilt stora problem integrationsmässigt. Människor som bor vid Gullmarsplan och det nuvarande lilla torget känner sig otrygga. Behovet av att på något sätt tydliggöra gatustråk, busshållplats, bostadsdel och stadsdelar är större än på många håll. Man har en stor tillgång i och med ett sjönära läge nere vid kvarnen. Jag vet att det sedan en tid förs en diskussion om en stadsplan för hur man kan utveckla området strax nedanför Gullmarsplan för att öka integrationen, skapa ett bättre stadsliv och få en bättre struktur i området.

Det är de frågetecknen som vi vill räta ut, och det är därför ni har fått vänta på ärendet. Vi kommer att återkomma om det. När jag skrev svaret skrev jag att det skulle komma under året. Det tror jag nu inte att det gör, men det kommer inte att ta alltför lång tid. Vi kommer i en relativt nära framtid att kunna ta ställning till ärendet.

Anförande nr 38

M a r i a H a n n ä s (v): Det här med starkt skydd kan man diskutera. Ett riktigt starkt skydd kan vara ett naturreservat. När det handlar om randzoner vid grön mark – parker, grön mark, skog och sådant – är inte skyddet så starkt. Det har vi sett i andra sammanhang, inte minst när det gäller bebyggelse nära Nackareservatet. Det kan finnas platser som är bra att bygga på även i randzoner, tycker jag själv. Men man måste överväga dem otroligt noggrant.

Jämförelsen med att vi ska skydda de boende och att alla ska få bostäder är inte minst jag vän av. Jag tycker att det är viktigt att bygga bostäder. Vi har byggt otroligt mycket. Jag har tittat på USK-statistiken som kom för någon vecka sedan. Där talar man om hur mycket vi har byggt och bygger och hur mycket som har beslutats om under den förra mandatperioden. Det är helt fantastiskt bra! Bara i min egen stadsdel,

Hammarby-Skarpnäck, är vi på gång i varenda krok. Vi bygger överallt; det är 900 bostäder som just nu är i gång.

När det gäller Gullmarsplan, som borgarrådet tog upp, finns det saker som man skulle kunna göra på torget. Man har gjort otroliga förbättringar där jämfört med hur det var förut. Det är betydligt trevligare och en bättre trafiklösning där nu. Men det är fruktansvärt mycket bilar. Bussarna har en knutpunkt, och det finns säkert saker att göra där också. Mer spårbunden kollektivtrafik gynnar förhållandet med färre bussar. Om tunnelbanan till Nacka så småningom blir av kan även det påverka. Då behöver man inte åka så mycket buss från Gullmarsplan heller.

Jag tycker att det är tråkigt att det har dragit ut på tiden. I översiktsplanen tar man upp behovet av ett långsiktigt skydd av just det här området, och att det är viktigt. De boende i Årsta väntar på ett svar. Jag tycker att du är lite vag, Mikael, när du säger att det kommer någon gång. Vad är det som ska komma? Det är jätteotydligt gentemot de boende, tycker jag.

§ 11 Interpellation om ojämställda villkor för ideella organisationer (nr 2007:54)

Anförande nr 39

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 40

Borgarrådet L i v h (v): Jag tackar för svaret. Det står en hel del bra saker i det, men det är inte direkt svar på de frågor som jag ställde. Länsstyrelsen har nämligen gjort en utredning som handlar om kvinnoorganisationer i Stockholms län, och därmed många av dem i Stockholms stad. Den visar dels att deras ekonomiska villkor försämrats, dels att de får ägna sig åt mycket socialt arbete som man anser att kommunen ska ta ansvar för. Det gäller till exempel våld mot kvinnor.

Jag tittar på det svar som jag har fått och ser en del saker som jag tycker är skrämmande. Det gäller till exempel socialtjänstnämndens utskott, som ger bidrag till organisationer. Av 42 miljoner går bara 6 miljoner till kvinnoorganisationer. Skillnaden när det gäller idrottsföreningar eller kulturella föreningar framgår inte heller – hur mycket går till kvinnor och hur mycket går till män? Det står inte heller någonting i er budget om detta. Det finns ingenting där som antyder att ett jämställdhetsperspektiv ska genomsyra alla verksamheter, bland annat föreningsbidrag.

Därför vill jag ha ett förtydligande från borgarrådet. Hur ska siffrorna bli bättre, och hur ska kvinnors organisationer stödjas?

Anförande nr 41

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Jag tycker att du har ställt en viktig interpellation, Ann-Margarethe. Detta är en fråga som är viktig och som vi måste jobba mycket med inom Stockholms stad. Vi måste jobba med den på många fronter – kanske inte bara bidragsmässigt. Det är möjligt att du har rätt i att bidraget är för litet. Men jag tror inte riktigt att man ska ställa det mot andra grupper, mot idrott och kultur och så vidare. Det leder ofta tanken fel. Men det är ju möjligt att du har rätt i att det är för lite pengar.

Vi gör många olika saker när det gäller kvinnofridsfrågan. Nu i våras tog vi till exempel i socialtjänstnämnden upp de hedersrelaterade kvinnofridskränkningarna. Inom ramen för Svenska Bostäders pilotprojekt för utsatta kvinnor kring Järvafältet kommer kvinnofridsproblematiken i högsta grad att vara en viktig del. Jag tror att vi inom rader av våra offentliga verksamheter inom kommunen kan ha ett kvinnoperspektiv och ha den här gruppen i fokus.

Vi har egentligen inte någon särskilt annorlunda syn på detta än vad du har, Ann-Margarethe. Däremot är det klart att vi har begränsade ekonomiska resurser. Det hade den gamla vänstermajoriteten också. Vi har också många saker som måste lösas inom ramen för stadens budget. Men en framtida väg tror jag är att utnyttja våra bolag och vår offentliga verksamhet i våra nämnder på ett bredare sätt och ta in kvinnofridsarbetet i det mer integrerat.

Anförande nr 42

Borgarrådet L i v h (v): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det finns en oroväckande samstämmighet mellan Vänstern och Moderaterna i debatten. Jag undrar vad det beror på.

Mikael! Nu var vi ju rörande överens här också. Men jag vill ändå peka på att man måste titta på det här. Det är en sak att staden tar ansvar för våld mot kvinnor, bland annat hedersrelaterat våld. Det är socialtjänstens ansvar, med komplement av andra organisationer. Men om man sedan tittar på hur bidragen fördelas mellan kvinnor och män inom föreningarna, inom olika organisationer och mellan organisationer ser man att det är väldigt snett.

Jag kan nämna två exempel. Tensta kvinnoverksamhet håller nu på att få lägga ned eftersom man inte får några bidrag längre. Hyresgästhusens kvinnoverksamhet i Rinkeby kommer också att få lägga ned därför att de inte har några pengar längre. Det finns kvinnoverksamheter som gör både en social och en samhällelig insats. Det handlar också om att engagera kvinnor i lokalsamhället och till att delta i det politiska livet och samhällslivet, och inte bara ägna sig åt att ta hand om medsystrar som utsätts för våld. Det handlar om att kvinnor ska ha makt och inflytande i samhället. Det är det som många av de här organisationerna vill jobba med men inte kan därför att de måste ta ett så stort socialt ansvar och därför att de inte får ekonomiska resurser.

Jag vill ställa en fråga. Den kanske handlar mer om socialborgarrådet än om Mikael. Är det rimligt att av 42 miljoner kronor i bidrag går bara 6 till kvinnoorganisationer? För mig är det en helt orimlig siffra.

Anförande nr 43

A b d o G o r i y a (s): Ordförande, fullmäktige! Det var bra att du nämnde just Järvafältet, Mikael Söderlund. Senast i går fick jag ett telefonsamtal från en styrelseledamot i Kvinnocentrum i Tensta. Det hon sade till mig var: Vi har medel att klara oss fram till juni månad nästa år. Vi har lämnat olika ansökningar, och vi har absolut inte fått något svar. Det vi håller på med just nu är att avveckla en verksamhet som har pågått i över 15 år. Det handlar om totalt över 300 kvinnor.

Kvinnocentrum jobbar just med de frågor du och Ann-Margarethe har tagit upp. Vad kommer ni att göra åt den här organisationen?

Anförande nr 44

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Jag tänkte bara ytterligare kommentera den post som Ann-Margarethe tar upp på 42,8 miljoner kronor och att det bara är 6,2 som har gått till kvinnor. Man får väl ändå säga att inom ramen för stödet ligger också satsningen för hemlöshet, och den gäller ju verkligen både män och kvinnor. Det handlar också om psyk och annat. Jag tror alltså inte att det är en så väldigt dålig fördelning mellan män och kvinnor. Men det innebär inte att man inte kan ha uppfattningen att det ska vara ett ökat stöd till kvinnoorganisationer.

När det gäller Abdos uppgift får vi ta till oss den. Vi jobbar allmänt sett för att satsa i Järva och utveckla Järva. Det innebär bland annat att det ska bli tryggare att leva i Järva. Vi kan inte bara ha fokus på bidrag till organisationer för kvinnor som har blivit drabbade. Vi måste också föra en politik som ser till att kvinnor inte blir drabbade av det osakliga våldet och av stadsplanering som stimulerar till brott mot kvinnor – om jag får uttrycka mig så drastiskt. Men det är faktiskt så, och den typen av stadsmiljöer har vi både i ytterstaden och i innerstaden. Det finns mycket vi kan göra integrerat inom alla våra nämnder, styrelser och bolag för att bygga den trygga och ljusa staden som tar vara på medmänniskan. Där ingår naturligtvis kvinnoperspektivet.

Anförande nr 45

Borgarrådet L i v h (v): Då vill jag gärna ställa en fråga till majoriteten. Vi verkar ju faktiskt vara överens i sak, men Mikael säger att han tror att de resterande pengarna går till både kvinnor och män. Men man måste ju ta reda på det!

Från Vänstern efterlyser vi en analys som visar hur pengar fördelas till kvinnoorganisationer och till organisationer som är manliga. Vi vill också att man analyserar hur det är i de organisationer som är för både män och kvinnor. Det handlar om huruvida kvinnor har utrymme i de organisationerna. Sitter kvinnor i styrelserna? Är kvinnor med och bestämmer? Om det är en idrottsklubb med både tjejer och killar som medborgarna – hur mycket spelar tjejerna fotboll? Eller kokar de bara kaffe? Det är den typen av analyser vi efterlyser. Jag undrar om ni är beredda att bidra till att ta fram sådana analyser. Det är först då vi ser hur pengarna verkligen används.

Anförande nr 46

A b d o G o r i y a (s): Mikael! Det är bra att du tar till dig detta. Men faktum är att det är bråttom med den här organisationen. Om man inte gör något mycket snart för organisationen kommer hela verksamheten att läggas ned. Den kommer absolut inte att existera längre. Organisationen jobbar just med de frågor som du har tagit upp. Den hjälper alltså de utsatta kvinnorna att komma in i samhället på ett bra sätt.

Anförande nr 47

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag vet inte om jag kommer att sprida mer ljus eller möjligen mer förvirring över diskussionen. Med all respekt för min högt värderade kollega herr Söderlund – det kanske inte är hans dagliga verksamhet som han tvingades svara för här.

Jag fångar gärna upp den handske som kastades här om att göra en analys. Det tycker jag är bra. Vi tittar gärna på detta; det är inget problem alls. En stor del av pengarna fördelas genom organisations- och föreningsutskottet inom socialtjänstnämnden. På rak arm vågar jag säga att det inte råder någon tvekan om att det finns kvinnoorganisationer som får bidrag. Däremot har vi sällan tänkt i termerna av att de andra organisationerna skulle vara mansorganisationer. Det är normalt inte könsfördelningen utan själva den operativa verksamheten som det handlar om. Det är klart att man kan göra räkneexempel. Jag tvivlar inte på att de är riktiga. Men det är inte så att vi har tänkt oss att det ena är för män och det andra för kvinnor, utan det är beroende

på vilken operativ verksamhet det är frågan om. Men det kan vi gärna titta på, så att man får lite siffror och kött och blod bakom siffrorna. Det var bara detta jag ville bidra med.

Anförande nr 48

I n g e r S t a r k (v): Vi välkomnar verkligen att ni är beredda att göra ordentliga analyser när det gäller hur föreningsbidragen fördelas. Vi började med det under vår förra mandatperiod. Men vi kan erkänna att vi inte hann klart med det arbetet, så det är jättebra om ni nu fortsätter med det.

Det finns en liten del i svaret om att ekonomiska bidrag är nödvändigt. Nu kommer jag inte riktigt ihåg hur det stod, men det var något om att det inte bara handlar om ekonomiska bidrag. Jag är ganska säker på att man behöver öka bidragen till kvinnoorganisationerna, men det man måste tänka på framför allt när vi pratar om det hedersrelaterade våldet är att det handlar mycket om ett förebyggande arbete. Det är ett förebyggande arbete som man bedriver både när det gäller socialtjänst, förskola och skola och egentligen alla verksamheter. Därför måste naturligtvis de kvinnoorganisationer som arbetar aktivt och bra med de här frågorna – och det finns flera stycken sådana – för att kunna bedriva ett bra förebyggande arbete och dessutom bedriva det sociala arbete som de gör när de skyddar kvinnor och även barn ha ekonomiska bidrag. De måste ha bidrag både till lokaler och till annan verksamhet.

Därför vill jag nu avslutningsvis skicka med detta: Se över det här, och höj bidragen till kvinnoorganisationerna så att de också kan arbeta förebyggande! Det gör de redan, vill jag påpeka, men de kan göra det ännu mer.

Anförande nr 49

A b d o G o r i y a (s): Den specifika organisationen som jag har lyft upp, nämligen Kvinnocentrum i Tensta, har varit i kontakt med bland andra socialtjänstens personal och personal i stadsdelsnämnden. Det man har fått höra från båda grupperna är att det inte finns medel att tilldela just till den här organisationen bland många andra kvinnoorganisationer i Stockholms stad.

Organisationen kommer absolut inte att klara av att stödja de utsatta kvinnorna utan samhällets hjälp. Den verklighet som vi har är att det finns en hel del kvinnor som är utsatta, framför allt i ytterstaden. Därför är det oerhört viktigt att organisationerna får det stöd från samhället som de behöver.

§ 13 Interpellation om flyktingar och hemlöshet (nr 2007:62)

Anförande nr 50

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Även denna gång ber jag att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 51

T o m a s R u d i n (s): Jag börjar med att tacka för svaret i en mycket angelägen fråga. Den kommer sig av att man blir orolig när man konstaterar att andelen boende på camping, hotell och vandrarhem ökar. Den ökningen beror till viss del på att nyanlända flyktingar hamnar på våra härbärgen och även på andra ställen – hotell och vandrarhem.

Det som är oroväckande är att detta är en utveckling som vi inte har kontroll över. Det är oftast ett överspill som kommer från en misslyckad migrationspolitik. När delar av flyktingmottagandet inte fungerar resulterar det i att människor hamnar mellan stolar, och plötsligt dyker de upp i våra verksamheter.

Jag tycker att det är ett bra svar som borgarrådet har gett på frågorna. Vi får en kartläggning av vilka som besöker våra verksamheter. Den kommer att vara klar i januari. Jag ser fram emot den, och då kanske vi kan återkomma till frågan.

Jag tycker dock att man kanske inte riktigt ser dramatiken bakom siffrorna i svaret. Det står att vi eventuellt kommer att göra förändringar i stadens arbete. Jag skulle nog säga att vi måste göra förändringar, för vi måste täppa till det här fortast möjligt. Jag tror att det är ganska bråttom, för de människor som står för den här ökningen riskerar annars att slås ut för mycket lång tid framöver. Vi kommer att få problem i samhället som är mycket större än dem vi har att handskas med i dag på härbärgena.

Mycket av det här handlar om informationsproblem. Det handlar också om information om rättigheter som har brustit. Det handlar även om att man inte har tillräckliga resurser för att hänvisa människor dit de ska. Det finns också en del andra problem som har med trauman att göra och som gör att de här människorna inte fungerar riktigt som fullt friska människor. Det måste därför finnas särskild kompetens bland vår personal.

En hel del av kunskaperna om det som måste göras finns ute i våra verksamheter. Jag skulle rekommendera borgarrådet att söka upp verksamheterna och ställa de frågor som är nödvändiga för att kunna få klart för sig vilka insatser som måste göras.

Det handlar också om att försöka se över hela migrationsproblematiken. Det är inte bara Stockholms ansvar att det blir på det här sättet; vi måste naturligtvis också ställa krav på regeringen när det gäller bristerna i migrationspolitiken. Även här tycker jag att borgarrådet kunde ha kompletterat sitt svar något med vad man avser att göra för att påverka den centrala politiken.

Visserligen ser man i svaret att vi kan se fram emot en utbildning av berörd personal när det gäller stadens nya riktlinjer för handläggning av ärendena. Men jag vågar påstå att det inte kommer att räcka. Vi måste också få till stånd förändringar i hur mottagandet sker redan när människor söker asyl. Det är där som flera av bristerna finns.

Jag skulle önska att borgarrådet ville utveckla vad han avser att göra när det gäller att påverka den centrala politiken. Jag vill också uppmana borgarrådet att söka upp verksamheterna och söka svaret på frågan om hur vi kan möta det växande behovet. De här människorna drabbas extra hårt av att våra system inte klarar av att fånga upp dem i deras kanske största behovssituation i livet.

Anförande nr 52

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Tomas och jag är helt överens om att det här är ett intressant problem. Men vi kan kanske avvakta med att bestämma om det är dramatiskt eller inte. Det råder ingen tvekan om att det finns en långsam, glidande förändring. Vi hade saken uppe vid ett stort ärende på vår gemensamma nämnd häromdagen och diskuterade den. Det råder alltså ingen tvekan om att det håller på att ske en förändring här som vi måste bli varse rätt rejält. Det kommer en utredning i januari, då vi kan återkomma både här och i nämnden för att diskutera den exakta innebörden.

Det finns en poäng i att en del av detta hänger samman också med migrationspolitiken nationellt. Jag kan försäkra att vi inte kommer att väja för att ha synpunkter på den nationella politiken i den mån vi tycker att den skapar problem för våra möjligheter att göra ett gott jobb här.

Det finns också definitivt en tydlig koppling till ensamkommande flyktingbarn, kanske snarare än till fullvuxna mitt i asylprocessen. Vi har ensamma flyktingbarn som har rymt vid ett flertal tillfällen från placeringar. De kan komma från Stockholms stad eller från helt andra ställen, och hamnar i ganska besvärliga situationer.

Annars är nog min huvudbild – och den kan få bekräftas – att vi ser en ökning av människor med invandrarbakgrund som har varit här en tid. Vi ser en ökning i missbruksproblematik, en ökning i psykiatrisk problematik och en ökning också på våra akutboenden. Den är inte dramatisk, men den är ändå större nu än tidigare. Detta talar för att människor som har haft en bekymmersam start i Stockholm redan från början nu också hamnar i de mer långsiktiga situationer som är rätt tuffa.

Till detta finns det också en mycket temporär krets av människor. Vi hade en rätt stor grupp rumäner i somras, till exempel. Det är människor som finns här under ett antal månader och lever på tiggeri. De besöker våra härbärgen. Detta har vi inte haft särskilt mycket av tidigare, men jag tror att vi kommer att få se mer av det i gränsöppenhetens Europa. Det är människor som kommer från både EU-länder och från andra ställen. Jag återkommer gärna i januari tillsammans med Tomas i en diskussion om de här sakerna.

Anförande nr 53

T o m a s R u d i n (s): Jag tror tyvärr också att vi kommer att få se mer av den typ av problem som du var inne på mot slutet. Det handlar om grupper som åker mellan länder och lever på tiggeri och annat. Men det är inte det som interpellationen avser, och det försöker du ju inte heller påskina.

Dramatiken i det här ligger i att människor som har sökt asyl i Sverige eller som själva har tagit sig hit och blir föremål för Migrationsverkets eller andra myndigheters bedömningar riskerar att i brist på information, och även kanske beroende på personlig situation om man har ett trauma eller annat med sig, hamna i helt fel myndighetsutövning. Det är där våra härbärgen kommer in – när staden möter människor som har hamnat helt fel och blir omhändertagna som hemlösa när de i själva verket skulle behöva helt annan hjälp.

Dramatiken i det här ligger i att hemlösheten ökar och att för varje ny människa som kommer till stadens verksamheter är det i någon mening ett misslyckande, särskilt om det är så att andra myndigheter har tappat kontakten med den här människan sedan tidigare. Som du själv var inne på gäller det i synnerhet när det handlar om barn. Man kan ju föreställa sig att de verkligen inte har något som helst handlingsutrymme. Men jag vet även många vuxna som i förtvivlan och maktlöshet och i brist på information bara har kastat sig ut i samhället och kommit att förlora kontakten med myndigheter och andra av rädsla för att man tror att man har hamnat fel. Många gånger har de kanske också anledning till det, men i flertalet av de här fallen går det att sätta in insatser av olika slag om de sker vid rätt tidpunkt och med rätt information.

Jag är tacksam för svaret, och jag tycker att detta handläggs seriöst. Jag hoppas som sagt att vi kan återkomma till detta längre fram. Dramatiken ligger i att siffrorna ökar. Vi borde kunna se på de här siffrorna och under nästkommande år konstatera att de minskar. Annars är det ett fatalt misslyckande.

Anförande nr 54

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): I all korthet: Du har helt rätt när du påpekar detta. På samma sätt som hemlösheten för andra grupper av människor i sig är ett problem som vi tenderar att ibland inte behandla på det sätt vi ska, det vill säga att vi inte löser problemet med de andra bakomliggande faktorerna, kan det här finnas människor som också har traumatiska problem och en annan bakgrund som samspelar med hemlösheten. Den kan kanske till och med vara den mest väsentliga orsaken till hemlösheten. Då är det en klen tröst att vi försöker lösa problemen med akuta insatser när det egentligen är mycket mer långsiktiga problem som behöver hanteras.

Jag tycker att vi påpekar detta rätt starkt i nämndens beslut häromdagen. Det handlar om att rätt instans ska ge rätt vård vid rätt tidpunkt. Sedan kan det ändå variera. Ibland måste man ha härbärges- eller akutboendekompetens som är lite mer specialinriktad mot olika målgrupper. Man kan tänka sig att målgruppen flyktingar eller nyligen komna till Sverige kan behöva ett speciellt mottagande. Det kan vara triviala saker som språk, men det kan också vara kunskap om deras bakgrund som

inte behöver finnas på mer traditionella akutboenden för ”vanliga” svenska härbärgesbesökare. Jag delar den uppfattningen.

§ 14 Interpellation om utökningen av parkeringsplatser genom garageutbyggnader på Södermalm (nr 2007:42)

Anförande nr 55

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 56

Å s a R o m s o n (mp): Fru ordförande! Tack för svaret, eller det försök till svar som borgarrådet Söderlund har givit på frågan. Jag har flera uppsättningar. Svaret har blivit längre varje gång. Mikael Söderlund har tänkt till för varje gång.

Du slingrar dig lite när det gäller den grundläggande frågan, nämligen hur vi politiker ska avgöra vad som är det mest rimliga för staden i stort och vad som blir rättvist för den enskilde i varje situation.

I min interpellation citerar jag ett av de många mejl som har nått mig, och troligen flera andra här i salen, om hur upprörd man är över det planerade garaget under Södermalmsskolan på Södermalm. Det planeras flera garage på Södermalm. Det här är ett av dem. Alla ligger i oerhört bostadstäta områden. Det här är direkt under en skolgård, i ett kvarter som gränsar till Hornsgatan – en av våra mest förorenade gator när det gäller trafikföroreningar. Här planerar man alltså 160 garageplatser.

En anledning till att det är bra med parkering som anförs i Söderlund svar – han talar då om parkering i allmänhet, inte just det här specifika fallet - är att det kan underlätta framkomligheten för kollektivtrafik, nyttotrafik och cykeltrafik och att det skapar möjlighet att rusta upp gatumiljön. Det är jättebra. Jag håller helt med dig. Det är bara det att det här garaget med flera andra garage på Södermalm inte gör det. Ni planerar för garage utan att säkerställa den större nyttan för staden, alltså att underlätta framkomligheten för kollektivtrafiken och en bättre gatumiljö. Vi skulle kunna få plats med mer gatuliv och flera kaféer. Det finns många trånga gatumiljöer på Söder. Det finns mycket folk.

Är verkligen ett underjordiskt garage det mest lämpliga? Samtidigt utökar man gatuparkeringarna genom fler vinkelparkeringar på flera gator. Det har fått till följd att man minskar framkomligheten för nyttotrafiken. Jag har fått mejl om det också.

Du säger att det här är bra för en sak, men den genomför ni inte.

Vår fråga när det gäller många underjordiska garage är: Varför tar ni inte bort lika många parkeringsplatser på gatan? Då skulle man ju verkligen få den överflyttnings-effekt som vi länge har pratat om i parkeringspolitiken.

Att göra detta i anslutning till en miljö där barn vistas och till skolgårdar är något som vi i Miljöpartiet vänder oss starkt emot. Det bor många barn i innerstaden. Deras lekmiljöer är hårt ansträngda. De är starkt kringgärdade av stora barriärer med de trafikleder vi har. De är väldigt nedsmutsade. Det finns ingen anledning att ytterligare försämra barnens lekmiljöer genom att så ensidigt och stuprörsmässigt

planera trafikpolitiken i innerstaden och säga att parkeringspolitiken alltid handlar om att så mycket som möjligt tillgodose bilägarnas möjlighet till parkeringsplats, både mer eller mindre gratis på gatan och i garage. Det finns ingen genomtänkt parkeringspolitik för Stockholm. Det har det inte funnits på länge.

Trafikborgarrådet slutar sitt svar med att säga att man ser över parkeringspolitiken på en rad områden. Jag skulle vilja fråga: Efter vilka målsättningar ser man över parkeringspolitiken? Skulle trafikborgarrådet kanske vilja ge fullmäktige ett svar på om man tänker nå några övergripande miljö- och trafikmässiga målsättningar med en sådan översyn. Skulle det i så fall vara intressant för fullmäktige att diskutera detta? Det tror jag skulle vara intressant inte minst när det gäller luftkvalitetsnormer i Stockholm och barnens lekmiljöer.

Anförande nr 57

Borgarrådet Söderlund (m): Fru ordförande! Jag hoppas att många av dem som bor på Söder och i närområdet lyssnar på Åsa Romson - de som bor på malmen och försöker få vardagen att gå ihop och få tiden att räcka till. De tvingas att kretsa runt kvarter efter kvarter för att hitta en parkeringsplats på kvällar och helger. De konstaterar att de har betalat för boendeparkering, men att det inte automatiskt innebär att man har någonstans att ställa bilen så att man kan åka kollektivt till jobbet. Syftet med boendeparkeringen var ju att bilen skulle stå still.

Det vore nog roligt för dem att höra Åsa Romsons angrepp på parkeringsplatser i allmänhet och garage i synnerhet.

Vi försöker få människors vardag att fungera bättre. Vi upplever att vi har ett ganska starkt stöd för det.

Du efterfrågar målen för vår parkeringspolitik och garagepolitik. Den hittar vi i budgettexter, i vår nästkommande budget och i alla våra reservationer under alla år, nämligen att vi behöver inventera staden för att skapa fler parkeringsplatser så att bilarna kan stå stilla i stället för att ständigt köras runt. Det är grunden. Den är artikulerad under många år. Åsa Romson har hört de här argumenten många gånger så jag tror inte att jag i dag igen behöver fördjupa mig i varför det är viktigt att vi ger den här servicen till våra medborgare. Inte minst ur miljöperspektiv – med en neutral nykter attityd till miljöfrågor - är det viktigt att hitta fler parkeringsplatser så att vi slipper ha bilar körande runt ständigt och jämt. De ska användas när de behövs och övrig tid kan de stå i garaget. Det är bra för alla. Det är bra klimatologiskt också eftersom bilar som är uppvärmda släpper ut betydligt mindre avgaser än bilar som är iskalla och ska varvas upp till normal arbetstemperatur.

Det finns rader av skäl att bygga garage i Stockholm.

Så till den specifika byggnaden på Söder. Det är väldigt intressant att man tydligen inte ska ha garage just vid Hornsgatan. Jag har svårt att tänka mig bättre platser i Stockholm än just de som gränsar till Hornsgatan. Det verkar väldigt rimligt med tanke på de utsläpp som finns där. De planerna är fortfarande under beredning. När man hör Åsa Romson tror man att bilarna ska köra in genom klassrummen eller åtminstone rakt över skolgården bland lekande barn. Så är det inte. Garaget ska

anläggas under en bollplan som sedan kommer att renoveras och göras ännu bättre än vad den är i dag. Så det är stora uppsidor för skolbarnen i det här projektet. Tanken är inte att det ska bli någon konflikt mellan bilar och barn.

Det är intressant att Åsa Romson väcker interpellationen. Det är viktigt att vi jobbar för en bättre miljö i Stockholms innerstad. Jag är övertygad om att den här typen av garage bidrar till en bättre miljö för alla.

Anförande nr 58

Å s a R o m s o n (mp): Jag får väl tacka Mikael Söderlund för att ha varit relativt tydlig med ett mål. Jag skulle inte vilja kalla det för ett parkeringspolitiskt mål. När du drar din målsättning att det ska vara fler parkeringsplatser både i garage och på gator som ska vara så billiga som möjligt för stockholmarna och de besökande kan väl även du som trafik- och stadsbyggnadsborgarråd se att det uppstår en del konflikter.

Stora delar av stenstaden byggdes ju före den allmänna bilismens inträde. Nu vet jag att Moderaterna och andra borgerliga partier företräder idén att ju fler bilar en familj har desto lättare blir vardagslivet. Jag har bott på Söder i många år och jag delar inte riktigt den bilden. Det exkluderar till stora delar ett normalvardagsliv i Stockholm.

Detta är inte uppmätt eftersom staden inte sedan 1992 har tittat på bilinnehavet i befintliga bostadsbestånd. Man har bara tittat på det i nybyggnadsområden. Men det gjordes en sådan undersökning i Hornstullsområdet som ligger nära detta. Då konstaterade man att ungefär 15 procent av hushållen i de befintliga kvarteren hade bil. Du exkluderar ungefär 85 procent av hushållen och säger att de har ett krångligt vardagsliv och att vi ska underlätta ur en aspekt. Vi ska ge dem möjlighet att ha bil till en rimligare kostnad. De ska inte behöva betala så mycket för parkeringen.

Det ger till resultat att man underlättar en aspekt av vardagslivet, nämligen att transportera sig privat och individuellt i en bil. men man försvårar för alla andra som transporterar sig på något annat sätt. De allra flesta stockholmare gör det också som cyklister, gångtrafikanter och kollektivresenärer.

Varför vill ni underlätta en del av vardagslivet på bekostnad av den andra? Om det är som du säger, att man ska underlätta för dem som åker kollektivt, promenerar eller cyklar, varför gör ni inga gatuupprustningar? Varför gör ni inte Säker Hornsgata i morgon som gör att man får mer plats på Hornsgatan för det som är de övervägande transporterna på Hornsgatan, nämligen människor som går från affärer, till affärer, hem, hämtar skolbarn, går till lekplatsen och sådant?

Ni bortser från den största konflikten i stadslivet när ni säger att målet med er parkeringspolitik är att det ska vara så många parkeringsplatser som möjligt och gärna så billiga som möjligt.

Vi har inte varit negativa till garage. Vi är positiva till att man bygger fler garage där det behövs under förutsättning att man flyttar ned bilarna under jord och låter gatumiljön blomstra för den stora majoritet av stockholmare som transporterar sig på ett annat sätt. Låt deras vardag bli lättare. Låt dem som väljer att miljövänligt alternativ

få det lättare, Gör det inte lättare bara dem som väljer det mest miljöfarliga alternativet.

Anförande nr 59

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Fru ordförande! Jag funderar över Åsa Romsons konflikter. Hon skapar konflikter och vill utveckla konflikter mellan olika trafikslag och invånare i staden.

Att bo i staden är konfliktfyllt. Stadens hela existens handlar om att vi har konflikter som man måste bryta ned på något sätt så att man skapar en stadsmiljö som passar flertalet och där man minskar stressen, konfliktytorna och irritationen. Åsa Romsons argumentation handlar om att det är konflikter och att konflikterna nu blir fler.

Jag uppfattar det inte så, Åsa Romson. Jag förstår inte vad du menar med att det blir mer konfliktorienterat om vi skapar fler parkeringsplatser på Södermalm. Jag tror precis motsatsen. Jag tror att vi minskar konfliktytorna och skapar bättre förutsättningar för Södermalm att blomstra och fungera.

Det står inte i konflikt med kollektivtrafiksatsningar eller miljötänkande eller klimatsamtal. Det är i högsta grad i linje med det. Det måste vara ambitionen. Vi har ingen annan ambition än att skapa en bättre och mer välfungerande miljö på Södermalm. Vi tror att den här typen av garagesatsningar är en av många många saker som måste ske för att Södermalm ska bli en attraktivare stadsdel i Stockholm.

Anförande nr 60

Å s a R o m s o n (mp): Det är inte jag som ser konflikter. Det är faktiskt södermalmsborna själva. Jag kan läsa en av de åsikter som har mejlats till mig:

Att bygga fler garage skulle förstås kunna motiveras med att bilarna då står stilla och att det skulle vara bättre om de står under jord. Tyvärr fungerar det inte så. Bilismen tar sig det utrymme den får. Det behöver man inga doktorsavhandlingar för att se.

Mikael Söderlund kanske inte har någon doktorsavhandling i trafikfrågor, men han har onekligen hållit på med trafikfrågor i staden ganska länge. Jag tycker att det är märkligt att du säger att det inte finns några konflikter i gatumiljön. I din moderata värld är ett stadsliv bättre ju fler bilar vi har. Jag tror att det blir en konflikt i ett begränsat gatuutrymme om man pressar in så många bilar som möjligt.

Vad du inte vågar se, men vad de flesta trafikforskare och många europeiska trafikplanerare ser, är att innerstadskärnorna och innerstadslivet behöver en mer modern parkeringspolitik där man aktivt är med och styr. Man vet att tillgången till parkeringsplatser styr hur många egna bilar hushåll i tätorter skaffar. Det finns ju andra modeller. Man kan ha tillgång till bil. Det finns en ganska stor biluthyrningsverksamhet i staden. Det finns en blomstrande bilpoolsverksamhet. Den underlättas inte av att man på bekostnad av lekande skolbarn, gångtrafikanter, kollektivtrafikanter och cyklister gör det lättare och billigare för alla hushåll som skaffar egen bil.

Du verkar leva i tron att alla på Södermalm vill ha egen bil. Det skulle vara en katastrof ekonomiskt och inte minst för alla lekande skolbarn på Södermalm om alla 100 000 hushåll på Södermalm hade bil. Då skulle vi inte ha det Södermalm som vi har i dag. Man behöver inte vara någon konfliktfylld miljöpartist för att se det. Jag trodde att ett trafikborgarråd i Stockholm behövde se även den typen av problem.

Anförande nr 61

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Det är intressant att Åsa staplar uppfattningar i munnen på mig och hävdar att jag tycker en massa saker. Det är mycket enklare om jag får säga vad jag tycker och du får säga vad du tycker.

Jag tycker att det är viktigt att vi har en väl fungerande närservice i olika stadsdelar och att vi försöker förenkla vardagslivet för våra invånare. Jag tror att det är därför vi har fått det mandat vi har i Stockholms stadshus. Jag tror att det var därför vi fick ett sådant strålande valresultat. Moderaterna inser att människor har en vardag där man ska få livet att gå ihop. Det är allt från barnhämtning till släktingar som ska komma. Det är mycket som ska göras och man vill bo kvar i innerstaden.

Jag vet att Miljöpartiet sedan länge förfäktar ett slags modern uppfattning om staden. Vi har synat den några gånger. Jag vet var vi landar. Vi landar i någon förort med total funktionsseparering. Man har ett köpcentrum någonstans, ett arbetsplatsområde någon annanstans och ett bostadsområde ytterligare någon annanstans. Jag har fört den debatten med dina partikolleger. De säger vad det handlar om. Det ska funktionssepareras. Vi ska inte ha en integrerad stad över huvud taget. De är inte förtjusta i det.

Det är ju ganska anmärkningsvärt. Ni är faktiskt för stadsdelar som är trafikallstrande, där man lägger ut allt på olika ställen långt utanför staden. Vi står för en helt annan stadspolitik. Där ingår garagen – dessa förkättrade, hatade garage som gör att man tydligen ska få en hopplös skolmiljö där bilar kör genom klassrummen och ut på skolgården. Det finns ingen gräns för vilket elände som ska drabba skolbarn om man bygger ett parkeringsgarage med 160 platser.

Jag tror inte att det är så. Jag tror att södermalmsborna blir gladare. Man kommer att se fler människor som med ett leende på läpparna går Hornsgatan fram när de slipper köra runt i kvarteren för att försöka placera bilen kvällstid eller nattetid – eller veckovis, vilket boendeparkeringen handlade om.

Det är bara att konstatera, Åsa Romson, att p-platserna inte räcker till. Du säger att människor inte ska ha bil, men en del har det trots vad Åsa Romson påstår. De ska åka till landet eller behöver ha bil av andra skäl. Den stora majoriteten har inte bil. Det är väl utmärkt att man väljer hur man vill ha det.

Jag förstår inte heller av ditt inlägg på vilket sätt bilpoolerna gynnas av att vi inte har garage att ställa bilpoolerna i. Det är väl utmärkt om vi får ett garage till så att vi kan ha den där bilpoolen så att Åsa Romson har en bil till förfogande när hon behöver det. Jag tror att till och med Åsa Romson då och då har sådana behov.

Allt detta är egentligen sekundärt. Det primära är att skapa levande stadskärnor som kan serva. Där möbelbutiken har underlag. Där man kan komma och handla. Där man kan utveckla staden och få en levande innerstad.

Det finns alltför många avskräckande exempel internationellt där man har gjort det som Åsa Romson efterlyser, och lagt en död hand över stora innerstadsområden. Det har lett till minskad integration, minskad trygghet och en rad företeelser som vi inte vill ha i Stockholm.

Därför vill jag återigen, fru ordförande, försvara det här garaget. Jag tror att vi behöver fler garage. Det står inte i konflikt med ett levande och bra stadsliv eller med gångtrafikanter och cyklister.

*§ 15 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Summer games*

Anförande nr 62

A b d o G o r i y a (s): Ordförande! Summer games som verksamhet har visat mycket positiva resultat under de senaste 14 åren. Barn och ungdomar från cirka 20 länder har deltagit i olika tävlingar på ett mycket positivt sätt. I genomsnitt har Summer games fått cirka 800 000 kronor varje år från kommunen.

Min fråga är: Vad kommer att hända med verksamheten i framtiden?

Anförande nr 63

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Det finns många verksamheter i Stockholms stad. Det är roligt, och många av verksamheterna är lovvärda. Frågan om vad som kommer att hända med Stockholm Summer games tror jag att du får ställa till Stockholm Summer games.

Men jag tänker att du egentligen frågade hur relationen mellan Stockholm Summer games och Stockholms stad blir i framtiden. Jag kan inte svara på hela den frågan, men jag vet att staden har gått in år efter år och betalat ganska stora summor pengar. Senast i juni i år betalade vi ett krisbidrag på 300 000 för att organisationen hade ett så stort underskott att man var rädd att inte kunna driva verksamheten.

Avtalet med Stockholm Summer games har löpt under fem år. Det går nu ut. Förutsättningen för detta var att Stockholm Summer games sedan skulle klara sig själva. Det förefaller inte riktigt vara fallet. Det gör att det är svårt att stödja verksamheten med stora belopp inför framtiden eftersom organisationen själv har gjort bedömningen att man inte klarar att uppfylla de mål som man satte upp för sin egen verksamhet, det vill säga självförsörjning efter fem år.

Anförande nr 64

A b d o G o r i y a (s): Jag har ställt den här frågan senast i dag till ordföranden i Summer games. Han var mycket orolig när jag pratade med honom. Det han berättade för mig var: Om vi inte kommer att få bidrag från Stockholms stad kommer vi att få lägga ned hela verksamheten. Han var mycket förbannad, men också ledsen över att lägga ned verksamheten, som har pågått i 14 år och visat mycket positiva resultat.

Ungdomar från ett 20-tal länder har träffats under somrarna i Sverige och fått erfarenheter i utbyte samtidigt som de tävlade med varandra. Det är ju just fint att få beskedet att de inte i fortsättningen kommer att få stöd från Stockholms stad. Enligt ordföranden innebär det att man kommer att lägga ned hela verksamheten.

Anförande nr 65

Borgarráðet S j ö s t e d t (fp): Jag vet att Stockholm Summer games säkert har en bra verksamhet och så vidare. Men när staden har gått in och stött en organisation med 800 000 om året och gett ett krisbidrag på 300 000 med någon veckas varsel för att organisationen inte kunde få ihop den verksamhet som den hade tycker jag nog att man får vara måttlig i sin kritik mot Stockholms stad oavsett vem som har haft majoriteten. Det har ju även ni haft under den tiden.

Det är sällan man får ett så långt avtal som Stockholm Summer games har haft. De har haft fem år på sig för att klara av sin verksamhet. Jag vet att ordföranden i Stockholm Summer games har fått besked mer än en gång från finansroteln, som egentligen är de som sköter detta. Det är nämligen Visitors Board som har hand om de här pengarna. Stockholm Summer games har alltså fått besked om att Stockholm Visitors Board inte kommer att anslå sådan här summor nästa år. Det har förmedlats första gången i mitten på sommaren, tror jag, och därefter ett flertal gånger. Det uppger finansroteln, som har ansvar för detta.

Anförande nr 66

A b d o G o r i y a (s): Tack för svaret! Då vet vi att Summer games inte kommer att fortsätta under nästa år. Det är mycket synd.

Jag kan notera att det inte enbart är de här aktiviteterna som kommer att läggas ned. Jag tror att vi kommer att få vara åskådare åt en hel del sådana beslut under hela mandatperioden. Det är mycket synd för de ideella organisationer som vill göra något för medborgarna i Stockholm över huvud taget.

Anförande nr 67

Borgarráðet S j ö s t e d t (fp): Det här handlar om en organisation som har haft fem år på sig att bygga upp sin verksamhet. Organisationen satte fem år som en egen måttstock för när man själv ville ta det här i hamn. Om man inte har lyckats under den här perioden trots stadens substantiella stöd både långsiktigt och ur krisbidrags-synpunkt är det tråkigt. Det kan naturligtvis vi i den här salen inte sätta oss till doms över. Det är ett beslut som man får fatta själv utifrån de premisser man har.

Fråga nr 2. Kulturskolans möjligheter att uppfylla sitt åtagande

Anförande nr 68

K e r s t i n W i c k m a n (mp): Kulturskolan ska enligt den borgerliga kulturpolitiken ändra inriktning för mer ämnesundervisning. Det talas samtidigt om mångfald, ökad bredd, mer enskild undervisning och valfrihet. Varje barn ska ha rätt att finna sitt eget konstnärliga uttryck och få möjlighet att växa som individ.

Men många barn kommer inte att kunna gå kvar på grund av de chockartat höjda avgifter som nu planeras. När det gäller valfriheten för de familjer som har råd kommer det också att bli så. Ett tjugotal heltidslärartjänster kommer att

försvinna. För de små ämnena med ytterst få lärare, till exempel oboeundervisning, minskas lärarantalet med över hälften. Detsamma gäller kontrabas och cello.

Hur går det då med bredden? undrar jag. Om man tittar på de flesta musikämnen som det nu undervisas i ser man att skolan ska ta hand om 66 elever per vecka. Med enskild undervisning blir resultatet 33 timmar per vecka om man räknar med en halvtimme per elev. Lärarna måste med dessa neddragningar också hinna förflytta sig mellan olika lokaler, se till att instrumenten är i god kondition och hinna planera. Hur går denna ekvation ihop? Det skulle jag vilja veta.

Anförande nr 69

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Kulturskolan är en verksamhet i Stockholms stad som är otroligt viktig och som vi känner varmt för. Det är därför oerhört viktigt att kulturskolan återgår till det som är dess kärnfunktion, det vill säga att erbjuda elever undervisning i instrument, i teater eller i dans på elevers fritid. Under senare år har det skett en utveckling av kulturskolan där man alltmer har gått in i skolundervisningen och gått in på musiklektioner, gypalektioner och så vidare. Det kan också vara bra. Men det ska inte ersätta den traditionella, klassiska kärnverksamheten för kulturskolan.

Det är sant att vi håller på med en sådan omstrukturering. Jag är glad över den, och den kommer att bli mycket bra. Vi har också sagt att vi vill ha ökat fokus på det här. Vi vill ha fler elever in i ämnesundervisningen. Kulturskolechefen har lovat att det är en möjlighet, och jag är också helt övertygad om att detta kommer att verkställas.

Kerstin säger att avgifterna är ett problem. Jag kan bara konstatera att avgifterna i kulturskolan i Stockholm efter de förändrade lägena kommer att vara bland de lägsta i länet i många ämnen. Jag tror inte att detta kommer att vara något övergripande problem eftersom vi samtidigt har infört gränser för dem som tjänar riktigt dåligt. De får en nedsättning av priset.

Jag är övertygad om att vi nu håller på att bygga en kulturskola som kommer att arbeta in köerna, ta in fler barn och sätta fokus på det som är dess kärnverksamhet, nämligen undervisning för barn på deras fritid i kulturella uttryckssätt.

Anförande nr 70

K e r s t i n W i c k m a n (mp): Jag kan inte riktigt hålla med. Det som händer nu när man tittar på hur osthyvelnedskärningarna ser ut är nämligen att för vissa ämnen kommer valfriheten att bli oerhört reducerad. Det finns redan i dag långa köer. Hur ska man klara av dem med 20 lärare mindre – och då talar jag om heltider?

Jag tycker också att det är märkligt att tro att avgifter som nu så drastiskt höjs inte kommer att avskräcka en del barn. Jag har fått ett åttiotal mejl från förtvivlade föräldrar som kanske har två barn och inte så god ekonomi. De kommer inte längre att kunna skicka sina barn till kulturskolan. Massor med barn har också varit oerhört ledsna och oroliga för detta. Jag tycker att vi måste ta denna oro på allvar.

Anförande nr 71

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Kerstin Wickman! Jag tar all oro på allvar så länge den har fog i verkligheten. De här föräldrarna kanske är oroade. Det beror i så fall på att sådana som du och andra personer i den här salen har gått ut och sagt att de här barnen inte kommer att få någon undervisning i kulturskolan i framtiden, att deras lärare ska avskedas och att kulturskolan ska läggas ned. Detta är inte sant. Ni har spridit lögn, och därför är folk oroliga.

Jag kan säga att inga barn kommer att slängas ut från sin undervisning i kulturskolan. Det kan jag garantera. Fler barn ska få plats. Det är det vi håller på med nu. Jag vet att pengar inte är lösningen på alla problem. Ibland är politiska styrmedel, där man säger hur det ska vara, också viktigt. Jag säger att fler barn ska in i kulturskolan. Kulturskolechefen har lovat att det kommer att bli så. Det är viktigt för mig, och det är viktigt för de här barnen.

Anförande nr 72

K e r s t i n W i c k m a n (mp): Det är inte jag eller någon annan i den här salen som har spritt detta. Det är faktiskt personalen som har fått beskedet att si och så många kommer att behöva gå. Personalen har naturligtvis meddelat det till föräldrar och barn eftersom de inte vet om det över huvud taget blir någon verksamhet i januari. Det är ju ganska praktiskt att veta om man har någon verksamhet under vårterminen eller inte.

Jag tycker att det är oerhört olyckligt att man bestämmer sådant här under ett läsår. Vi upplever att det är mycket lösa grunder till beslutet när vi har fått ta del av hur höjningarna av avgifterna har gått till.

Anförande nr 73

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Om personalen har meddelat barnen sådana saker som att de inte får vara kvar är det mer än makalöst. Jag hoppas och tror att alla de föräldrar som undrar över vad som nu händer – eftersom folk har gått ut med sådana rena lögn – kommer att motbevisas under våren.

Jag vidmakthåller vad jag har sagt: De barn som går och får undervisning i kulturskolan ska fortsätta med det. Fler barn ska tas in i det som är kulturskolans huvuduppgift – att erbjuda undervisning för elever på icke-skoltid. Det är därifrån man har fjärrmat sig under de senaste åren därför att man har haft ett förakt för de normala uttrycksmedlen inom kulturen som handlar om att man lär sig på riktigt hur man spelar, dansar eller utövar teater. Jag tycker att det är viktigt att vi åter får en kulturskola som är precis det som alla tror att den är när man pratar om en kommunal musikskola.

Fråga nr 3. FoU

Anförande nr 74

K a r i n R å g s j ö (v): Ulf! Min fråga gäller FoU-enheten, som nu är nedlagd. Det handlar om forskning, uppföljning och metodutveckling här i staden. Jag ser detta som kapitalförstöring, men du ser det väl snarare som nödvändig utveckling.

Vad händer nu, Ulf? Ska forskningen upphandlas i Stockholms stad? Ska vi ha ett forskningsråd? Vad kommer efter FoU, och hur ska det arbetas fram? Det är ganska viktigt, för det är ändå årsskifte snart.

Anförande nr 75

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Det är helt rätt. Du kommer själv att vara med och fatta beslut om precis detta på socialtjänstnämndens sista sammanträde i december. Då räknar jag med att hela ramverket för FoU-verksamheten som vi övertar då, det vill säga all FoU som kretsar kring socialtjänst i vid mening kommer att vara en del av verksamhetsplanen för 2008. Det är från den 1 januari vi har pengarna, och jag vet att förvaltningen just nu sitter och tittar på hur organisationen av allt detta ska se ut. Du kommer att få det i handlingarna. Den som väntar på något gott väntar som bekant alltid för länge!

Anförande nr 76

K a r i n R å g s j ö (v): Jag ser med glädje fram emot att få titta på det. Men kommer den forskningen att vara knuten stationärt, eller ska den upphandlas på något sätt?

Anförande nr 77

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag har sagt hela tiden att jag tycker att det här är en extremt viktig verksamhet. En stor stad som Stockholm behöver ha en utvecklingsverksamhet som är riktigt kvalificerad. Därför behöver vi ha ett bra grepp om den FoU som bedrivs inom socialtjänstens regi.

Jag tror att det handlar lite mer om U och kanske lite mindre om F, det vill säga utveckling, utvärdering och utbildning. Den sortens långsiktig kvalitets- och metodutveckling tror jag ligger närmare till hands för oss än ren, traditionell forskning. Men självfallet ska det finnas en koppling till den relevanta akademien. Däremot tror jag inte att Stockholm stad vare sig är eller ska försöka låtsas vara ett eget universitet. Det finns gott om andra aktörer. Såväl Socialhögskolan som Sköndals högskola tror jag ligger nära till hands för oss när det gäller att ha ett forsknings- och utvecklingssamarbete.

Anförande nr 78

K a r i n R å g s j ö (v): Jag tycker att det är lite synd att Stockholms stad inte ska ha möjligheter att bedriva forskning på det som sker och kunna implementera

metoder utefter det. Det var ju finessen med FoU-enheten, och det kan vi alltså inte göra numera. Vi ska tydligen bara utveckla.

I dag finns det oerhört lite forskning på det som pågår i Stockholms stad. Det vimlar inte av institutioner som ger sig ut och tittar på socialt arbete. IMS kanske gör något, men det är tunnsått med det. Vi hade en enhet i Stockholms stad som skötte den typen av åtaganden. Nu har vi inte det längre. Det är trist.

Anförande nr 79

Borgarrådet **K r i s t e r s s o n** (m): Du har helt rätt i att det här är en bristvara. Det räcker att läsa några av IMS kritiska rapporter. IMS står för Institutet för metoder i socialt arbete – för er som inte dagligdags ägnar sig åt Socialstyrelsens inre liv. IMS pekar på att det råder en akut brist på sådana saker. Jag tycker att vi har en ganska stor del av ansvaret.

Det betyder inte att vi ska bedriva långsiktigt forskningsarbete i egen regi. Det är inte vår styrka. Däremot har vi både resurser att stoppa in i detta och framför allt en stor verksamhet som drar omedelbar nytta av att kunna implementera sådan kunskap. Det tror jag vi kan ta på mycket stort allvar.

Fråga nr 4. Utbildad personal inom äldreomsorgen

Anförande nr 80

L e i f R ö n n g r e n (s): Herr ordförande! I förra veckan presenterade äldreminister Maria Larsson i ett utspel att det skulle vara stopp för äldrevårdare som saknar utbildning. Det här är en jätteviktig fråga som vi har jobbat med över åren i de olika majoriteterna i Stockholms stad. Under förra mandatperioden hade vi den historiska satsningen på personalen i Kompetensfonden med 2 miljarder kronor. Där betalade vi bland annat ersättning för vikarier i verksamheten, vilket är en förutsättning för att man ska kunna gå ifrån och utbilda sig framöver.

Med tanke på att all verksamhet ska privatiseras, upphandlas och konkurrensutsättas enligt plan blir min fråga: Hur kommer den nya majoriteten här i stadshuset – alliansen – att garantera att de privata verksamheterna lever upp till det här med utbildad personal?

Just nu pågår många upphandlingar, och vi ser tyvärr att man tävlar med varandra i att dra ned på personal för att lägga ett så lågt anbud som möjligt för att vinna upphandlingen. Det innebär ofta att man tar in unga, ofta utbildade, personer i verksamheterna. Det ger en sämre kvalitet. Vilka åtgärder planeras utifrån detta?

Anförande nr 81

Borgarrådet **S a m u e l s s o n** (kd): Ordförande, fullmäktige! Man får tacka för en sådan smörfråga! Är det något som intresserar oss är det att vår personal i äldreomsorgen ska vara utbildad. Därför är det också en del av det nya i den plan som vi ska diskutera i förslaget till äldreplan i kväll. Där anges tydligt detta med utbildning.

Jag måste bara göra en liten korrigerings. Du säger att man i upphandlingen nu försöker med lägsta bud och så vidare. Men i det kundvalssystem som vi nu har framför oss finns ett angivet ersättningssystem där det är kvaliteten, och inte priset, man ska konkurrera med.

När det gäller utbildningen märker vi till vår glädje nu när stadsdelsnämnderna vet att det ligger pengar till detta i budget – 30 miljoner – att vi nu fyller platserna. Det var svårare med det i början på hösten. Men nu är det fler och fler som anmäler sig. Senast i dag fick jag det redovisat av chefer för äldreförvaltningen.

Vi ser fram emot att kunna gå vidare i att se till att täcka personalens grundutbildning i första hand. Sedan räknar vi naturligtvis med att vi ska kunna gå vidare med olika former av specialistutbildningar för olika kategorier.

Anförande nr 82

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande! När det gäller priset får vi väl se hur det blir. Det finns inga konsekvenser redovisade. Det kan vara en klok tanke utifrån det förhållande att ingen har funderat över varför det har varit så olika prissättning tidigare.

Men min fråga rör de privata verksamheterna. Kommunerna har ett ansvar enligt både lagstiftning och ambition. Det är ingenting nytt; det har vi jobbat med allihop. Men de privata verksamheterna har ett verktyg för att få ned anbudet, nämligen att ha utbildad och yngre personal i sina verksamheter. När vi nu har tittat på några av de upphandlingar som har skett nyligen ser vi att man gör sig av med personal. Man går ned i antalet anställda i grupperna. Inför det vi ska diskutera senare i dag har företagen aviserat att de inte ens vill berätta hur många personer som ska arbeta i verksamheten. De tycker inte att vi ska ha rätt att ställa det kravet. De har också framfört att vi inte ska lägga oss i utbildningsnivåer och annat.

Detta är ganska oroväckande med tanke på att det här är en av de viktigaste grundförutsättningarna för en god kvalitet och kontinuitet i äldreverksamheterna. Jag tycker att frågan kvarstår. Vad gör vi för att komma åt de privata verksamheterna?

Anförande nr 83

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Utbildad personal är i allra högsta grad en kvalitetsfråga. Det är en trygghet för de äldre att veta att det är utbildad personal som servar dem, men det är också en trygghet för personalgruppen att veta att man har utbildad personal omkring sig. Därför kommer vi naturligtvis att ställa krav på de privata utförarna att de precis som de kommunala ska ha adekvat utbildning för den anställda personalen.

Vi tittar också på de utbildningar som vi erbjuder vår egen personal och ser om de privata ska kunna köpa in sig på platser där utifrån att det är en utbildning som vi gärna ser också hos de privata utförarna.

Anförande nr 84

Leif Rönngren (s): Ordförande! Vi återkommer när vi ska diskutera äldreplanen och de olika delarna i valfrihetssystemet lite senare. Det finns nog mycket att säga om det.

Jag tycker att detta låter bra ändå. Det Maria Larsson pekar på i utspelet är att 58 procent av samtlig vårdpersonal i offentlig sektor, alltså inom de kommunala verksamheterna, saknar utbildning. Detta med utbildningsnivåerna är verkligen en fråga att följa upp för den här församlingen också. Vi måste skapa verktyg för att vi ska kunna utbilda på arbetsplatserna men också ta rejäla tag med grundutbildning. Vi vet att det är många äldre som jobbar i verksamheterna. Det kommer att bli en utfasning beroende på generationsskifte och annat. Då behöver man nog fundera igenom ordentligt hur vi ska få in den yngre generationen och även utbilda dem på plats när det gäller specialistkompetens och annat. På så sätt kan vi verkligen få en bra kontinuitet och kvalitet i verksamheterna. Då är personalen en nyckelfråga.

Anförande nr 85

Borgarrådet Samuelsen (kd): Ordförande, fullmäktige! Det var med viss förvåning jag kunde se när vi började titta på utbildningsnivån efter valet i höstas, när jag fick ansvaret för äldrefrågorna, att det var en så otroligt stor andel i äldreomsorgen som fortfarande inte hade grundutbildning. Det är konstigt med tanke på den satsning som lyftes fram så tydligt från den förra majoriteten.

Detta är en oerhört viktig fråga som jag tar på allra största allvar. Vi måste verkligen följa upp detta ute på våra olika verksamheter. Stadsdelsnämnderna har ett tydligt ansvar för att redogöra för hur utbildningssituationen ser ut. Men jag ska naturligtvis också i alla sammanhang där jag träffar de privata utförarna se till att också de redovisar tillbaka till oss i staden. Det är ett ansvar att få ett förtroende från staden att fullgöra äldreomsorg på vårt uppdrag. De måste naturligtvis känna att vi fäster stor vikt vid hur de utför den uppgiften.

Fråga nr 5. Lex Sarah

Anförande nr 86

Eivor Karlsson (mp): Ordförande, ledamöter! Ett sjuttioal personer från den kommunala hemtjänsten i en stadsdel i Stockholm gick i augusti samman och protesterade mot brister och missförhållanden i äldreården. En av de anställda anmälde lite senare kommunen enligt lex Sarah. 75 personer skrev under en lista. Den unge mannen som hade jobbat där i tre år hade sett att arbetssituationen blev allt sämre. Han hade skriftligen fått ett avtal om att jobba deltid eftersom han studerade. Efter sin anmälan blev han uppkallad till ett möte med flera chefer. Nu gällde inte det skriftliga avtalet längre. Han måste antingen jobba heltid eller ta 100 procents tjänstledighet för studier. Om han valde studier skulle han bara få hoppa in som timvikarie. Ledningen hänvisar nu till arbetsmiljölagen. Mannen såg det som en reprimand för sin anmälan enligt lex Sarah.

Jag har en generell fråga till Ewa Samuelsson: Tänker du göra något för att personalen inom vården både ska känna till lagen och våga anmäla enligt lex Sarah utan att uppleva att de kan råka illa ut?

Anförande nr 87

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Jag kan inte gå in på det enskilda fallet, för jag är inte uppdaterad när det gäller det utom att jag vet om att anmälan gjordes. Jag kan alltså inte ifrågasätta detta fall.

Däremot vet jag att min partiledare Göran Hägglund har tagit upp en diskussion om detta. Hur ska man kunna hantera frågan så att ingen i vården ska behöva känna att man inte vågar anmäla enligt lex Sarah? Det är oerhört viktigt att det finns ett skydd för de anställda så att de kan gå vidare i en sådan fråga. Jag tror framför allt att personalen känner att om de ser oegentligheter av vilket slag det än vara må när det gäller de enskilda äldre så måste de våga anmäla enligt den princip som lex Sarah en gång inledde.

Anförande nr 88

E i v o r K a r l s s o n (mp): Jag tror att vi är överens om detta helt och hållet. Ändå händer det här gång på gång. Man skulle kanske kunna tänka sig att informera mer och därmed både för personalen och för ledningen belysa rätten och skyldigheten att anmäla enligt lex Sarah och kanske inventera personalens arbetsmiljö. Jag ställde en generell fråga, och jag behöver inte ha något svar i det enskilda fallet. Jag vet att du inte kan lämna något sådant.

Det följer tydligen ofta ett mönster när det gäller de anställda. De tycker inte att ledningen lyssnar på dem, och underbemanningen tvingar vårdbiträdena att stressa genom tillsynen. En tillsyn som skulle ta 15 minuter måste nu gå på 3–4 minuter. När de anställda har tagit upp problemen har närmaste chef hänvisat till underskotten i budgeten. Enligt uppgift hade den här stadsdelsnämnden gått back med åtskilliga miljoner. Det är främst inom äldreomsorgen och omsorgen som det hade blivit dyrare för stadsdelen. Det är uppenbart att det indirekt drabbar personalen.

En artikel i DN den 20 juli i år visar att det är stora skillnader i hur lex Sarah-anmälningar utreds i Stockholm. Ofta utreder cheferna själva brister i den egna organisationen. Men länsstyrelsen rekommenderar att någon utanför verksamheten ska utses som ansvarig för att personalen ska känna sig trygg med att göra en lex Sarah-anmälan. Det är svårt att tillämpa lex Sarah fullt ut om personalen är otrygg.

Anförande nr 89

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Förutom det som jag sade tidigare om personal som är utbildad handlar det om chefs- och ledarskap. Det är högsta prioritet att vi har chefer och ledare som vågar vara både chefer och ledare. De anger en ton ute i verksamheten. Om detta inte görs blir det subkulturer. Jag har vid åtskilliga samtal med enskilda personer ute i äldreomsorgen fått se att det är på det sättet. Ledarskapet är en av de bitar som vi måste ta tag i när det gäller äldreomsorgen.

Just nu tar man fram underlag för den chefsutbildning som ska göras för enhetschefer i äldreomsorgen. Det är mycket möjligt, Eivor, att man ska se till att som en punkt i den utbildningen ta med vikten av information till varje nyanställd i introduktionsutbildningen ute på en arbetsplats. Det gäller då både lex Sarah och lex Maria, som i och för sig handlar om hälso- och sjukvården. Jag tar till mig detta, och jag ska vidareförmedla det till dem som nu håller på att ta fram underlag för utbildningen.

Anförande nr 90

E i v o r K a r l s s o n (mp): Jag är helt överens med dig om att ledarskapet är oerhört viktigt. Men jag menar också att detta är svårt. Redan i augusti framkom det att det rådde missförhållanden i en viss stadsdelsnämnd. När man sedan går in och tittar på Insyn från den stadsdelen ser man att det står lite grann om lex Sarah. Hur personalen upplever situationen och hur cheferna upplever den är inte alls jämförbart. Därför kanske det vore bra om man kunde få någon opartisk som länsstyrelsen utser som kunde gå in och göra en opartisk bedömning.

Anförande nr 91

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Som Eivor väl känner till har vi våra egna inspektörer som utöver de uppdrag som redan ligger i planeringen kan gå ut på enskilda uppdrag om man så önskar. Länsstyrelsen har också sina egna inspektörer som är ute. Man kan ringa och be dem komma och se och följa arbetet. Det finns alltså olika sätt utöver att granska sig själv att se till att verksamheten fullföljer sitt uppdrag.

Fråga nr 6. Högdalstopparnas utveckling

Anförande nr 92

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Detta är en följetong som jag har ägnat mig åt i nio år nu. Jag var lite nyfiken på var frågan skulle hamna någonstans. I Mitt i söderort fanns det i veckan ett reportage med rubriken Inga pengar till skatepark på Högdalstoppen. Det här är en fråga som handlar om Stockholm Sub Surfers. Det är utförsåkarna, downhillåkarna, i Högdalen som i årtal har ägnat sig åt att försöka hitta en lösning för en skatepark för 30 miljoner. Det har varit ett programarbete med en förprojektering för 5 miljoner.

Jag ställde frågan tidigare till finansborgarrådet: Hur ska vi gemensamt se till att detta blir verklighet? Vi har ju alla tyckt att det är en utmärkt idé. I artikeln hänvisar tjänstemännen på exploateringskontoret till att de bara väntar på en signal från politikerna för att dra i gång det här. Det här är jättebra och jättespännande! Ni kanske vill byta borgarråd för att svara på frågan. Jag ser att det är Ulla Hamilton som ska svara, och det kanske var lite konstigt.

Vad ska vi göra för att det här ska bli verklighet? Ungdomarna är lite frustrerade. Man kämpar som attan för att få detta gjort. Man har organiserat många runt den här verksamheten, och om den blir verklighet blir den unik i hela Europa. Den blir något som sätter Stockholm på kartan även i det här sammanhanget.

Anförande nr 93

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Herr ordförande! Jag gör ett litet försök att svara eftersom exploateringskontoret nu ligger under mitt ansvarsområde och eftersom det är de som hanterar hela frågeställningen.

I budgeten fanns det ett uppdrag till exploateringskontoret att tillsammans med andra titta över verksamheten på hela Högdalensområdet. Där ingår bland annat den här verksamheten. Det arbetet pågår. Exakt hur långt de har hunnit i den delen vågar jag inte svara på i denna stund. Men jag träffar Christer Schultz på onsdag, så då ska jag ställa frågan till honom.

Anförande nr 94

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande! Jag tackar borgarrådet för det svaret. Det är aldrig bra att man meddelar sig via signaler i medierna från något håll. Men nu meddelar tjänstemännen ute i organisationerna att de bara sitter och väntar på tydliga direktiv och en tydligt uttalad vilja från politiken att detta är något som vi vill göra. Vi har ju varit tydliga i den här salen tidigare med att detta är någonting som vi ser fram emot.

Jag tyckte tidigare att det var en god idé att flytta detta till exploateringskontoret – tidigare markkontoret. Här finns det resurser och möjlighet att samplanera med allt det andra som kommer att ske i området med vägdragningar och eventuellt friområde för naturen kombinerat med bostadsbyggande i närområdet. Det möjliggör en exploatering där man skulle kunna se till att visionen blir verklighet. Den är förankrad i alla stadsdelar bland alla medborgare ute på öppna möten och annat. Det vore väl attan om vi inte lyckades!

Fråga nr 7. Fritidsgårdar

Anförande nr 95

A n n M a r i E n g e l (v): Kristina! Du är just nu ansvarig för stadsdelsnämndernas ekonomi, vad jag förstår. Jag vill helt enkelt fråga dig hur många fritidsgårdar som majoriteten kommer att lägga ned under 2008.

Anförande nr 95.1

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Som frågeställaren förstår finns det inte några sådana sammanställningar eller några sådana planer över huvud taget. Det går naturligtvis inte att svara på den frågan på det sättet.

Anförande nr 96

A n n M a r i E n g e l (v): Kristina Alvendal! Vad som finns är ju er budget, där ni har skurit ned 9 miljoner i det anslag till stadsdelarna som ska gå till fritidsgårdar. Jag tycker att det är rimligt att ni kollar upp vad det här kommer att innebära i praktiken. All expertis i dag är väl överens om att det är viktigt att vi har de här samlingsplatserna för ungdomar. Så fort det händer någonting här i staden – bråk

eller en tragisk händelse som den som inträffade nyligen – står alla politiker upp och säger att det är jätteviktigt att vi har fritidsgårdarna.

Men ni har ju skurit ned så mycket i budgeten att många stadsdelsnämnder kommer att bli tvungna att lägga ned fritidsgårdar. Därför tycker jag att ni ska kolla upp det, så att ni gör en liten konsekvensbeskrivning innan ni fattar ett beslut. Det enda vi vet är att ni har dragit ned i budgeten med 9 miljoner på det här. Jag undrar om ni inte har gjort någon koll först av vad det kommer att innebära.

Anförande nr 97

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ann Mari Engel! Stadsdelarna är ansvariga för den verksamhet som bedrivs. Det är hela poängen med att vi har stadsdelsnämnder, som ju även du är förespråkare av.

Nu pågår arbetet med verksamhetsplanerna och verksamhetsprogrammen runtomkring i all stadens verksamhet. Vilka följderna blir på olika områden kommer vi att se framöver. Det finns inga som helst konkreta planer på att på något sätt lägga ned några former av fritidsgårdar eller annan typ av verksamhet för ungdomar. Det är snarare precis tvärtom; just nu görs det ganska stora insatser för att jobba med en del av till exempel den ungdomsproblematik som vi ser i en del av delarna av staden. Det gäller både innerstaden och en del av ytterstaden. Jag kan hålla med om att det finns oroande tendenser där när det gäller till exempel våldsbrottsligheten bland ungdomar. Men här handlar det om helt andra saker.

Vi har startat en hel del samarbete med polisen när det gäller volontärverksamheter och även andra delar som handlar om ungdomsverksamheter. Det är klart att ungdomsverksamheterna och de olika penningpåsar som satsas på ungdomar är ett av de prioriterade områdena.

Anförande nr 98

A n n M a r i E n g e l (v): Kristina! Jag tycker att du har det absolut sämsta förhållningssättet till stadsdelsnämnderna. Det gör också att medborgarna blir förvirrade. Ni säger att stadsdelsnämnderna själva bestämmer det här. Samtidigt är det faktiskt vi här i fullmäktige som ger dem budgeten för det. Man kan inte samtidigt som man skär ned i budgeten till stadsdelsnämnderna – dels konkret till fritidsverksamhet för ungdom med 9 miljoner, dels genom att över huvud taget ge dem en så snäv budget att de måste skära i alla verksamheter – säga att de inte alls ska stänga några fritidsgårdar, utan satsa mer. Det går inte ihop! De kan ju inte trolla. Jag tycker att man måste stå för det man gör.

Jag har inte fått någon förklaring till varför ni skär ned pengarna till fritidsverksamhet för ungdomar om ni nu tycker att det är viktigt. Ni kanske tror att olika frivilliga volontärverksamheter ska klara det här. Jag tror att alla är överens om att vi behöver fritidsgårdarna. Vi skulle behöva många fler. Kan du inte förklara varför ni då skär ned på dem?

Anförande nr 99

Borgarráðet A l v e n d a l (m): Ann Mari Engel! Vi har väl ändå varit överens om principen generellt sett när det gäller stadsdelsnämnderna – att vi inte öronmärker pengar i speciellt stor utsträckning. Vi har ett antal pengssystem som vi jobbar med och ett antal schabloner som går ut som ska täcka vissa typer av verksamheter.

Hela poängen med hela stadsdelsnämndsreformen, som infördes för över tio år sedan, är ju annars att man ska kunna göra de lokala bedömningar som man tycker passar i stadsdelen. Då är det felaktigt att vi sitter här i fullmäktige och talar om vad alla pengar ska gå till. Vi har ju ganska många jätteduktiga lokalpolitiker både från ditt och mitt parti som ska driva den prioritering som ska ske med den mängd pengar som kommer.

Det handlar inte bara om fritidsgårdar utan om all den andra verksamhet som också nyttjas av ungdomar. Där är det otroligt viktigt att det finns fältassistenter och fritidsgårdar. Men det är också viktigt att vi har många goda samarbetspartner runtomkring i hela vår stad som kan se till att det finns en bra verksamhet för ungdomar i hela staden.

Fråga nr 8. Miljövänlig båtbottentvätt

Anförande nr 100

Å s a R o m s o n (mp): Jag har en fråga som handlar om båtbottentvätt, som är ett miljövänligt sätt att slippa giftiga båtottenfärger som är ett stort problem för Östersjön och för de skärgårdsnära bottenarna.

Under de senaste åren har fritidsskeppare haft möjlighet att för en rimlig avgift skrapa sina bottenar fria från havstulpaner. Om man skrapar vid en tidpunkt när havstulpanerna precis håller på att sätta sig slipper man det som är hela grunden till att man använder den giftiga färgen från början. Det här kan alltså vara ett bra instrument. Under två år har det funnits en sådan båtbottentvätt i Wasahamnen, bredvid Wasamuseet.

Min fråga till miljöborgarrådet är: Tycker du att det har varit en miljömässigt bra verksamhet? Och i så fall – vilka olika vägar ser du för att se till att verksamheten ska kunna fortsätta att utvecklas? En av initiativtagarna till verksamheten har ju varit staden genom miljömiljarden.

Anförande nr 101

Borgarráðet H a m i l t o n (m): Båttvätten har, precis som Åsa Romson sade, varit ett miljömiljardsprojekt som har varit tidsbegränsat och löper ut nu från och med årsskiftet. Det har varit ett pilotprojekt där man skulle ägna sig åt verksamheten för att se om det sedan fanns ett intresse från någon aktör på marknaden att ta över det.

Mig veterligen finns det ingen aktör på marknaden som är intresserad av att ta över detta. Jag har fått förfrågan från dem som driver verksamheten i dag om staden är beredd att fortsätta att ge bidrag. Svaret från min sida har varit nej.

Anförande nr 102

Åsa Romson (mp): Jag tyckte inte att miljöborgarrådet riktigt svarade på min fråga. Eller ska jag tolka svaret på frågan om ifall miljöborgarrådet tycker att det är en miljömässigt bra verksamhet med en båtbottentvätt i Wasahamnen så att det inte kan vara det eftersom det var den förra majoriteten som hade den goda idén inom ramen för miljömiljarden? Då kanske det per definition inte kan vara miljömässigt lämpligt. Det är möjligen ett svar.

Men är detta miljömässigt bra? Och i så fall – vilka olika vägar har du som miljöborgarråd undersökt eller låtit förvaltningen undersöka för att se vilka möjligheter det finns för verksamheten att fortsätta? Just nu verkar det som om ditt svar – och det är också vad miljöförvaltningen har sagt till den entreprenör som sköter verksamheten just nu – är att man inte avser att fortsätta på något sätt, och inte heller att underlätta. Jag tror att den här staden har kommit fram med ganska många bra idéer som har förbättrat stadslivet genom att vara en facilitator när det gäller kontakter mellan olika företag och organisationer. Kan man ställa något krav på båtklubbarna eller något liknande, till exempel? Jag vill höra mer om ifall miljöborgarrådet tycker att det här är en bra verksamhet.

Anförande nr 103

Borgarrådet Hamilton (m): Att ägna sig åt båtbottentvätt är inte en primärkommunal verksamhet. Det är det första jag skulle vilja säga.

Det andra är det jag sade tidigare: Alla har varit medvetna om att detta har varit ett tidsbegränsat projekt. Projektet kommer självfallet, precis som alla andra miljömiljardsprojekt, att utvärderas ordentligt. Men vi har i dag sagt att eftersom vi inte har avstått mer pengar till miljömiljardsprojekt och eftersom detta har varit och är ett projekt som är tänkt att genomdrivas under den tidsperiod som nu löper ut vidtar nu nästa steg i processen, det vill säga att göra en utvärdering av projektet.

Att det sedan kan tänkas finnas andra aktörer som är intresserade av att bedriva verksamheten tycker jag är alldeles utomordentligt. I samband med att vi hade en riskkapitaldag för cleantechföretag ute i Kista i samarrangemang med den amerikanska ambassadören träffade jag till exempel ett företag från Nacka som håller på att utveckla giftfria båtbottnfärger. Det händer ganska mycket på den här marknaden.

Mitt svar till dig, Åsa Romson, är alltså detta: Projekttiden har nu löpt ut. Vi kommer inte att avsätta mer pengar till projektet. Däremot kommer det naturligtvis, precis som de andra miljömiljardsprojekten, att utvärderas.

Anförande nr 104

Åsa Romson (mp): Man kan fråga sig varför man utvärderar saker när miljöborgarrådet redan har bestämt sig. Jag trodde att utvärderingar var till för att utvärdera om ett projekt har varit bra. I miljömiljardsprojekten finns många nya tankar och idéer om hur vi på ett nytt sätt ska kunna ta tag i miljöfrågan. Det, om inte annat, är en fråga som dina partikamrater uppe i riksdagen och regeringen har börjat

förstå. Där satsar man till exempel på båtbottentvättar inom ramen för det Östersjö-paketet man har.

Man kanske ska försöka gå lite mer med tajmning och hand i hand. Man kanske även i Stockholm ska försöka se att det finns miljöfrågor om knuten som man ska försöka ta tag i och hjälpa, och inte bara stjälpas genom att hänvisa till att det är miljömiljardsprojekt som går ut. Man tänker nu rent summariskt, antar jag, utvärdera det här och säga: Det här var bra, men *sorry*!

Det är mycket möjligt att det här inte är en kärnverksamhet för miljöförvaltningen, men det finns ju andra förvaltningar och bolag. Du sitter själv i hamnbolaget till exempel, som såvitt jag vet har ett ansvar för ett miljövänligt båtliv i Stockholm. Det finns en massa båtklubbar som ligger under idrottsborgarrådet på idrottsförvaltningen, som kanske ska få ett incitament att se till att deras medlemmar antingen måste ha giftfria båtfärger eller gå till en båtbottentvätt. Och om vi då inte har en båtbottentvätt i staden – hur gör vi då? Då hänvisar vi dem till Trosa och Nynäshamn och andra kommuner som är föregångare när det gäller att klara Östersjön.

Anförande nr 105

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Åsa Romson blir som vanligt oerhört indignerad så fort man inte bedriver just den miljöpolitik som hon själv står för. Men i det här fallet är det så, Åsa, att även din politik innebar att detta var ett tidsbegränsat projekt. Man skulle ge pengar bara under den här tidsperioden. Om du tyckte att den här verksamheten var så himla bra – varför hade ni då inte en mer permanent finansiering av den i stället för bara en tvåårsperiod? Det kan man ju fråga sig.

Jag tycker att det är viktigt att man ägnar sig åt saker och ting som är miljömässigt bra. För att kunna ta ställning till om de är miljömässigt bra eller inte måste man också våga göra en ordentlig utvärdering. Det låter på dig som om en ordentlig utvärdering bara kan hamna i att man själv drar slutsatsen att man själv ska fortsätta att bedriva verksamheten. Så behöver det ju inte alls vara, utan en utvärdering kan faktiskt också leda till att andra får klart för sig att det kan vara intressant att gå ut i verksamheten. Men den tanken har förmodligen inte fallit Åsa Romson in.

Fråga nr 9. Aktivitetsplaner och konkurrensutsättning i Bromma

Anförande nr 106

K a r i n H a n q v i s t (s): Ordförande, fullmäktige! Nu är det dags för stadsdelarna att lägga sina budgetar. Då tar man också sina aktivitetsplaner. I Bromma står först på denna plan under nästa år ett korttidsboende som heter Åkeshovsgården. Det är ett kommunalt drivet korttidsboende för barn med funktionshinder. Det är en mycket bra verksamhet. Man har en budget i balans och man har mycket nöjda föräldrar. Det rör sig om ett 25-tal föräldrar.

I förra veckan hade vi ett möte med föräldrarna där de framförde sin oro över att korttidsboendet nu ska konkurrensutsättas. De lokala moderata politikerna fick lite kalla fötter inför argumenten från föräldrarna, tror jag. Politikerna sade nämligen att

det är fullmäktige som har beslutat att allt ska konkurrensutsättas och att de har mandat att genomföra det här.

Mikael Söderlund! Nu undrar jag om du är beredd att ge dina moderata kamrater mandat att själva bestämma om de vill undanta någonting från denna konkurrensutsättning. Det gäller till exempel Åkeshovsgården. En upphandling skulle skapa stora bekymmer för föräldrar och barn på verksamheten. Kan du tänka dig att man får undanta någonting från aktivitetsplanerna?

Anförande nr 107

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Ibland när man hör socialdemokrater blir man rädd. Det låter så hemskt, det här med att bli utsatt för konkurrens. Jag kan hålla med om att det kan låta som ett tråkigt ord. Men det är ett härligt ord, som innebär att man utvecklar verksamhet.

Om det är så som Karin beskriver det tror jag att verksamheten vid Åkeshovs korttidshem har goda förutsättningar att vinna en upphandling. Det låter onekligen som att det är många som är nöjda med verksamheten som den bedrivs i dag. Det finns en tät kontakt med de berörda i frågan. Jag vet att stadsdelsnämndens ordförande har träffat föräldrarna och lyssnat.

Vi kommer inte att undanta verksamheten från upphandlingen. Det är ett budgetbeslut som vi har fattat, och det använder vi i alla våra verksamheter. Jag är övertygad om att det kommer att innebära att det ändå blir en bra verksamhet även fortsättningsvis vid Åkeshovs korttidshem.

Anförande nr 108

K a r i n H a n q v i s t (s): Vi skulle kunna diskutera konkurrensutsättning länge. Du säger att det här är någonting som skapar rädsla och oro. I det här fallet är det faktiskt så. Man måste känna till att de här barnen är oerhört påverkade av förändringar, Mikael Söderlund, och för deras del innebär det här stora förändringar. Jag är inte säker på att personalen vill lägga ett egenregianbud. Det finns ingenting som garanterar det. Och vad är det som garanterar att de i så fall tar hem det?

Jag skulle önska att också du kunde möta föräldrarna och lyssna till deras argument. De är inte emot privat verksamhet, men de är emot att just den här verksamheten för deras egna barn ska privatiseras. Jag tycker att det vore strongt av dig att säga: Visst kan ni undanta någonting om ni vill. Det här blir ingen förbättring för dem som finns i verksamheten.

Anförande nr 109

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Det är ganska betecknande för Karin Hanqvists parti att man alltid utgår ifrån att det inte blir någon förbättring. Hur vet Karin Hanqvist det? Det vore intressant att få veta. Hur vet du att det inte blir någon förbättring?

Jag tycker att man alltid ska ta oro på allvar. Det är viktigt att hålla en tät kontakt. Det gör vi, och våra representanter lokalt har kontakt med föräldrarna. Man ska alltid ta en sådan här oro på allvar. Man ska bemöta den, man ska lyssna och man ska ta den till sig.

Men vi har inte för avsikt att undanta just Åkeshovs korttidshem från de upphandlingsönskemål som vi har i innevarande budget. Jag tror fortfarande att om det är som du beskriver det så har de verksamma goda chanser att vinna en sådan upphandling.

Anförande nr 110

K a r i n H a n q v i s t (s): Som jag sade är det inte helt säkert att de är beredda att lägga ett egenregianbud. Men tack för att du säger att de får göra det! Vissa stadsdelar förbjuder personalen att lägga egenregianbud.

Jag skulle önska att du fick möta de här föräldrarna, Mikael, och höra på deras argument. Det är inte så enkelt för mig att stå här och förklara hur det är att ha ett funktionshindrat barn, som är så känsligt för förändringar. Det kan till exempel gälla bara en sådan sak som att glaset står på fel sida om tallriken. Det är en liten detalj, och det kanske är svårt för oss att förstå det här. Men föräldrarna vet precis hur deras barn reagerar på förändringar. Och det blir förändringar om en sådan här upphandling sker; det kan jag garantera dig.

§ 23 Försäljning av Stockholms Hamnar AB:s aktieinnehav i Stockholms Hamnentreprenad AB

Villkorat av kommunfullmäktiges godkännande senast den 1 mars 2008 (utl. 2003:133)

Anförande nr 111

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Ordförande! Jag vill börja med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Jag tycker att det här är ett trevligt ärende. Vi från de borgerliga partierna har under många år arbetat för att förverkliga detta. Vi har känt till att Stockholms Hamnentreprenad är ett företag som mycket väl skulle kunna klara sig bra på den öppna marknaden. Den tidigare majoriteten valde att i stället för att knoppa av och släppa företaget fritt se till att man fick dra ned på verksamheten. Stockholms Hamnentreprenad gick nämligen så bra att man fick för många externa uppdrag vilket stred emot de dotterbolagsregler som fanns inom ramen för Stockholms Hamnar.

Nu har vi ändrat på detta. Vi har gett företaget möjlighet att växa på sina egna meriter och företagets medarbetare är mycket glada över detta. Vi ser fram emot att köpa tjänster från Stockholms Hamnentreprenad och se hur företaget utvecklas fritt från Stockholms Hamnar och inom ramen för den koncern som går väldigt bra och ger medarbetarna möjlighet att utvecklas mycket bredare än man har kunnat göra inom Stockholm Hamnars verksamhet.

Det är en bra renodling. Det är ett positivt ärende. Jag vill återigen yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 112

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag ska citera en person som uttalade sig här tidigare i kväll. Det lät så här:

Konkurrensutsättning kan låta krångligt, men jag kan lova att det är ett härligt ord. Så sade Mikael Söderlund. Jag tyckte att det lät kul.

Nu har vi fått höra att det här är ett trevligt ärende.

Jag har vissa invändningar mot hur den politiska majoriteten i staden hanterar de kommunala bolagen och verksamheterna. Det här ärendet är inget undantag. Det är ett ärende i mängden där kommunal verksamhet, oberoende av form, ska avyttras. De privata intressena ska få ta över.

Det kan låta attraktivt för några, men konsekvenserna av detta trevliga ärende kan för både skattebetalarna och bolaget bli en dyrare verksamhet. Det här bolaget ägnar sig åt anläggningsverksamhet, teknisk support och underhåll. Man har jobbat mycket på att utveckla hamnverksamheten, framför allt på anläggningssidan.

Den borgerliga majoriteten i stadshuset avyttrar nu så att man blir beroende av en privat entreprenör som dessutom får ett slags monopolställning. Det är ganska allvarligt.

Vi har en reservation som jag med emfas yrkar bifall till.

Det här är en ideologiskt betingad utförsäljning, ingenting annat. Det handlar inte om någon renodling av verksamheten. Det är en ren avyttring. Om man skulle renodla hamnentreprenadsbolaget skulle man titta över uppdraget innehållsmässigt och kanske fokusera på vissa områden. Nu gör ni er av med stadens tillgångar. Mot det reserverar vi oss.

Anförande nr 113

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Herr ordförande! Jag ska avslöja en hemlighet, Leif Rönngren: Hamnens hela verksamhet är väldigt beroende av privata entreprenörer. Det är det som hela verksamheten bygger på. Om vi inte hade privata kunder eller privata aktörer på det här området skulle nog inte hamnens verksamhet vara så omfattande.

Det är de privatägda fartyg som kommer till hamnen och betalar hamnavgifter, inte skattebetalarna, som finansierar verksamheten. Det som du just nu sade är faktiskt fel.

Man kan lika gärna konstatera att det här är en beställar-utförar-renodling som ni i många andra sammanhang i många andra kommuner och landsting har förfäktat och drivit igenom. I Stockholm har ni tydligen en helt annan och mycket mer dogmatisk uppfattning i de här frågorna. Jag känner inte riktigt igen er från tidigare år.

Anförande nr 114

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Mycket kan man säga om den här församlingen och om oss som företrädare för olika partier. En sak är säker: Ni är mer dogmatiska än moderater i övriga delar av landet och deras syn på olika frågor inom det här området.

Det här är en avyttring. Ni gör er av med ett bolag som har fungerat alldeles utmärkt och vi blir beroende av den privata sektorn, kanske också till ett högre pris. Det är väl alldeles utmärkt att det finns en uppsjö av olika företag som håller på med sådan här verksamhet. Varför ska man göra sig av med ett bolag som man har haft stor nytta av och som har gjort en jätteinsats och riskera att hamna i en situation liknande den med Fortum Värme AB? Det är faktiskt mycket som liknar det i den här affären.

Jag håller inte med om beskrivningen. Ni avyttrar nu ett bolag som kunde ha varit till nytta för stockholmarna och Stockholms hamn även i framtiden.

Anförande nr 115

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Man upphör inte att förvånas över högeralliansens nya konstruktioner i språket. Nu sade Ulla Hamilton att det handlar om att släppa företaget fritt.

Det handlar ju om att privatisera ett kommunalt företag. Skälet är ju bara att ni vill sälja så mycket som möjligt. Det finns inte några rationella skäl. De är rent ideologiska. Man kan fundera över hur ni får en sådan här idé. Det måste vara så att ni går igenom alla verksamheter och ser om det finns någon som verksamhetsmässigt går att avskilja. Då säljer man det.

Det handlar inte om vad man behöver och inte behöver i staden. Det här bolaget behövs ju. Det är ett litet bolag som sköter reparation och underhåll av hamnens egna anläggningar. Det har en omsättning på 70 miljoner och ett plus på 3 miljoner. Man har 35 anställda, och man hyr sina lokaler av hamnen.

Kan någon förklara varför det skulle vara bra att någon annan sköter underhåll och reparation av hamnens egna anläggningar? Man är ju beroende av det i framtiden. Nu säljer man det till en privat entreprenör som kan sätta vilket pris som helst på tjänsterna. Det verkar inte väldigt smart.

Om det handlar om hamnens långsiktiga strategi måste man ju ha tillgång till de här tjänsterna. Man har ju en liten välskött del av stadens egen verksamhet. Det är ingen idé att blanda bort korten. Det handlar bara om att gynna de privata företagen så mycket som möjligt, även om det på sikt råkar missgynna kommunen.

Bifall till Vänsterpartiets reservation.

Anförande nr 116

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Med den argumentering som oppositionen bedriver är det väl bara en tidsfråga innan vi får en motion om att vi ska köpa ett rederi. Ni vill ju inte att hamnen ska vara beroende av privata företag. Här pågår en helt fantastisk argumentering.

När jag sade att vi skulle släppa företaget fritt, baserade jag det på det faktum att företaget tidigare måste dra ned på sin externa verksamhet. Man var efterfrågad på marknaden men fick inte ta jobben eftersom de då inte skulle betraktas som ett renodlat dotterbolag till hamnen. De vill bli privata företagare. Hamnen tycker att det här är en bra lösning. Jag förstår att inte oppositionen tycker att det är en bra lösning, men nu blir det så här.

Anförande nr 117

A n n M a r i E n g e l (v): Ni i majoriteten blandar inte bara bort korten. Ni blandar också ihop begreppen. Det här är inte något rederi. Det är ett bolag som hamnen själv behöver. Det reparerar deras anläggningar. Det är väl skillnad mot ett fristående rederi som använder sig av hamnen?

Problemet är att man gör sig beroende av ett privat bolag som kan sätta vilka priser som helst och som får en monopolställning. Jag tycker att det är ointressant om de som jobbar tror att det går bättre om man privatiserar. Det intressanta är väl stockholmarnas och hamnens intressen. Det är väl dem vi ska värna, inte bolaget?

Anförande nr 118

Å s a R o m s o n (mp): Ordförande! Det är ett intressant resonemang. I förlängningen av det som miljöborgarrådet säger kommer vi väl snart att få förslag på att sälja Stockholms Hamnar AB. Det är som du säger en helt privat marknad.

Innan vi har ett sådant ärende har vi ett ärende som handlar om ett bygg- och anläggningsföretag inom koncernen. Inom Miljöpartiet har vi tyckt att det här är en del där man måste resonera kring om hamnen ska köpa sådana här tjänster, när det gäller andra företag och byggnadskonstruktioner och liknande, eller om man ska fortsätta att bedriva detta själv.

Man har byggt upp verksamheten själv. Bakgrunden är inte svår att förstå. Det är nämligen väldigt speciella uppdrag som hamnen har behov av när det gäller att säkerställa kvaliteten i konstruktionen på kajer, broar och hamnnära anläggningar. Det är därför inte konstigt att det har växt fram. Det reserverade sig nog inte ens Moderaterna mot när det började en gång i tiden.

Man är väldigt duktig på det man gör. Det finns andra i staden som också behöver de här tjänsterna och börjar köpa. Då hamnar man i strid med EU:s upphandlingsregler. Den förra majoriteten diskuterade hur man skulle göra. Man gjorde en utredning där man tittade på vilka kostnader det innebar för hamnen att behöva köpa detta på marknaden och hur den marknaden i så fall skulle se ut. Nu vet vi att det är ganska få aktörer. Det här bolaget kan säljas till en stor aktör. Det kan bli en monopolliknande marknad och det kan bli väldigt höga kostnader när vi ska köpa in tjänsterna.

Vad är hamnen beroende av? Vi stockholmare och vi i fullmäktige är beroende av att det finns en säker leverantör av konstruktioner som kan behövas ganska snabbt. De kan behövas här. Vi behöver ha en del konstruktioner gjorda där vi inte kan skicka efter specialutbildade människor från Hamburg eller Rotterdam eller de stora hamnarna.

I den förra majoriteten kom vi fram till att det här inte skulle säljas ut. Miljöpartiet tittade enbart på vad som var bra för hamnen.

Nu har man snabbt sagt att man har bestämt sig och att det ska säljas. Det tyckte Moderaterna konstigt nog redan under den förra mandatperioden. Man gör en ideologisk utförsäljning. Man har en dogmatisk uppfattning om att det här är något som staden inte ska hålla på med. Därför säljer man ut. Det säger Miljöpartiet nej till. Det är inte bra förvaltningspolitik, det är inte bra politik, det är inte bra hushållande med stockholmarnas pengar. Det är inte bra för Stockholms kajer, broar och konstruktioner, och det är inte bra för Stockholms hamn.

Avslag på ärendet och bifall till den gemensamma reservationen som Miljöpartiet är med på.

Anförande nr 119

E i e H e r l i t z (mp): Ordförande, fullmäktige! Stockholms Hamnar är något som jag verkligen har stort förtroende för. Jag har varit med i båtsällskap och ända sedan 1963 har jag varit kund hos Stockholms Hamnar som har skött sitt uppdrag väldigt bra. Man har satsat på att hålla kajerna i ordning. Man har uppmuntrat genom att inte höja priserna så mycket som andra gör i andra områden. Det har gjort att många som vill bevara gammal fartygshistoria – gamla ångbåtar och skutor – har haft råd att ligga kvar i Stockholms hamn.

Det finns exempel på städer där sådana människor har tvingats ut och fartygen därför har förfallit.

Jag tycker dock att Stockholms Hamnar under senare år har blivit som ett privat företag. Det blir allt dyrare. Nu när det ska säljas ut helt blir jag jätterädd att man tar steget fullt ut och inför marknadshyror för kajerna.

Jag tror inte att det är bra för det kulturella arv som många arbetar med för att bevara gamla fina segelskutor och ångfartyg.

Jag tycker absolut att Stockholms Hamnar ska vara kvar i stockholmarnas händer. Då kan vi styra utvecklingen som vi vill ha den och behöver inte luta oss mot något företag som kanske sköts hundratals mil härifrån och som vi inte kan styra över.

Anförande nr 120

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Jag ska lugna Eie med att vi inte ska sälja Stockholms Hamnar. Det här ärendet handlar om Stockholms Hamnentreprenad. Det är en annan verksamhet.

Stockholms Hamnar jobbar med det som du talade om. De har mycket kontakt med klubbar och privatpersoner som har fartyg längs kajerna. Det kommer vi naturligtvis fortsätta att jobba med framöver också.

*§ 24 Samordnings- och utvecklingsansvar för fritidsverksamhet för ungdomar med funktionshinder.
slutrapport "Spindel i fritidsnätet – en central uppgift" (utl. 2007:141)*

Anförande nr 121

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Bästa fullmäktigekolleger! Det är ett sant nöje att få skriva fram det här ärendet. Det är ju en central uppgift för oss i staden att se till att barn och ungdomar med funktionshinder har ett rikt fritidsliv och rika möjligheter att träffa varandra och utvecklas och ta eget ansvar. Här finns det mycket mer att göra.

Det finns ett tämligen rikt utbud av aktiviteter i staden, men det måste bli mycket mer tillgängligt. Det krävs att vi får allt färre särlösningar för de barn och ungdomar som det handlar om. Man ska kunna erbjuda dem möjlighet att komma in i ordinarie fritidsaktiviteter. Det kan man om man samordnar sina funktioner.

Vi föreslår i det här ärendet att man inrättar en funktion på idrottsförvaltningen som ska ta in alla aktiviteter och lägga ut dem så att de blir tillgängliga – inte i någon broschyr som blir gammal och inaktuell på ett halvår, utan på nätet. Det kanske ska göras i wikiformat där man själv kan uppdatera vad man har varit med om och hur tillgängligt det är.

Målet är att vår verksamhet i staden ska vara mycket mer tillgänglig för de barn och unga som inte kan ta del av aktiviteterna om de inte vet vad som försiggår. Vi ger alltså nya informationskanaler. Vi ger möjlighet att samordna saker med andra kommuner. Vi ger uppmuntran och stöd till att söka bidrag från staten och EU för att göra mer för barn och unga med funktionshinder.

Det är ett sant nöje att få skriva fram det här ärendet. Det är ett väldigt viktigt ärende som kommer att betyda mycket för de barn och unga i Stockholm som i dag har det ganska jobbigt att få en bra fritid.

Anförande nr 122

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Utredarens förslag om en samordningsfunktion är bra, men ansvaret måste läggas på användarna. Det måste ligga på förvaltningen eller idrottsförvaltningen. Respektive nämnd bör avgöra om samordningsfunktionen ska upphandlas. Vissa verksamheter är kanske mer eller mindre lämpade för detta.

Flera remissinstanser framhåller att vuxna som organiserar verksamheter för barn och unga ofta glömmer att fråga barnen vad de vill.

Kungsholms stadsdelsnämnd bedömer att finansieringsfrågan måste utredas vidare för att utredningens förslag ska kunna verka fullt ut. Skarpnäcks stadsdelsnämnd påpekar att det saknas beskrivning av hur finansieringen av de kommunövergripande verksamheterna ska ske. Skarpnäcks stadsdelsförvaltning säger också i sitt tjänsteutlåtande att de delar utredarens förslag att ansvarig kontaktperson för funktionshindrade barn och ungdomar inom stadsdelsnämndens område ska finnas på

stadsdelsförvaltningen. Det är en god idé med någon som kan samordna och hålla ihop det hela.

Som det sägs från flera håll är det viktigt att kultur-, idrotts- och stadsbyggnadsnämnden samordnar informationen i tillgänglighetsguiden och i Entré Stockholm och utvecklar en elektronisk guide som de funktionshindrade själva kan uppdatera. Slutrapporten heter *Spindeln i fritidsnätet – en central uppgift*.

Det är viktigt att funktionshindrade har ett rikt fritidsliv, att de känner sig involverade i samhället, att någon lyssnar på dem och att de anses värdefulla.

För ett par månader sedan såg jag ett inslag i ABC. Inslaget kom från Norrmalms stadsdelsnämndsmöte. Det handlade om just det som vi pratar om, nämligen funktionshindrade och deras fritidsverksamhet – eller brist därpå. I inslaget visades ett antal funktionshindrade med bland annat Downs syndrom. Det var sju, åtta personer som höll upp ett plakat där det framgick att de åter ville få tillträde till sin fritidslokal Tre Liljor. Om de hade kommit i kläm mellan olika beslut eller något annat framgick inte av det korta inslaget och ingen ansvarig från förvaltningen framträdde. De var ledsna och ville komma till lokalen Tre Liljor och träffa sina kamrater.

Om man ska få någon fritidsverksamhet för barn och ungdomar med funktionshinder måste man samordna verksamheten. Att gå från ord till handling i respektive nämnd är viktigt.

Bifall till Vänsterpartiets särskilda yttrande i borgarrådsberedningen.

Anförande nr 123

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Jag är glad att Eivor Karlsson tog upp finansieringsfrågan. Detta var ett svar från stadsdelsnämnderna på den remiss som gick ut under den förra styrelsen där man oroade sig för finanserna. Nu har vi löst det. Vi har sagt att det finns pengar inom idrottsförvaltningens ram för att lösa detta. Där har stadsdelsnämndernas oro blivit stillad genom maktskiftet.

Kommunerna har inte skött upphandlingsfrågorna särskilt lysande. Det måste vi dra en slutsats av. Om en företrädare för en organisation för funktionshindrade kan sköta detta bättre är det kanske värt att pröva. Vi får förhålla oss ganska neutrala till det. Jag ser det som att det är handikapprörelsen som ska vara de som framför allt har något att säga till om i utformningen av de här ärendena. Det kommer jag att fortsätta med. Jag kommer att använda dem som den viktigaste samtalspartnern när det gäller att utveckla detta.

Anförande nr 124

K a r i n R å g s j ö (v): Det här är ju ett steg framåt. Att inkludera ungdomar med funktionshinder i samhället, och att ge dessa ungdomar samma villkor som andra ungdomar är ju ett måste. Blinda ungdomar och ungdomar med olika typer av funktionshinder ska kunna välja bland olika aktiviteter. Vi oroar oss naturligtvis för budgeten. Idrottsnämnden har sparbetning nästa år. Vi vet inte hur det går med det. Kommer det här att på något sätt påverka samordningsfunktionen? Vad händer med

upphandlingen? Vi är helt negativa till den. Det kan splittra verksamheten att konkurrensutsätta detta.

Att inkludera dessa ungdomar och se dem tillsammans med andra ungdomar är superviktigt för deras självkänsla och egenvärde.

Anförande nr 125

J a r i V i s s h e d (s): Ordförande, fullmäktige! Vi har inte någon avgrundsdeep klyfta mellan oss i det här ärendet. Vi är ganska överens. Det är ett positivt ärende.

Ärendet innebär bland annat att man ska inrätta en samordningsfunktion, den så kallade spindeln i fritidsnätet. Det är väldigt positivt, tycker jag, att vi gör det.

Det som ändå föranledde vår reservation i kommunstyrelsen var att borgarrådet under Mina synpunkter uttalade att samordningsfunktionen gärna får upphandlas. I den utredning som jag tror att vi alla ställer oss bakom räknas det upp vad samordnaren ska göra. Jag tror att det är svårt att upphandla den tjänsten.

Jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 126

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Det finns anledning att idka självkritik mot vår verksamhet. Vi bedriver faktiskt väldigt bra verksamhet för ungdomar med funktionshinder överallt i staden. Men vi har inte bemödat oss om att informera de berörda om det under de år som det har pågått. Jag tycker att vi någon gång måste fundera över att vi har gjort sådant som inte är så lysande. Detta är inte lysande. Därför måste vi fundera över om det kan bli bättre. Det kanske då skulle skötas av någon annan.

Det är inte någon religion för mig. Det handlar bara om att se till att de barn och unga som verkligen behöver våra omsorger får den allra bästa verksamheten. Jag förutsätter att det är handikapprörelsen som vi kommer att prata med om detta. De kommer att ha mycket att säga till om när det gäller upplägget av detta. Det är för dem vi gör detta.

Anförande nr 127

J a r i V i s s h e d (s): Det är bra att vi får en fördjupad och samlad information så att barn med funktionshinder kan få vetskap om all verksamhet som finns.

Jag uppskattar att borgarrådet säger att hon ställer sig ganska neutral i frågan. I utredningen står det om samordnarfunktionen att den ska företräda staden i övergripande fritidsfrågor. Jag tror att det kan vara svårt att upphandla en tjänst med en person som ska företräda staden. Vi får följa ärendet i fortsättningen, men jag tror att det bästa vore om den här funktionen var en person som var anställd av staden.

Anförande nr 128

Å s a R o m s o n (fp): Ordförande! Det finns en fråga som jag tycker är lite svår i det här väldigt positiva sammanhanget och positiva ärendet där fullmäktige äntligen kan försöka ta ansvar för en oerhört eftersatt grupp och eftersatt verksamhet.

Min uppfattning är att det har varit extremt otydligt, inte bara för föräldrarna och de här barnen och ungdomarna utan också för stadens tjänstemän vem som har ansvar för en vettig fritid för funktionshindrade barn och ungdomar. Det har varit ganska tydligt för oss regelnissar i fullmäktige. Vi tittar på reglementet och ser att barnen och verksamheten är på stadsdelarna. De har ansvaret, de ska ha kunskapen kring detta. Det är väl självklart? Det gäller inte bara för oss normala, som man kallar det i det här sammanhanget, utan för alla utan diskriminering.

Jag kanske krånglar till det, men det står sist i Mina synpunkter och i en att-sats att man ska ändra reglementet så att idrottsnämnden ansvarar för all fritidsverksamhet för barn och ungdomar som är funktionshindrade. Då förstår jag inte hur man ska få ihop det med att vi ska ha ett inkluderande perspektiv. De ska in i samma verksamhet. De ska i så stor utsträckning som möjligt använda den verksamhet som finns. Det ska finnas särskild information som de kan nås av.

Nu ska idrottsnämnden ta det här ansvaret och ha en samordningsfunktion. Som jag läser rapporten bygger inte den på att reglerna ändras så att idrottsnämnden ska få ansvar för de funktionshindrade barnens och ungdomarnas fritidsverksamhet. Den bygger helt och hållet på att stadsdelarna har kvar sitt ansvar, men de ges stöd och möjlighet att uppfylla ansvaret genom en samordning från idrottsnämnden.

Du får förklara för mig, Madeleine. Jag förstår inte hur stadsdelarna ska kunna fortsätta att vara engagerade och, med det här beslutet ännu mer engagerade, i fritiden för barn och ungdomar med funktionshinder när du lyfter bort hela ansvaret från stadsdelarna och lägger allt på idrottsnämnden

Anförande nr 129

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Det ska tolkas på det sättet att reglementet ändras när det gäller samordningen av verksamheten. Ansvaret för att verksamheten finns ligger kvar på stadsdelsnämnderna. Stadsdelsnämnderna ska också utse en person som är ansvarig och rapporterar. Det är på den punkten som reglementet bör ändras har vi fått förklarat för oss av juristerna.

Anförande nr 130

Å s a R o m s o n (mp): Då hoppas jag att man tar det till protokollet så att det är tydligt att det är det som fullmäktige avser med det här beslutet.

I sista meningen under Mina synpunkter står det nämligen att idrottsnämndens reglemente justeras så att det tydligt framgår att idrottsnämnden anordnar fritidsverksamhet för barn, ungdomar och vuxna med funktionshinder. Det står anordnar, inte samordnar. Jag vill att borgarrådet tydliggör vad det innebär innan vi går till omröstning.

Stadsdelsnämnden och idrottsnämnden kan inte samtidigt ha samma ansvar när det gäller barns och ungdomars fritid. Den ena kan möjligen samordna; det går jättebra. De andra ska anordna; det vore ännu bättre. Det kanske är en miss i skrivningen. Det går fort ibland, och det är bra att ärendet har kommit fram.

§ 25 Miljökrav vid upphandling av entreprenader och tjänster (utl. 2007:142)

Anförande nr 131

Borgarrådet *S ö d e r l u n d* (m): Ordförande! Det här ärendet handlar om att förtydliga riktlinjerna för miljökrav när det gäller upphandling av entreprenader och tjänster. De reviderade riktlinjerna är brett och väl förankrade genom samråd. De har mötts med stort gillande av branschen.

Det har varit särskilt positivt att de har förenklats och förtydligats till förmån för både beställare och utförare. Vi ställer nu upp mätbara krav. Det är viktigt för att vi ska få rättvisa och bra upphandlingar. Vi anser att detta på en rad sätt främjar konkurrensen. Det gynnar företagandet och det släpper fram småföretagarna och ger dem möjlighet att delta i våra upphandlingar.

Jag vill tillstyrka förslaget.

Anförande nr 132

E v a L o u i s e E r l a n d s s o n - S l o r a c h (s): Ordförande, fullmäktige! Det är mycket bra att vi i dag fattar beslut om miljökrav vid upphandling av entreprenader och tjänster. Det är ett efterlängtat beslut. Redan i mars 2004, alltså under den förra mandatperioden, beslutade kommunfullmäktige att det skulle ske. Naturligtvis ska miljökrav ingå i stadens alla övriga upphandlingar också. Det ska ingå i dokumentet för upphandlingspolicy, där det i dag fattas.

Alla entreprenörer, stora som små, ska uppfylla miljökraven för att få avtal med Stockholms kommun. Det är ur konkurrenssynpunkt viktigt att alla har samma utgångsläge. Att företag som handlar med Stockholm ska ha miljöprofil borde vara självklart.

Nu närmar vi oss det och det är vi alla tacksamma för.

Att Stockholm också ska vara en *fair trade city* med sociala krav på entreprenörerna så att de som arbetar med Stockholms stad bland annat har goda arbetsvillkor, borde också vara en självklarhet. Det är det tyvärr inte i dag. Vi ser fram emot att det snart kommer ett nytt dokument för upphandlingspolicy i Stockholm där det ställs miljökrav på våra samarbetspartner. Vi ser också fram emot att Stockholm återigen ansöker om att vara en *fair trade city*. Det var vi på god väg att bli innan de borgerliga tog över efter valet 2006, då det stoppades.

Jag yrkar med detta bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 133

Borgarrådet *R u w a i d a* (mp): Det är lustigt i politiken ibland. Jag välkomnar att majoriteten nu har gjort en kovändning. Tidigare sade man att man skulle ta bort alla ska-krav för att lägga ett anbud. När man ska anta en entreprenör måste självklart

antidiskrimineringsarbete och miljöhänsyn vägas in, men det skulle inte finnas centrala regler för detta.

Nu inför man centrala regler för miljökrav vid upphandling av arbetsfordon och arbetsmaskiner. Det är väldigt positivt, även om vi borde ha flera centrala miljökrav på andra områden. Men jag blir lite förbryllad. En sak som man inte tar upp från majoriteten är hur man ska kontrollera att de som upphandlar lever upp till kraven. Tidigare hade man besiktning av arbetsmaskiner för att kontrollera att de verkligen följde reglerna. Det är väldigt viktigt när det gäller till exempel att minska partiklarna i luften i Stockholm att arbetsmaskinerna lever upp till kraven.

I det här betänkandet berör man inte att man tänker se till att ha den typen av kontroll. Kraven är Vägverkets krav, Göteborgs krav och Malmöns krav. Det är ingenting att hurra för.

Jag blir lite förbryllad för ni gör något som är lite speciellt. Det är ett särskilt uttalande från Mikael Söderlund som betonar hur viktigt det är att de små företagen kan delta. Sedan står det i det tredje yrkandet att man ska ha en särskild anpassning av kraven till mindre driftentreprenader. Offentlig upphandling är ju väldigt tydlig. Det är samma regler för alla. Man gör ingen uppdelning i små och stora företag. Vad menas egentligen? Antingen håller man sig till regelverket för miniminivåer eller också säger man någonting annat.

Det står också att man ska anpassa utbildningen så att miljö- och trafiksäkerhetskraven utifrån förutsättningar och behov kan passa de mindre driftentreprenaderna. Men de här kraven är tydliga.

Ska inte de små entreprenaderna behöva leva upp till de krav som man säger att man antar? Hur blir det med kontrollen och besiktningen?

Anförande nr 134

Stellan Hamrin (v): Herr ordförande! Det är viktigt med miljökrav i upphandlingar. Det tycker självklart vi också. Det är jättebra att den borgerliga majoriteten nu accepterar att det är tillåtet. Jag minns en del diskussioner om den frågan tidigare år.

Det är bra att de stora städerna kan ha en gemensam plattform. Det är viktigt att vi ser reglerna som en bas att bygga vidare på i varje enskilt fall. Det är viktigt att vi också ställer sociala krav.

I övrigt instämmer vi i allt som Eva Louise sade. Det kan knappast sägas bättre.

Anförande nr 135

Björn Ljung (fp): Ordförande, åhörare, fullmäktige! Det allra bästa i ärendet är att de krav vi ställer är gemensamma med andra städer och med Vägverket och andra myndigheter. Bra är också det som borgarrådet Ruwaida märkligt nog var inne på, nämligen att detta är möjligt att mäta. Det är dessutom så tydliga krav att det är

enkelt för var och en att läsa ut exakt vad det handlar om. Tidigare har det varit en hel rad flummiga krav när det gäller miljöfrågor i upphandlingar.

Det finns en liten del som jag vill kommentera i den korta diskussion som har varit här, nämligen frågan om småföretag. I svenska LOU står det att man inte ska utforma upphandlingar på så sätt att mindre företag missgynnas. Man ska alltså inte ta så stora tag och göra så stora upphandlingar att det till slut bara är en, två eller i värsta bara fall kommunen, landstinget eller staten själv som kan klara verksamheten.

Av det skälet är det framsynt och bra att vi lyfter fram också den frågan. Det är egentligen något som brukar ligga Miljöpartiet varmt om hjärtat.

Anförande nr 136

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Jag får höra att det här är så bra bara för att Göteborg, Malmö och Vägverket går med på det. Så var det förra året också. Det var det också 2004. Just när det gäller arbetsfordon och arbetsredskap har det funnits ett samarbete mellan de här parterna och branschen väldigt länge. Det är inte något nytt.

Från Folkpartiet säger man nu att det finns krav som går att mäta. Så har det också varit tidigare. Däremot behöver man besiktiga arbetsmaskiner för att kontrollera att upphandlarna verkligen lever upp till detta. Det är något som Stockholms stad har gjort tidigare. När man införde det märkte man en markant förbättring av arbetsmaskinerna. Tidigare var det brister. Om det inte är några kontroller kan folk fuska. Det brukar folkpartister säga.

När det gäller småföretagen blir jag fundersam. Det står att man ska anpassa kraven till mindre driftentreprenader. Det kan man inte göra enligt lagen om offentlig upphandling. Man kan däremot stycka upp en upphandling i små delar. Det är miljöpartistiskt och bra. Men vi pratar om kraven. Är de här kraven golv även för de små driftentreprenaderna? Det var frågan.

Anförande nr 137

B j ö r n L j u n g (fp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det som var det viktigaste i det jag sade var det som borgarrådet Ruwaida nogsamt undvek att kommentera i sin replik, nämligen att vi nu har tydliga och klara regler som går att följa upp. Jag menade, lite explicit, att en hel del av den förra majoritetens regler när det gäller miljökrav för upphandling var allt annat än klara och tydliga. De var knappt lagliga. Därför tycker jag att det är så himla bra att vi nu kommer fram med bra och goda krav som många är överens om.

Anförande nr 138

M a t s L i n d q v i s t (mp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Vi tycker, från Miljöpartiet, att de här miljökraven är bra. Vi ser det som ett gemensamt golv som vi kan snickra vidare på. Det är alldeles utmärkt. Vi tycker om kraven därför att vi känner igen dem. Vi är väl bekanta med dem. Jag har själv arbetat med att följa upp dem. Vi har inte alls tyckt att de var flummiga och svåra att följa upp.

Många av dem används ju inom EU. Det finns också EU-USA-steg som man kan använda. Den tidigare borgerliga majoriteten uppskattade inte alls de här kraven. Jag måste ge er på den borgerliga sidan en eloge för att ni nu har kommit fram till samma sak som vi kom fram till tidigare. Det är bra att vi nu kan enas om detta. Det är en utmärkt utveckling. Detta beslut kan vi antagligen ta i fullkomlig enighet.

Anförande nr 139

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Det var härligt med ditt inlägg, Mats. Det är inte så vanligt att man får beröm av oppositionen. Det tar vi tacksamt emot.

Som svar på Yvonne Ruwaidas fråga vill jag säga att man naturligtvis har en uppföljning av avtalen och att det är rätt sorts fordon med rätt utrustning. Det är självklart att våra medarbetare gör den typen av uppföljning.

När det gäller golv eller inte vill jag säga att kraven är starkt förankrade, de är mätbara och de har tagits fram i samråd med branschen. Vi har velat se att även mindre företag ska kunna vara med och konkurrera. Det är fordonens utrustning som är det centrala. Vi kommer att se till att den finns på plats. Det måste finnas en dialog mellan leverantörerna så att alla kan vara med i en upphandling.

Anförande nr 140

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Jag ser det som ett löfte. Ni säger att Stockholms stad ska följa upp att kraven efterlevs. Jag kommer att följa upp att den uppföljningen sker.

När det gäller små entreprenader fick jag inte något svar på min fråga. Man kan inte ställa olika krav på olika stora företag. Lagen om offentlig upphandling är väldigt tydlig. Man ska ställa samma krav för alla. Man kan däremot dela upp entreprenaden i olika storlekar och se till att de genomförs på ett sätt som är mer tillgängligt, men kraven måste vara desamma.

Kommer kraven att vara desamma även för de små företagen, eller kommer man att försöka bryta mot EU:s lag om offentlig upphandling?

§ 26 Tilläggsavtal nr 1 – med AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad – till ramavtalet rörande Hjorthagen (utl. 2007:143)

Anförande nr 141

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Herr ordförande! Det här är ett ärende som öppnar för många möjligheter för Stockholms utveckling. Det öppnar för 5 000 nya lägenheter i Norra Djurgårdsstaden. Vi kan nu jobba med Norra Djurgårdsstaden som är ett miljöprofilprojekt. Det har vi sagt både i miljöprogrammet och i budgeten. I och med att Fortum har fått klartecken för sin kraftvärmeverksutbyggnad har vi fått klarhet också i den oklarheten. Norra länken pågår det arbete med. Där har vi just fattat beslut om en bra trafiklösning där vi kopplar ihop de olika områdena med varandra på ett bra sätt, från Norra Djurgårdsstaden och Värtan och frihamnsområdet. Med tanke vad som kommer att hända där framöver är detta faktiskt ett av de mest spännande utvecklingsområdena i Stockholms stad.

Vi kommer att bygga ett nytt område där hamnverksamheten, Fortum, Cementa, eller energihamnen, kommer att finnas vägg i vägg med den spännande nya miljöprofilverksamhet som Norra Djurgårdsstaden kommer att utgöra. Vi kommer att ha järnvägslösningar på området. Vi kommer att ha Finansplats Stockholm på området. Här kommer gammalt och nytt att möta varandra på ett spännande sätt.

I och med det här ärendet kan vi gå vidare med utvecklingsprojektet och tillsammans med Fortum och andra aktörer utveckla området.

Jag vill med detta å det varmaste yrka bifall till tilläggsavtalet i enlighet med kommunstyrelsens beslut.

§ 27 Uppföljning av budget 2007- Tertialrapport 2 – Delårsbokslut per den 31 augusti 2007 med helårsprognos jämfört med budget

Socialtjänstnämnden; Förslag till fördelning av statsbidrag för hiv/aids-insatser för 2007 i Stockholms stad

Socialtjänstnämnden; Förslag till utveckling av stadens insats i form av särskilt kvalificerad kontaktperson

Stiftelsen Hotellhem; Framställan om anslag avseende tomställningskostnader vid Älvsjö referensboende

Liljeholmens stadsdelsnämnd; Hemställan om särskilda medel för avveckling av Gröndals servicehus

Södermalms stadsdelsnämnd; Framställan om Förskottskassa för Södermalms stadsdelsnämnd

Utbildningsnämnden; Hemställan för att delfinansiera rekryteringsprogrammet under återstoden av 2007 (utl. 2007:144)

Anförande nr 142

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Jag skulle vilja säga att det går bra för Stockholm. Fler kommer i arbete, färre är arbetslösa. Vi har ett prognostiserat överskott på väg för 2007. I tertialrapporten kan vi se att bostadsbyggandet går enligt plan – det är ett av de högsta i modern tid. Flera planer och nya marknadsanvisningar är ständigt på väg.

När det gäller Bromma flygplats har vi nu slutit ett nytt avtal så att vi kan se till att den kan finnas som en central flygplats även fortsättningsvis. Vi reviderar infrastrukturen. Det gäller både det gatunät som är sorgligt eftersatt och den nya del av länken runt staden som behöver byggas. Jag tänker framför allt på Norra länken som är under genomförande.

Vi genomför trygghetsvandringar. Vi fullföljer vår tak-över-huvudet-garanti. Vi ser till att de äldre får en bra äldreomsorg vid livets slut. Vi ser till att unga människor lär sig något i skolan och att skolan utvecklas positivt.

Den här tertialrapporten innehåller många positiva delar.

Det finns också sådant som kan bli bättre. Några stadsdelsnämnder har ett prognostiserat underskott. Det jobbar vi med. Vi undersöker varför det är så och vilka åtgärder vi kan vidta för att de ska komma i balans.

Ett viktigt övergripande mål som den här majoriteten har ställt upp är att våra verksamheter ska vara i balans och att en ekonomiuppföljning är central.

Som helhet, herr ordförande, går Stockholm väldigt bra just nu. Det är en stark tillväxt. Det finns en stark framtidstro. Vi har en kraftig inflyttning. Det finns all anledning att se framtiden an med tillförsikt. Därför vill jag yrka bifall till vår tertialrapport.

Anförande nr 143

Borgarrådet L i v h (v): Ordförande, fullmäktige! Mikael's positiva syn på den här rapporten delas inte av personal och brukare ute i stadsdelsnämnderna. Det har vi fått väldigt många bevis på.

Jag tycker att det är ett misslyckande att under en högkonjunktur ha problem med att få ihop budgeten. 12 av 14 stadsdelsnämnder går med underskott, trots att stadsdelsnämnderna har tvingats skära ned och slimma verksamheterna så att servicen till stockholmarna har blivit mycket sämre.

Inom skolan är det, trots brutala nedläggningar som till exempel av Västbodaskolan, stora ekonomiska problem. Det ska alliansen stoppa genom att sätta stopp för nyanställningar och inköp. Så gick det med satsningen på lärarna och barnen.

Underbudgetering leder till nedskärningar på kvalitet och personal inom äldreomsorgen. Alla satsningar vi påbörjade under den förra mandatperioden har avbrutits.

När det gäller aktivitetsplanerna skulle jag vilja säga att det är rena Vilda västern i stadsdelsnämnderna. Ibland får man lägga egenregionbud, ibland inte. Personal informeras inte, ibland fattas beslut utan att föräldrar eller andra berörda är informerade. Jag skulle vilja beteckna situationen i vissa stadsdelar som kaotisk.

Ordförande, fullmäktige! Om vår budget hade gått igenom hade man haft 800 miljoner mer. Då hade man inte behövt spara i stadsdelsnämnderna, då hade man också kunnat utveckla kvaliteten. Något som är väldigt oroande är att det ser så mörkt ut nästa år. Trots att man slimar, sparar, skär ned och lägger ned har man fortfarande i de flesta stadsdelar inte en susning om hur man ska få ihop till lönekostnaderna nästa år.

Vi i oppositionen och Vänsterpartiet tycker att det här är en väldigt oroväckande rapport.

Anförande nr 144

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Du är ju vänsterpartist, Ann-Margarethe Livh, och då ska ju skattehöjningar lösa allt. Om vi bara hade hög skatt hade de här problemen aldrig uppstått. Det är intressant att följa er politik. Varje gång ni har ansvar här i huset kommer underskott i stadsdelsnämnderna som ett brev på posten. Det verkar inte hjälpa hur många skattehöjningar ni än gör. De där underskotten fortsätter att finnas.

Jag tror att det beror på att ni är dåliga på budgethållning. Vi har nu haft ett år på oss. Vi gnetar, kämpar och fixar. En viktig fråga för oss är god budgethållning. Om det är

något som vi är stolta över och kända för så är det god budgethållning. Ibland tar det lite tid att städa upp efter Ann-Margarethe Livh och hennes vänner som har en tendens att vara lite slösaktiga, om jag får generalisera. Det tror jag är mycket av bakgrunden till att vi har de här problemen.

Man ska ta problemen på stort allvar. Det finns önskemål och klagomål bland stockholmarna som vi ska ta till oss och lösa.

Anförande nr 145

Borgarrådet L i v h (v): Du har rätt i att jag är vänsterpartist.

Jag vill påpeka att det sista året som vi styrde här i staden hade vi ett överskott på stadsdelsnämnderna, trots att vi hade utvecklat verksamheten, trots att vi hade minskat barngrupperna, trots att vi hade utvecklat medborgarkontor i de stadsdelar som bäst behövde det och så vidare.

Om man jämför vårt sista år vid makten med den här tertialrapporten tror jag nog att de flesta ekonomer är överens om att det var vi som stod för den goda budgethållningen.

Anförande nr 146

Borgarrådet J ä m t i n (s): Ordförande, fullmäktige, åhörare! För ett år sedan lade ni i den moderatledda majoriteten fram en budget för det här året. Den presenterades med många påståenden om att det var historiska satsningar som skulle leda till mindre barngrupper och bättre kvalitet.

Det vi ser nu är nedskärningar och en ekonomi som är väldigt kärv i många delar av staden. 12 av 14 stadsdelar, har vi just hört, klarar inte att hålla budgeten i välfärdsverksamheten. Det är oroande för framtiden, men framför allt jobbigt i dag.

När vi tittar på facknämnderna ser det också knepigt ut. Inte minst utbildningsnämnden har svårt att hålla ihop sin budget.

Det är skamligt, det är oansvarigt och det är oproffsigt att under en brinnande högkonjunktur inte klara av att ge stockholmarna skola och omsorg på den nivå som vi borde ha råd till.

Vi fick in 600 miljoner mer till staden i skatteintäkter beroende på att vi har fler jobb. Det är fantastiskt. Trots det är det knappt ett prognostiserat överskott.

Det är trist och det är oproffsigt. Men man blir också orolig för framtiden, inte bara på grund av det som Ann-Margarethe Livh sade förut. Det är underskott i många stadsdelsnämnders budget, också på facknämnderna har man problem med att hålla ihop budgeten.

Ni valde att fortsätta att sänka skatten inför nästa år. Ni fortsätter att sänka skatten på bekostnad av kvaliteten i skolan och välfärden. Samtidigt bedömer allt fler att

högkonjunkturen börjar gå mot sitt slut. Vi hoppas att de har fel, men man borde planera för att ha lite pengar kvar i ladorna.

Det har ju uppkommit en oväntad sanktionskostnad på 760 miljoner kronor. Det är en oväntad kostnad som inte ens nämns i finansborgarrådets Mina synpunkter. Det är mycket pengar även i den här stadens budget. Denna kostnad på 760 miljoner kronor måste täckas någonstans i budgeten. Den finansieras med knappt 420 miljoner kronor. Det återstår alltså 340 miljoner kronor. Läger man på det på årets resultat blir det inte ett prognostiserat överskott på 25 miljoner, utan faktiskt ett underskott.

Hur har ni tänkt täcka det underskottet? Hur har ni tänkt hålla ordning på era finanser? Det här prognostiserade underskottet, som det faktiskt handlar om, visar att den här majoriteten mitt under en brinnande högkonjunktur inte ens klarar av att hålla budget. Det är en oansvarig ekonomisk hushållning som den här tertialrapporten är ett bevis på.

Bifall till den socialdemokratiska reservationen.

Anförande nr 147

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Jag tycker att det är härligt; nu blir det äntligen lite ideologisk debatt och lite känsla av valrörelse!

I det här förslaget har vi tagit fram den rest av finansiering vi behöver göra för pensionsåtagandet. Om vi börjar med den frågeställningen, Carin, var det så att i samband med budget avsatte vi 300 miljoner kronor och nu avsätter vi ytterligare 420 miljoner för att finansiera den ökade kostnad som staden har fått för pensionsåtagandet.

Jag tycker att det som Carin säger är intressant. Om det är så att vi nu bevitnar slutet på en högkonjunktur – varför är det då extra viktigt att höja skatten? Det borde rimligen vara tvärtom om man är tillskyndare av keynesiansk och annan nationalekonomisk politik: Det är i situationer när det börjar gå lite lätt utför som man ska sänka skatten. Det är ganska talande över huvud taget när det gäller Socialdemokraterna. Det finns tydligen aldrig en möjlighet att sänka skatten.

Vi satsar på skolan, vi satsar på äldreomsorgen och vi klarar av att sänka skatten. Vi har god budgethållning. Fru ordförande! Nu i oktober är det endast två stadsdelsnämnder som över huvud taget har ett prognostiserat underskott. Vi städar upp efter Carin Jämtin och hennes partivänner. Det är skillnaden. Vi ser till att staden fortsatt har en stark ekonomi.

Anförande nr 148

Borgarrådet J ä m t i n (s): Sanningen är att de pengar som fanns avsatta till pensionskostnader var avsatta till pensionskostnader som man redan hade planerat för, det vill säga kända kostnader. Det här är kostnader som har tillkommit med 760 miljoner kronor. För att täcka dem har man avsatt 416 miljoner kronor i T 2:an. De 275 går inte att räkna in i de pengarna. Vi måste hitta mer pengar för att täcka det underskottet.

Sanningen är att det är underskott i verksamheterna i 12 av 14 stadsdelsnämnder. På vissa håll är det små underskott, men det är underskott. Jag är mycket förvånad över att Mikael Söderlund inte uttrycker någon som helst oro över detta. Man borde fundera på hur verksamheterna ska ha möjlighet att genomdriva den goda kvalitet på omsorg, skola och utbildning som stockholmarna är värda. Det är det vi är valda för att genomföra, och det är det som ni borde verka för.

Nej, pensionsskulden finns inte täckt i T 2:an. Vi måste hitta den till årsbokslutet. Detta är ett oansvarigt sätt att hantera stockholmarnas pengar.

Anförande nr 149

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Fru ordförande! Jag tycker att ett grundläggande krav på en finansborgarråds kandidat är att man kan läsa innantill i tabeller. Jag tyckte att jag redovisade tydligt hur vi har tagit grund för de ökande kostnader vi har fått för pensionsåtagandet.

Upp till bevis, Carin Jämtin! Vi har haft ansvaret för den här staden i ungefär ett år. Vi har vidtagit åtgärder för att se till att ekonomin är i balans. Vi jobbar alltid långsiktigt för att våra verksamheter ska gå med ekonomisk balans. Det är ett av de mest uttalade mål vi har. Under Carin Jämtins partivänners tid vid makten i den här salen var det ständiga underskott i verksamheterna. Det var mycket dålig budgetuppföljning. Vi förde de här debatterna vartenda år, och många gånger vid flera fullmäktigesammanträden i rad. Det handlade om budgetuppföljning.

Vi är tydliga med det här. Om du har uppfattat att jag på något sätt negligerar de underskott som finns i stadsdelsnämnderna är det fel. Det gör jag verkligen inte. Men jag kan samtidigt konstatera att det vi talar om i vissa fall är mycket små belopp. Man håller sig i princip på plus minus noll. Jag kan också se att det stretande och det arbete som våra partivänner gör ute i stadsdelsnämnd leder till resultat. På nämnd efter nämnd kan man se att utvecklingen går åt helt rätt håll. Prognosen för oktober 2007 är att det nu endast är två stadsdelsnämnder som har något underskott över huvud taget. Det tycker jag ändå är ett ganska gott resultat av det arbete som målmedvetet bedrivs.

Jag tycker att Carin Jämtin ska upp till bevis. Nu har din partiledare vid flera tillfällen talat om att ni ska ha en förnyelse i skolpolitiken och i valfrihetspolitiken och att vi inte ska riva upp skattesänkningarna för låg- och medelinkomsttagarna i Sverige. Vilken valanalys har du gjort av ert valfiasko? Det var ju ändå ett valfiasko. Har ni dragit någon som helst slutsats av att den politik ni förde faktiskt var fel? Och vad får det för konsekvenser lokalt?

Jag bara konstaterar att ni fortsatt är emot all form av utveckling av våra verksamheter, all form av konkurrensutsättning och all form av möjligheter för medarbetare att utveckla sitt arbete. Jag kan fortsätta så här hela kvällen. Skolan ska inte ge betyg, man ska inte ställa hårdare krav på ordning och reda och vi ska inte ta bort klottret på väggarna på stan. Det menar ni. På punkt efter punkt finns det frågor vi kan ta upp. Carin Jämtin är samma gamla representant för Socialdemokraterna.

Vår politik och den här tertialrapporten visar att Stockholm är på rätt väg. Vad har ni för alternativ mer än att klaga?

Anförande nr 150

Borgarrådet J ä m t i n (s): Mikael Söderlund! Anfall är bästa försvar, brukar man säga. När vi tog över 2002 var underskottet i stadsdelsnämnderna nästan en halv miljard kronor. Det är sanningen.

För att veta vad jag pratar om har vi pratat med den jätteduktiga ekonomiavdelning vi har och fått svar på våra frågor. De avsatta pensionspengarna är till för pensionskostnader som vi har vetat om sedan tidigare, och inte för de pensionskostnader som man hittade lite för sent. Mer pengar behöver hittas för att täcka det.

Vi står inför ett val. Det står mellan två alternativ som sätts mot varandra. Ni väljer att sänka skatten. Vi väljer att satsa pengarna på skolan för att skolan ska få en bättre kvalitet och fler vuxna och för att våra ungar ska få en bättre möjlighet att gå i skolan. Det är så, Mikael Söderlund. På det sättet har du rätt. Det är två alternativ som står mot varandra. Den debatten kommer att fortsätta hela mandatperioden. Vi satsar på välfärden. Ni skär ned i den gemensamma sektorn oavsett om den bedrivs privat eller offentligt.

Anförande nr 151

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Fru ordförande! Man väljer att säga att man satsar på skolan när färre går ut med fullständiga betyg och när ordningen är under all kritik i skolsalarna och i våra klassrum. Jag tycker inte att det är att satsa på skolan. Carin Jämtin har fortfarande inte presenterat någon ny politik på skolområdet som är värd namnet.

Jag pratar helst med budgetchefen. Det verkar vara rätt person att prata med. Budgetchefen talar om det jag säger här i talarstolen och från min plats här vid bordet: Frågan om pensionen är finansierad. Vi har gjort det via bokslutet 2006 och vi gör det nu i T 2. Det är hela summan. Detta kommer från budgetchefen. Om du har fler frågor så kan jag med varm hand hänvisa till honom.

En lögn blir inte mer sann för att man upprepar den år efter år, vecka efter vecka. Ni ärvde inte några underskott från oss 2002. Staden har aldrig varit så välskött som 2002. Därför är det på många sätt förunderligt att vi förlorade det valet; det måste jag erkänna. Skulderna var betalda. Skatten var sänkt. Vi hade inga underskott i vår ekonomi. Vi lämnade över ett fullständigt dukat bord 2002, som någon brukade säga. Att komma och påstå att det var ett underskott på en halv miljard är ren lögn. Vi hade rena överskott 2002, och det berodde på en väl genomförd borgerlig politik som jag fortsättningsvis tillstyrker.

Anförande nr 152

Borgarrådet L i v h (v): Kära Mikael! Jag satt i Rinkeby stadsdelsnämnd 2002, när vi tog över och fick börja rensa upp efter er. Det var inte bara ekonomin, ordförande

och fullmäktige, som vi fick rensa upp i. Också verksamheterna var körda i botten. Det var det som det handlade om, och det är det som är så signifikant när du står här och pratar. Du säger inte ett ord om hur man följer upp kvaliteten i verksamheterna.

Målet kan ju inte vara en budget i balans om stadens verksamheter är under all kritik. Det efterlyser jag i hela tertialrapporten – en diskussion om vad bra kvalitet är och hur vi följer upp kvaliteten i den här staden. En budget i balans utan kvalitet tycker jag inte är så mycket värd.

Anförande nr 153

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Vi är oerhört oroade över budgeten. Budgeten och tertialrapporten är ett resultat av en ideologiskt styrd skattesänkarpolitik. Söderlund försökte tidigare påstå här att det finns några skattehöjarpartier. Det finns inga skattehöjarpartier, utan det finns skattesänkarpartier. Bibehållen nivå är inte att höja skatten. När man sänker skatten och gör det på ett sätt som gynnar dem som har mest pengar allra mest – för så är det, de får mest pengar av det – måste man också finansiera det.

Och hur finansierar man det i Stockholm? Jo, vi ser en nedrustning på miljöarbetet. Det som händer i Stockholm är att man nu flyttar pengar från den miljömiljard som man var emot till något som egentligen är vanlig verksamhet, nämligen stadens klimatarbete. Man flyttar pengar från miljömiljarden till kommunikation om stadens miljöinsatser. Det gör man därför att man har underdebiterat miljöarbetet och helt enkelt inte har tillräckligt mycket pengar till verksamheten.

När det gäller miljön fattar man många beslut som går helt åt fel håll, speciellt ur klimatsynpunkt. Avtalet om Bromma flygplats är en miljökatastrof. Man skjuter till pengar för Norra länken, som bara blir dyrare och dyrare. 600 miljoner kronor är oerhört mycket pengar, som stockholmarna borde få något bättre för.

Vi är också oerhört oroade över vad som händer ute i stadsdelsnämnderna. Jag vet inte i vilken värld Söderlund lever. Men i vår värld pratar vi med många berörda, dels föräldrar, dels anhöriga inom äldreomsorgen. Det är människor som är oerhört oroade över det som händer i stadsdelarna, där man skär ned i rasande fart på olika verksamheter.

Söderlund stod här och berömde sig för att man är ute och nattvandrar. Nu är vi ute och försöker motverka våldet, menade han. Men man minskar också de verksamheter som finns för ungdomar. Man gör dem dyrare och man drar ned resurserna på de områdena. Man skär och skär för att finansiera skattesänkningar. Det är en ideologiskt styrd skattesänkning.

Vi är alltså oerhört oroade, och vi tycker att tertialrapporten tyder på de här problemen. Vi vet också att problemen kommer att bli ännu större nästa år. Det kan vi se vid nästa tertialrapportsdebatt.

Anförande nr 154

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Fru ordförande! Jag förundras alltid över det här. Det känns inte som om Yvonne Ruwaida och jag är på samma planet. Hon lever i en helt annan värld med helt andra begrepp och helt andra önskemål om politiken. Det är fascinerande, tycker jag. Det är fascinerande att höra dig kritisera till exempel utbyggnaden av kringfartsleden. Under hela min och Carin Jämtins livstid har man pratat om att Stockholm måste få någon typ av kringfartsled och någon sorts lösning på trafikproblemet.

Fru ordförande! Vi har nu ett förhållande där Essingeleden är under så stark press att vi allvarligt överväger att stänga av den för tung trafik. Då säger Yvonne Ruwaida: Det är hemskt upprörande, det här med Norra länken! Det är tydligen ett skandalprojekt på alla möjliga sätt. Men vad är din lösning på de här frågorna? Det vore fantastiskt härligt att någon gång få höra en realistisk, verklig lösning som är förankrad hos stockholmarna.

Yvonne Ruwaida gör också ett utfall mot Bromma flygfält. En enormt stor majoritet av stockholmarna vill behålla Bromma flygfält av en rad olika skäl. Det beror dels på att Arlanda inte klarar av kapaciteten, dels på att det är bekvämt och bra att ha en citynära flygplats. Varför är det fel? Varför kan vi inte acceptera att staden är en levande stad och ska fortsätta vara det?

Anförande nr 155

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Jag önskar också att Söderlund kunde leva i min värld. I min värld finns växthuseffekten, som är ett av de största hoten mot vårt samhälle både ekonomiskt och socialt. Den största solidaritetsfrågan i världen är klimatfrågan. Det är den största utmaning som vi står inför. I den världen kan man inte slänga bort 25 miljarder på Förbifart Stockholm. Man ska satsa på att utveckla alternativen. Man ska satsa på kollektivtrafik och på att bygga ut den kollektivtrafik som behövs. Man ska satsa på en annan framtid än att slänga 25 miljarder på Förbifarten. Jag förstår inte heller varför Stockholms stad ska vara medfinansiär till Förbifarten, som i princip inte på något sätt kommer att påverka trafiken i Stockholms stad.

När det gäller klimatfrågan verkar faktiskt företagen gå lite före Mikael Söderlund. Fler och fler företag väljer nu att åka tåg till Malmö och Göteborg. De gör det därför att de vill ta ansvar för klimatet och därför att det är viktigt för deras företag. De flesta resor från Bromma går till Göteborg och Malmö. Låt oss ta tåget dit, Mikael Söderlund, precis som företagen börjar göra! Vi kräver en folkomröstning om Bromma. Ett avtal på 20 år är oerhört odemokratiskt. Är du beredd att gå med på en sådan folkomröstning?

Anförande nr 156

K a r i n R å g s j ö (v): Jag tänkte göra en social utblick utifrån tåget som går som på räls och när det gäller vilka som står kvar på perrongen. Jag tänker först prata lite om den goda budgethållningen och vad den har inneburit för individer runt om i Stockholm.

Om man tittar på exempelvis de stora skillnaderna i fördelningen av ekonomiskt bistånd när det gäller SL-kort blir man häpen. Det visar sig att effektiviteten verkligen har slagit igenom, men i olika stadsdelar. Likställigheten är helt satt ur spel, kan man säga. När man studerar statistiken från USK kan man se att skillnaden i fördelningen av ekonomiskt bistånd till SL-kort varierar mycket stort mellan olika stadsdelar. Det märkligaste i det här är nog att andelen som beviljas SL-kort är större i innerstaden än i förorten. Det kan knappast bero på att innerstadsbor har ett större behov. Det måste handla om att stadsdelar med dålig ekonomi har blivit restriktiva. Det handlar om att likställighetsprincipen är helt satt ur spel.

En annan fråga som vi har tittat lite närmare på utifrån budgethållning är att LVM-ärendena har ökat oroväckande. Vad beror det på? Sätts åtgärderna in lite för sent? Är det kanske lite för tajt?

Det handlar också om jobbgarantin, som nämns i er budget. Jag vill gärna veta vilka insatser man pratar om här. Det handlar även om ungdomsmottagningarna, som ni tar upp här. Staten stryper nu medel för hiv/aidsfrågorna. Det görs under 2008, och medlen halveras under 2007. Vad ska ni göra för att rädda den verksamheten? Jag hittar inga spår av det någonstans. Det handlar om alkohol- och drogsamordnarna, som försvinner från stadsdelarna. Det förebyggande arbetet raderas helt uppbart.

Ju större grupper man har i förskolan och i skolan, desto svårare blir det förstås att upptäcka barn som far illa. Det är där det börjar. Ni stramar åt så pass mycket att ni kommer att få större grupper under de här åren. Då blir det svårt för lärare och andra att upptäcka just barn som far illa.

När det gäller de sociala frågorna kan man alltså säga att de personer som satt i kläm redan innan ni kom till makten aldrig kommer på tåget.

Anförande nr 157

M o n i k a L i n d h (s): Ordförande, ledamöter! Borgarrådet gör stora åthävor för att slippa prata om tertialrapport 2 och det ekonomiska läget. Det handlar om mycket annat. Jag ska ändå ta mig tid att prata om tertialrapport 2, som ju är en mätare på utfallet i förhållande till den budget som är lagd. Detta är en viktig rapport, för den är sista anhalten inför målet om en budget i balans. Låt oss hoppas att man når det. Den är också en indikator på förutsättningarna för att lägga en realistisk och hållbar budget för nästa år.

Som sista anhalt kan man säga att tertialrapport 2 är ganska dyster läsning. Från bokslutet och verksamhetsberättelsen för 2006, där anslag 1 i stadsdelarna visade ett överskott på 159,6 miljoner, har man nu lyckats byta ut det hela åtta månader senare, som tertialrapporten omfattar, till ett underskott på 104,2 miljoner före resultatfond-er. I anslag 2 visade verksamhetsberättelsen -06 ett underskott på 25,6 miljoner. I tertialrapport 2 det här året finns det ett underskott på 33,1 miljoner.

Det är klart att vi kanske kan hoppas på möjligheten att nå en budget i balans. Men hur ser möjligheten för en hållbar budget nästa år ut? Där är det däremot så att ansvarigt borgarråd i sina synpunkter säger att det finns orosmoment. Det är väl närmast ett understatement inför nästa år. Läget ser allt annat än ljust ut.

Resultatfonderna är tömda ute i enheterna. Det är bara röda siffror. Ryggsäckarna i de tömda resultatfonderna innehåller många tiotals miljoner som verksamheterna – gruppboendena, alla enheter inom äldreomsorgen och förskolorna – ska släpa med sig in i nästa år. Man har alltså ett minusutgångsläge.

Nästa år ska stadsdelsnämndsförvaltningarna skriva risk- och väsentlighetsanalyser om vad man tror är ordentliga och farliga risker med budgetarna. Det är bra att detta finns. Flera stadsdelsförvaltningar skriver i sina budgetförslag som nu har kommit om allvarliga risker. Man numrerar riskerna från 1 till 5 och säger till och med att det finns allvarliga risker för att inte klara budget -08. Väsentligheten, det vill säga möjligheten att det inträffar, är hög.

Ni säger att vi går ljusa tider till mötes med den här skattesänkningen. Det har då tydligen inte stadsdelsnämndsförvaltningarna förstått, eftersom de säger att risken att man inte når en budget i balans är uppenbar och allvarlig.

Anförande nr 158

A b d o G o r i y a (s): Ordförande, fullmäktige och Mikael Söderlund! Det skulle vara intressant att höra vilka två stadsdelar det är som du pratar om som inte kommer att klara av balans i budgeten under år 2007, medan alla andra kommer att klara det. Jag är mycket tveksam till detta. Jag tror absolut inte att alliansen kommer att klara att hålla budgeten inom så många stadsdelar. Stadsdelsnämnderna tvingas i dag att spara på kvaliteten i välfärden. Det beror just på att ni har valt att sänka skatten i stället för att satsa på kvaliteten i välfärden.

I Spånga-Tensta exempelvis har kärnverksamheten absolut inte förbättrats trots överföringen av överskottet från 2006. Det är snarare tvärtom. Skolorna har till exempel fått det mycket sämre. Hur kommer det då att se ut år 2008? Underskottet i budgeten blir ännu värre just i kärnverksamheten, som alliansen lovade att ge mer resurser till under valet. Det gäller äldreomsorgen, skolan, förskolan samt flyktingmottagandet. Allt underskott i de nämnda verksamheterna kommer att täckas genom att man tar ut medel från barn- och ungdomsverksamheten. Totalt i Spånga-Tensta kommer man att ta två tredjedelar av denna verksamhet. Kvar blir enbart en tredjedel för barn och ungdomsverksamheten. Utöver detta kommer Spånga-Tensta att ha ett underskott för ekonomiskt bistånd på totalt 22 miljoner kronor.

Ni har sagt före valet att antalet barn i förskolegrupperna ska minskas. Faktum är att det kommer att öka. Ni har sagt att personaltätheten ska öka. Faktum är att den redan har minskat, och än värre blir det. Ni har sagt att äldre och handikappade ska få det bättre genom bland annat olika val. Faktum är att ni väljer att köra över dem. Hanteringen av remissförfarandet talar sitt klara språk. När kommer ni att ta ansvar för er politik? Bifall till det socialdemokratiska särskilda uttalandet!

Anförande nr 159

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Fru ordförande! Abdo frågade lite grann om stadsdelsnämnderna och deras utveckling mot slutet av året. Det är två stadsdelsnämnder som hade underskott i oktober. Övriga har inte det. Jag sade inte att det kommer att bli så. Jag sade att det är två kvar som har underskott. Jag tycker

någonstans att vi ska visa respekt, Abdo, både för våra kolleger i stadsdelsnämnderna och för våra tjänstemän och deras arbete. De jobbar målmedvetet för att se till att vid årets slut leverera en ekonomi i balans. Det är helt enligt de riktlinjer man har från det här huset. Vi är stolta över att ha det som ett prioriterat mål.

Du målar upp en framtidsbild av att allt kommer att gå åt skogen i Spånga-Tensta om de borgerliga får bestämma. Vi får väl se vem som får rätt! Det kan ju också vara så att våra satsningar på skola, äldreomsorg, personalutveckling och valfrihetsutveckling leder till det motsatta. Det kan vara så att vår ytterstadssatsning med allt vad den innebär för att förnya vår ytterstad, och där vi hoppas på ett starkt stöd från er, ska ge resultat. Vi får väl se vem som har rätt när vi tittar i backspegeln om tre år.

Anförande nr 160

A b d o G o r i y a (s): Mikael! Du har inte svarat på min fråga: Vilka är de två stadsdelsnämnder som du pratar om? Det skulle vara intressant för både ledamöterna och stockholmarna att veta vilka stadsdelar det är du pratar om. Det lär inte bli något svar från din sida över huvud taget.

När det gäller situationen i Spånga-Tensta hade jag hoppats att den skulle ha varit mycket bättre. Men jag redovisar den situation som både förvaltningen och dina kompisar med den kunskap som de har just om stadsdelen över huvud taget uppger. Så stå inte här och påstå att verkligheten inte stämmer!

Anförande nr 161

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Det är alltid lika kul att debattera ekonomifrågor med Ann-Margarethe Livh, så jag kan helt enkelt inte låta bli i dag heller.

Ann-Margarethe talade om vilda västern och om en kaotisk situation i stadsdelarna. Vän av ordning frågar sig: Vad föranledde dessa starka metaforer? Jo, att man i vissa fall lägger egenregianbud och i vissa fall inte – helt enligt policybeslut i denna sal i våras. Vi kommer då in på det här med nyanser och ords betydelse – vilda västern och kaos. Som Ann-Margarethe Livh säkert har noterat är jag också en anhängare av starka metaforer. Men som de sade i baren på Titanic: Nog för att jag bad om lite is, men det här är ju löjligt!

Det ni är emot, Ann-Margarethe Livh, är att nämnderna följer fullmäktiges beslut. Ni skriver: "Att alla nämnder nu har aktivitetsplaner bådär inte gott för framtiden". Jag har bara en kommentar till det: Motsatsen vore hur som helst mycket värre. Det vore värre dels därför att det då inte skulle finnas lokala regelsystem för upphandling, dels därför att det skulle vara en avancerad form av civil olydnad och en typiskt sett en fråga för revisorerna. Jag inser att vi kan ha lite olika syn på civil olydnad, men det är oklart för mig om Ann-Margarethe Livh förespråkar civil olydnad på den här punkten.

Jag har egentligen bara en fråga. Om du kallar det som vi pratar om nu för vilda västern och kaos – vilka metaforer har du då kvar till nästa debatt? Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 162

Borgarrådet L i v h (v): Jag beundrar din retorik, Rolf! Jag tycker att Titanic var ett underbart exempel. Det är inte så kul för dem som befinner sig på tredje däck, skulle jag vilja säga. De kommer kanske att vara de som går under först i den här staden.

När jag pratar om vilda västern menar jag inte att man sitter och obstruerar och inte följer fullmäktiges beslut. Det är inte det som det handlar om. Jag menar att det ser fullständigt sanslöst ut i stadsdelsnämnderna. Jag ska ta ett exempel. När man i Rinkeby ska privatisera delar av äldreomsorgen har de anhöriga inte en susning om vad som är på gång. Personalen får ingen information. När personalen tillfrågas är det bara några som tillfrågas, och några inte. Det är den här oredan som vi är emot, Rolf. Om man nu ska göra dessa i många fall otroligt dåliga avknoppningar, upphandlingar och privatiseringar ska det väl i alla fall gå rätt till? Anhöriga ska få information, föräldrar ska få information och personalen ska få tycka. Anhöriga till äldre ska också få tycka. Det är det som man inte gör i dag.

Det är detta jag menar. I den rapport som vi nu diskuterar pratar ni bara om balans och åter balans. Det är som ett mantra. Men ni pratar ingenting om kvalitetsuppföljning. En balans utan kvalitet – balans där en massa invånare i den här staden går under – ger i alla fall inte jag mycket för.

Anförande nr 163

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige och Ann-Margarethe Livh! Det var ju kul att du uppskattade det här med Titanic. Jag vill fortsätta med metaforen ett litet steg till och säga att det började som en skakning på nedre däck. Om du kör med det här att det är synd om dem i tredje klass, eller hur du nu uttryckte dig, så kan man i alla fall säga att där kommer *early warning* först. Jag inser att detta bara var delvis kul. Men med detta sagt måste vi klara ut två saker.

Det ena är återigen, Ann-Margarethe Livh, att det vi sysslar med är inte privatisering. Det är inte så att det ska privatiseras, som ni alltid talar om. Det här har vi talat om förr. Det handlar i stället om valfrihet i den skattefinansierade välfärden. Det är inte privatisering. I ett tidigare ärende här i kväll handlade det om privatisering. Men det här är inte privatisering av Rinkeby servicehus.

Det andra är att jag till mitt försvar – i den mån jag behöver ett – bara kan säga att jag gjorde misstaget att citera det exempel du tog upp. Det exempel du tog upp på vilda västern och kaotisk situation var faktiskt just det här med att det ibland blir egenregianbud och ibland inte. Det är inte kaos. Det är inte vilda västern. Det är fullmäktiges beslut och lokala avgöranden. Vi tror på den formen av inomkommunalt självstyre.

Anförande nr 164

S t e f a n N i l s s o n (mp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Debatten har handlat mycket om skattesänkningar och konsekvenser av dem. De borgerliga säger att man kan sänka skatten med en halv miljard utan att det märks. Det får inga negativa konsekvenser alls, säger de, bara man gör det på ett smart sätt. I själva

verket har verksamheten blivit ännu bättre och kvaliteten ännu högre under det här året, tycker de borgerliga.

Men så här är det naturligtvis inte. Det är en önskedröm som de borgerliga målar upp. Om man vill spara en halv miljard måste man antingen lägga ned verksamheter eller minska kvaliteten. Det finns inte administrativa besparingar på en halv miljard i Stockholm.

Det handlar också om inriktningen på besparingarna. Yvonne Ruwaida berättade tidigare om de stora nedskärningarna på miljöområdet. I vissa fall har man helt och hållet tagit bort till exempel miljösamordning och Agenda 21-samordning, vilket skapar mycket problem nu när de borgerliga vill leta klimatbesparingar. Det finns inga människor ute i stadsdelarna som kan arbeta med det här. De är avskaffade.

Den andra tydliga udd är den som riktas mot barn och unga, speciellt barn och unga från familjer med mindre ekonomiska resurser. Det gäller nedläggning av ett antal skolor, bland andra Västbodaskolan i Farsta. Det är det tydligaste exemplet. Det görs stora besparingar på konsumentvägledningen. Det drabbar framför allt de unga. Miljöpartiet införde tillsammans med Socialdemokraterna och Vänstern en speciell ungdomssatsning under den förra mandatperioden. Den ungdomssatsningen är borttagen nu. Vi anser att den besparingen framför allt drabbar de unga. Man har kraftigt höjt avgifterna till kulturskolan samtidigt som man minskar och skär ned där så att ungefär 40–50 lärare får sluta. Man sparar 9 miljoner på fritidsgårdar och mötesplatser för unga. Det gäller i och för sig nästa år, men det är samma tendens vi ser.

En annan liten sak som också är viktig är att man tar bort kostenheten som arbetar med kostrådgivning till barn och unga. Något som jag tycker är allvarligt är att man spar på det sociala arbetet ute i stadsdelarna, där man arbetar med människor i utsatthet. De besparingar på socialsekreterare som man nu gör i vissa stadsdelar kommer att få konsekvenser på sikt – kanske inte på en gång men på några års sikt. Jag kan inte svara på om det handlar om brist på engagemang eller bara okunnighet. Men vi är mycket oroliga.

Jag hänvisar till Miljöpartiets särskilda uttalande.

Anförande nr 165

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Stefan Nilsson! Jag förstår att vi kommer att få oerhörda svårigheter nu när Agenda 21-samordnarna och konsumentvägledningen inte finns. Jag inser att det kommer att skapa kaos och en otrolig utslagning ute på olika ställen i Stockholms stad. Samtidigt måste vi kunna se att det vi gör i Stockholm leder till ökad tillväxt, till att vi lär oss någonting i skolan och till att människor får ett värdigt slut i äldreomsorgen och på våra sjukhus. Ärligt talat finns det rader av prioriterade verksamheter, Stefan Nilsson, som går före en del av det du räknade upp.

Det innebär inte att man inte kan se att vi behöver utveckla verksamheterna. Det är ju det vi vill göra med tertialrapporten och budgeten. Vi vill se hur vi kan leverera mer i de befintliga verksamheter vi har. Med ditt sätt att resonera, Stefan, går det inte att utveckla offentlig verksamhet. Det går inte att göra mer för mindre pengar. Verklig-

heten har år efter år, gång på gång, visat att det är fullt möjligt att göra det. Det är det som också den här budgeten kommer att visa när vi går in i nästa budgetår. Det går att utveckla våra verksamheter. Det går att få mer för mindre pengar.

Anförande nr 166

S t e f a n N i l s s o n (mp): Mikael! Jag håller med om att man i viss begränsad utsträckning kan höja kvaliteten utan att tillföra mer medel. Men här talar vi om en ganska enorm omfattning. Vi talar om nästan 1 miljard på två år – i alla fall 850 miljoner. Det är klart att det märks ute i verksamheterna. Det märker medborgarna ute i stadsdelarna och i staden. Det är så.

Jag tycker inte att man ska prata om att konsumentvägledning är en oviktig verksamhet. Det var ett av sex exempel jag angav där man sparar in just på barn och unga, och speciellt barn och unga som inte har föräldrar med goda inkomster.

Anförande nr 167

T o m a s R u d i n (s): Jag tycker att det bör sägas att det är roligt att Micke Söderlund har kommit in i debatten på det här sättet, för det friskar upp lite grann. Jag känner igen argumentationen från valrörelsen, då du kom ut på torget i förorten och sade att Socialdemokraterna ljuger. Det svarade du på alla frågor som ställdes oavsett vad de handlade om.

Du attackerar T 2:an lite grann på samma sätt. Du anfaller friskt och slår med dina rallarsvingar åt alla håll och kanter. Men det handlar inte ett dugg om T 2:an. Du tar upp Brommaflyget. Du attackerar Miljöpartiet och oss och säger att vi är verklighetsfrånvända och allt möjligt. Men det handlar inte om T 2:an. Någonstans måste vi väl ändå i den här staden ha en ordning för hur ekonomin sköts.

En fråga som jag har till dig med anledning av T 2:an är att revisorsgrupp 1 anser att behandlingen av delårsrapporten sker alltför sent. Kan du kommentera det utan att göra några angrepp om Brommaflyget eller något annat som jag har tyckt i någon debatt?

Anförande nr 167.1

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Det var en lång litania med recensioner av vad jag har sagt på torget. Om jag sade det på torget var det väl för att ni ljög. Jag fortsätter gärna att säga det, för det stämde säkert.

Frågan om hur T 2:an har levererats ställdes här. Den har levererats utifrån det underlag som har funnits från SLK. Så fort vi har fått det har vi levererat T 2:an. Jag hoppas att det är svar på din fråga.

Anförande nr 168

T o m a s R u d i n (s): Jag tycker faktiskt att det där var ett rätt hyfsat inlägg. Fortsätt så!

Anförande nr 169

M o n i k a L i n d h (s): Fru ordförande och ledamöter! Det är lätt att dras med i dina rallarsvingar hit och dit och tycka att det är ungefär som ett torgmöte här, Mikael. Men det är inte det. I mitt tidigare inlägg försökte jag prata om T 2:an. Det ska jag fortsätta göra nu.

Du säger: Kan ni aldrig förstå att man faktiskt kan få mer för mindre pengar? Jo, det kan man väl få – inte vet jag! Det kan väl vara rea på någonting. Man kan få mycket för lite pengar. Men jag är intresserad av hur ni sköter de pengar ni faktiskt har i budget. Det har ni inte skött. Det är därför stadsdelarna släpar med ett negativt resultat efter anslag 1. Sedan vet inte jag om det är 2, 14, 8 eller 6 stadsdelar, men det är därför alla resultatfonderna är tömda. Ni har inte skött pengarna.

Inför nästa år får man faktiskt inte mer för mindre pengar. Man får fler barn i förskolegrupperna. I Skarpnäck säger man att man ska frångå fullmäktiges rekommendation och skriva in 19–20 barn i storbarnsgrupperna i snitt under året, vilket kommer att innebära fler än 20 på våren och färre än 20 på hösten. Men det är absolut inte några 18 barn i grupperna. Färre barn och unga ska få vård inom socialtjänsten. Färre äldre än i år ska få särskilt boende. Träffpunkter för personer inom socialpsykiatri ska stängas. Detta är en del av det som man får mindre av för mindre pengar, Mikael Söderlund. Men jag är nöjd om ni sköter de pengar ni har.

Anförande nr 170

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Undergångstemat har varit genomgående i den här debatten. Är det inte atlantångare som sjunker så är det oppositionen som målar upp skräckscenarier inför nästa år. Jag kan säga att jag har hört alltihop många gånger förut. Jag har suttit här i 16 år och hört er säga detta. År ut och år in säger ni att eländet ska bryta ut, alla helvetes himlar öppnas och inga verksamheter kommer att vara öppna efter nyår. Det är en känd skiva som har spelats om och om igen. Den borde vara ganska raspig vid det här laget.

Fru ordförande! Vi är kända för att vi har en ambition att hålla budget. Vi håller den ambitionen högt. Jag kan medge att det är några stadsdelsnämnder som fortfarande visar underskott. Vi jobbar stenhårt ute i stadsdelsnämnderna – politiker och tjänstemän – för att hålla budget. Det är riktigt, och det ska vi göra.

Jag tror att vi ska vänta med de framtidsscenarier som nu målas upp av att alla verksamheter ska stängas. Vi får se om de inträffar över huvud taget. Jag är nämligen inte så säker på det, fru ordförande. Jag är fortfarande övertygad om att offentlig verksamhet, kommunal verksamhet och Stockholms verksamhet genom åren har mått bra av vår politik. Den har lett till nya utövare, till konkurrens och till att människor kan påverka sin arbetssituation. Ännu fler ska få göra det om vi får chansen.

Anförande nr 171

M o n i k a L i n d h (s): Mikael Söderlund! Du står och raljerar här och säger att jag målar upp en undergångsstämning. Jag tycker att du visar bristande respekt för de fantastiska tjänstemän som finns i Skarpnäcks stadsdelsförvaltning. De lägger fram

ett förslag till en verksamhetsplan och en budget för 2008 som innefattar en budget i balans. De talar tydligt om att de ska öka barngrupperna, att de ska lägga ned träffpunkterna och att de ska ha färre barn och unga i vård inom socialtjänsten.

Allt detta står de modigt och talar om därför att de trots allt vill tillfredsställa majoritetens krav på nedskärningar på grund av skattesänkningar. Jag tycker att du ska respektera att de också säger i sin risk- och väsentlighetsanalys att risken är uppenbar och väsentligheten hög för att man inte får en budget i balans. Det är någonting som du själv som majoritet har begärt att de ska göra. De gör det. Visa respekt för det!

Anförande nr 172

A b e b e H a i l u (s): Ordförande, kommunfullmäktige! När man slog samman stadsdelsnämnderna, till exempel Rinkeby och Kista, lovade den borgerliga majoriteten att man bara skulle spara på förvaltningen eller byråkratin. Vad som har hänt sedan ni tog makten är att det från omsorgen – äldreomsorgen, handikappomsorgen och förskolan – i Rinkeby-Kista har försvunnit över 50 personer bara på ett år. Ni har alltså inte bara sparat i byråkratin, och det vet ni. Det gäller speciellt äldreomsorgen, och utan att man ens räknar timanställda eller deltidsanställda. Om man räknar med dem blir det över 100 stycken.

Det är 7 miljoner kronor i underskott i tertialrapportens anslag 2 för Rinkeby-Kista. Nästa år, till dess att jobbtorget fungerar fullt ut, vet vi inte varifrån alla pengar ska tas. Det finns inget i anslag 1 eller anslag 2. Man måste ta pengar från kärnverksamheterna – äldreomsorg, förskola, funktionshindrade, barn och så vidare.

När det gäller avknoppningen ligger ansvaret för barnomsorgsgarantin på kommunen, det vill säga på stadsdelsnämnderna. När man avknoppar den ena förskolan efter den andra blir stadsdelsnämnderna för att fullfölja barnomsorgsgarantin tvungna att skicka föräldrar och barn långt ifrån där folk bor. I Rinkeby-Kista ska man till exempel avknoppa många förskolor i Kista. Vad som händer är att man blir tvungen att skicka föräldrarna och barnen till Husby eller Rinkeby för att barnomsorgsgarantin ska fungera. Tänk på småbarnsföräldrar som ska åka från Rinkeby till Kista eller Akalla på morgonen och sedan gå till jobbet! Vilket ansvar har ni egentligen för stockholmarna?

Anförande nr 173

K a r i n R å g s j ö (v): Detta är intressant. Mer för mindre pengar – det är devisen. Det kanske blir en slogan längst ned på er nästa valaffisch, vad vet jag? Jag ska ta upp ett exempel så här i slutet av debatten. Det handlar om frivilligorganisationerna. I fyra år, under hela förra mandatperioden, fick vi i den dåvarande majoriteten höra hur lite pengar vi gav till frivilligorganisationerna och att vi var motståndare till dem. Mer för mindre pengar – är det vad ni säger till dem nu också? Pengarna till projekt är ju *nada*. Det finns inga pengar kvar. Det är därför vi också fick säga nej till den romska organisationen Nevo Drom. Det fanns inga pengar kvar. Mer för mindre pengar – säger ni det till dem?

Mona Sahlin skrev en underbar artikel i helgen om PR upphöjt till statsskick. Den var jättebra. Här är det PR som stadsskick.

Anförande nr 174

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Jag antar att det var fler än jag som noterade att Tomas Rudin gick in i debatten så där som han ibland gör. Han går in sent och recenserar debatten och vill visa att han står över det vardagliga käbbel som vi andra dödliga ägnar oss åt.

Bromma flygplats hör inte till ärendet, säger han. Det är tvärtom, Tomas Rudin. Det hör till ärendet i allra högsta grad. Tjänstemännen arbetar nämligen ILS regler för måluppfyllelse. Säg vad man vill om Erik Nilsson – och det gör man ibland – men han förstod i alla fall ILS!

Det här framgår av SLK:s tjänsteutlåtande på sidan 3826, tredje stycket. Det står så här: Ett nytt avtal för Bromma flygplats har tecknats mellan staden och Luftfartsverket som möjliggör långsiktiga investeringar i miljöförbättrande åtgärder vid flygplatsen. Flygtrafiken blir kvar till år 2038. Föredragande borgarråd kommenterar det här i sina synpunkter. Vänsterpartiet kommenterar det i sitt särskilda uttalande. Miljöpartiet kommenterar det i sitt särskilda uttalande. Sammanfattningsvis anser alltså alla utom ni att det hör till ärendet.

Anförande nr 175

T o m a s R u d i n (s): Det finns all anledning att diskutera Bromma flygplats. Det handlar inte om det, utan frågan är hur vi behandlar T 2:an. Jag tycker att revisorernas kritik om att det här kommit sent förtjänar att lyssnas in. Idén med att kunna diskutera en tertialrapport är att man ska få möjligheter att korrigera saker och ting som inte står rätt till i förhållande till den budget som är lagd. Då måste underlagen stämma, och debatten måste fungera som en vägledare. Det gör den inte om man tar i alltför hårt i rallarsvingar av den karaktär som vi har hört här i kväll.

Det har rört sig om recensioner av hur enskilda partier och partiföreträdare betar sig. Det var det jag ville kommentera. Jag tror faktiskt att det är ett uttryck för att ni har lite dåligt samvete på den där kanten för att politiken har så oerhört lite innehåll. Då hjälper det inte att Rolf Könberg sitter och läser tusentals sidor och hittar ett litet stycke som stämmer överens med det som han vill ha sagt. Frågan gäller hur man vill räta upp ekonomin i stort.

Anförande nr 176

R o l f K ö n b e r g (m): Det är jättebra när repliker fungerar så att det närmast blir övertydligt att Tomas Rudin fortsätter att recensera debatten, som alla vi andra dödliga är mer intresserade av att delta i än att recensera.

Det jag konstaterade är att det här med att Bromma flygplats inte tillhör ärendet är fundamentalt fel. Jag noterar med glädje att Tomas Rudin nu valde att tala om någonting helt annat. Jag uppfattar det som den bästa av bekräftelser.

§ 28 Försäljning av Stockholm Vatten Byggprojekt AB och Stockholm Vatten Laboratorieservice AB (utl. 2007:145)

Anförande nr 177

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Till skillnad från tidigare ärenden är detta ett privatiseringsärende. Nu har vi det sagt här ifrån talarstolen från början. Detta är uppföljningen eller fullföljandet av ett uppdrag som gavs i budgeten 2007 om att renodla verksamheten i Stockholm Vatten och att jobba för att avknoppa eller försälja laboratorieverksamheten och byggverksamheten inom Stockholm Vattens verksamheter. I våras fattade vi ett beslut här i kommunfullmäktige om att bolagisera laboratorieverksamheten och byggverksamheten.

Anbudsförfrågningar har varit ute, och nu har vi två stycken förslag till beslut som innebär att laboratorieverksamheten kommer att tas över av Eurofins och byggverksamheten av Sweco Viak AB. Jag tycker att det är speciellt trevligt att förslaget till beslut innebär att ett av de ledande laboratorieföretagen i världen nu etablerar sig i Stockholm när det gäller laboratorieverksamheten. Det skapar en möjlighet för dem som jobbar inom laboratoriet att bli delaktiga i en mycket större kontext än de har haft möjlighet till tidigare. Detta borgar för en hög kvalitet, en mycket god kompetens och en möjlighet för medarbetarna, som alla övergår till den nya verksamheten, att kompetensutvecklas inom ramen för företaget.

Jag tycker att det här känns väldigt bra och trevligt. Det är samma sak med byggverksamheten; även där får alla medarbetare möjlighet att gå över i den nya verksamheten. Detta innebär en renodling av Stockholm Vattens verksamhet som jag tror är bra. Lika lite som vi inom ramen för fastighetskontoret, trots att vi har 350 000 kvadratmeter byggnader – över 2 000 stycken – har en egen byggverksamhet behöver Stockholm Vatten ha en sådan. Det finns möjligheter att upphandla detta på ett alldeles utmärkt sätt. Det kommer nu Stockholm Vatten att jobba med utifrån de premisser som de allra flesta andra har inom olika verksamhetsområden. Det känns rätt naturligt att man upphandlar den här typen av kompetens både när det gäller laboratorieverksamheten och byggverksamheten.

Herr ordförande! Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 178

R e b w a r H a s s a n (mp): Ordförande, fullmäktige! I dag fattar vi ett förödande beslut med försäljningen av Stockholm Vatten Laboratorieservice AB och Stockholm Vatten Byggprojekt AB som är en del av stockholmarnas viktigaste tillgångar och en central del av driften i Stockholm Vatten. Vårt vatten- och avloppsnät samt det laboratorium som garanterar ett gott och hälsosamt dricksvatten säljs ut. Vid en försäljning kommer Laboratorieservice och Byggprojekt med unik kompetens och nära samarbete med provtagning, analys och utvärdering att förskingras. Det multinationella bolag som köper verksamheten har i dag ingen verksamhet i Stockholm. Några referenser har inte presenterats. Dessutom är beslutsunderlaget nästan obefintligt, och konsekvenserna av en utförsäljning har inte utretts och inte visats till styrelsen för Stockholm Vatten.

Bra underhåll och ett gott vatten- och avloppsnät är en grundförutsättning för att hålla kostnaderna nere. I dag görs detta inom Byggprojekt AB med egna resurser inom Stockholm Vatten AB. En försäljning innebär att detta i framtiden kommer att köpas externt.

Herr ordförande! Jag vill hänvisa till ett citat av en av våra ledningstekniker som säger att på en toalett i reningsverket i Bromma hänger en affisch om företagets kvalitetsarbete. På den står: Vi ska arbeta förebyggande. Det är nu överstruket, och i stället har någon klottrat dit nya direktiv: Vi ska arbeta när det skiter sig.

Det är detta som de borgerliga vill göra i vår Stockholm. Varför utsätta Stockholm Vatten och stockholmarna för denna onödiga risk som bara gör oss beroende av externa konsulter? I kommunal regi med självkostnadsprisprincipen som utgångspunkt har Stockholm Vatten blivit ett internationellt föredöme.

Vi tycker också att det är fel väg att privatisera grundläggande infrastrukturfunktioner, men borgarrådet är stolt över att multinationella företag tar över labbet i Stockholm.

Herr ordförande! Det finns mycket exempel att hämta från vårt land och andra länder om hur fel det kan bli att privatisera viktiga tillgångar, misstag som är svåra att reparera. I Norrköping fick kommunen köpa tillbaka vattenverket efter en mindre lyckad privatisering 2005. Att privatisera vatten innebär att privatisera demokrati. Det bör vi inte ägna oss åt. Problemet är samma överallt.

Anförande nr 179

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Jag vill kommentera på ett område, och det är att laboratorieprovning och laboratorieverksamhet inte är samma sak som grundläggande infrastruktur. Det är faktiskt två vitt skilda saker. Dessutom är det så, vilket jag har påpekat vid ett antal olika tillfällen i den här fullmäktigesalen, att det faktum att det finns en lagstadgad skyldighet för Stockholm Vatten att hålla koll på vattenkvaliteten förändras inte av att man upphandlar verksamheten. Det är Stockholms miljöförvaltning som har tillsyn över den verksamheten, och lika lite som verksamheter på många andra områden som upphandlar laboratorieverksamhet eller provverksamhet kommer man att undandras möjligheterna att hålla koll på kvaliteten på vattenverksamheten. Det är helt felaktiga påståenden. Ni bedriver medvetet vilseledande kampanjande på det här området. Det tycker jag är upprörande, för ni skrämmer stockholmarna när ni säger att man inte kommer att fortsätta att kontrollera dricksvattnet. Det är lögn.

Anförande nr 180

R e b w a r H a s s a n (mp): Ordförande, fullmäktige! Jag vill säga att mina kontakter med personalen och dem som jobbar med detta säger att det kommer att bli dyrare och svårare för stockholmarna om några år.

Jag vill ställa en fråga till dig, borgarrådet. När du säger att du är stolt över att ett multinationellt företag tar över labbet. Säg till mig var vi nu har brister i Stockholm

Vatten när det gäller att jobba i labbet med att ta prover och göra utvärderingar. Kan du säga till mig på vilket sätt det kommer att bli bättre?

Anförande nr 181

C a t h a r i n a T a r r a s - W a h l b e r g (s): Ordförande, fullmäktige och Ulla Hamilton! Jag kommer naturligtvis också att ta upp en del av de saker som står i den gemensamma reservation som vi lägger från oppositionen. Återigen är det ett ärende där vi av ideologiska skäl ska sälja ut bolag i Stockholms fullmäktige. Vi kan inte se något annat skäl när det gäller överlåtelse av Stockholm Vattens Laboratorieservice AB och Byggprojekt AB. De här två bolagen är till och med så nybildade att det inte gjorts någon extern marknadsutvärdering av de här bolagen, och vi motsätter oss försäljningarna av i huvudsak fyra skäl.

För det första är försäljningarna inte riktade till att göra produktionen säkrare eller billigare.

För det andra ger de inte ett kapitaltillskott av betydelse till bolaget. Tvärtom verkar det bli kunna dyrare på sikt.

För det tredje är vattenlaboratoriets kompetens hos personalen och det nära integrerade arbete som Rewbar nyss talade om mellan provtagningsplats, prov och analys som förskingrat. Det oroar John Hopkins universitetet i Baltimore som skrev till Ulla Hamilton redan i januari om sin oro för konsekvenser för Stockholm Vatten, men det oroar inte dig, som jag hört, utan det är miljöförvaltningen som har det här ansvaret. Varför den inte hade det tidigare kan jag inte riktigt förstå.

Vår fjärde invändning handlar om att Sweco AB efter köpet av Byggprojekt AB kommer att köpa externt sådant som i dag sköts med egna resurser. Varför vill du, Ulla Hamilton, att Stockholm Vatten AB ska utsätta sig för onödiga risker och utsätta sig för onödigt beroendeförhållande till externa konsulter?

Avslutningsvis, Ulla Hamilton, står det i ärendet att personalen i Byggprojekt AB beretts tillfälle att förvärva bolaget i så kallad *first refusal*. Jag undrar: Det avtal som då förelades för personalen, var det exakt samma avtal att ta ställning till som nu skrivits under av Sweco AB? Vet du och kan du garantera att det var exakt lika formulerat vid erbjudandet av förköp som i dag? Kan du svara: Ja, det är det? Eller kan du svara: Nej, det är det inte? Eller är det så att du inte riktigt säkert vet.

Jag yrkar bifall till vår gemensamma reservation.

Anförande nr 182

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Oron hos John Hopkins universitetet grundade sig på samma villfarelse som det jag just kommenterade i min förra replik, det vill säga att de trodde att de skulle sluta att kontrollera vattenverksamheten i Stockholm Vatten, vilket är helt fel. Det skrev jag i mitt svar till dem, därmed har de inte återkommit till mig över huvud taget. De var uppenbarligen lugnade med det svaret.

När det gäller de olika detaljerna i de olika diskussioner som har förevarit inom styrelse kan jag inte svara på det. Catharina Tarras-Wahlberg vet mycket väl att jag inte sitter i styrelsen.

Anförande nr 183

C a t h a r i n a T a r r a s - W a h l b e r g (s): Vi vet att Byggprojekts personal var intresserad av att ta över verksamheten om det skulle säljas ut. Jag har den uppgiften att det inte är samma avtal som har förelagts dem vid förköpstillfället som nu är underskrivet av Sweco AB. Då undrar jag om Erik Wassén möjligen kan ta upp och beröra detta i sitt inlägg. Jag vill gärna ha svar på den frågan, för det gör kanske att vårt förslag till beslut tar en annan vändning.

Anförande nr 184

E r i k W a s s é n (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag kommer någon gång under kvällen att besvara Catharina Tarras-Wahlbergs fråga. Jag vill dock börja med att säga att en av alliansens utgångspunkter är att verksamheter som lika bra eller bättre kan utföras av det privata näringslivet också ska utföras där. En annan självklar utgångspunkt för oss är att skattekonorna och för den delen avgiftskonorna ska användas så effektivt som det någonsin går. Det här är särskilt viktigt när det gäller verksamheter som saknar konkurrens. Stockholm Vatten AB driver genom sina två bolag va-tjänster som befinner sig i en monopolsituation. Då är det vi som politiker, som ägare, som måste vara särskilt observanta på att verksamheten bedrivs effektivt i bolaget.

När alliansen fick väljarnas mandat i förra valet att styra Stockholm fick Stockholm Vatten i december 2006 fyra uppdrag. Det gällde att renodla och effektivisera verksamheten bland annat med målet att minska internbyråkratin i företaget med 30 procent. Det andra var att effektivisera investeringsnyttan bland annat genom ett flexibelt arbete med underhållsinvesteringar i stället för planeringsfixerade investeringar. Det tredje var att effektivisera organisationen för drift och underhåll av ledningsnätet, och det fjärde att öka utnyttjandet av den tillgängliga produktionskapaciteten genom samarbete regionalt bland annat genom att sälja vatten och va-tjänster i grannkommunerna.

Hittills har alliansens beslut inneburit att vi kan se att bolagens rörliga kostnader med bibehållen säkerhet och kvalitet har minskat med 200 miljoner kronor. Det ärende som nu ligger på fullmäktiges bord är en del av alliansens mandat från väljarna i förra valet. Förslaget innebär att den verksamhet som Stockholm Vatten utför och som finns på en fungerande konkurrensutsatt marknad, jag pratar om bygglednings-tjänster och laborieverksamhet, ska säljas till två välrenommerade privata företag. Under resans gång har personalen på Byggprojekt, som Catharina Tarras-Wahlberg var inne på, erbjudits att förvärva den verksamhet som de själva jobbar i men avstått från det helt enkelt därför att de inte var beredda att betala samma pris som Sweco. Enligt avtalet får dock personalen en ny arbetsgivare med oförändrade anställningsvillkor under 2008 och därefter enligt branschens sedvanliga kollektivavtal.

För Stockholm Vattens del innebär det att vi, förutom att utöva tjänsterna själva, köper enligt avtal som har tecknats med de här bolagen före försäljningen. Samma arbete som utförts tidigare kommer att utföras efter överlåtelsen.

När det gäller laboratorieverksamheten är det dessutom samma personal i samma lokaler som kommer att utföra den verksamhet som tidigare har utförts. På årsbasis räknar vi genom ett bättre resursutnyttjande med att kunna spara 5—10 miljoner kronor per år. Det är bra för Stockholm Vatten och för va-brukarna och bra för skattebetalarna.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 185

C a t h a r i n a T a r r a s - W a h l b e r g (s): Man kan inte annat än att ställa sig lite undrande till vissa delar av ditt inlägg. Jag har ingenting i sig mot de bolag som nu köper dessa bolag. Men jag ställer mig ännu mer undrande till försäljningen. Samma personal i samma lokaler som tidigare men 10 miljoner billigare – hur i hela fridens namn ska det gå ihop? Är det kvaliteten som det ska göras avkall på?

Jag undrar också om du kan ge mig svar på den raka frågan: Är det exakt samma avtal som förelades vid förköpstillfället till personalen när det gäller Byggprojekt som också förelades Sweco, att det alltså var det pris som nu står inskrivet där ni inte ens vet om det är rätt marknadsvärde. Pris är det väldigt svårt att sätta när man inte haft bolaget mer än ett halvår. Var det samma pris i alla delar av avtalet?

Anförande nr 186

E r i k W a s s é n (fp): Det är i princip samma villkor. Det är samma principer när det gäller köpeskillingen när Sweco Viak AB köper som när personalen erbjöds. Avtalets konstruktion är sådan att priset är beroende på hur många av personalen som stannar kvar vid bolagsöverlåtelsen, och såvitt jag vet är det inte lika många som går över till Sweco Viak som var kvar när frågan ställdes. Därför blir inte priset exakt detsamma. Exakt det köpesumma som är i avtalet var inte det som man diskuterade med personalen, men samma princip gällde, samma pris per skalle, om jag uttrycker mig så.

När det gäller Catharina Tarras-Wahlbergs förståelse för hur man bedriver ett företag är jag mycket väl medveten om att det inte riktigt går hem att man i ett företag kan göra omorganisationer och annat som leder till att det går bättre och att man med samma eller mindre resurser kan göra precis samma sak eller till och med mer. Vi har genomfört förändringar i Stockholm Vatten som under nästa år kommer att leda till att bolagets rörelsekostnader sjunker med 200 miljoner kronor jämfört med när Socialdemokraterna hade makten. Det är ett bevis på att man kan göra något åt ett företag men ändå leverera samma kvalitet och samma säkerhet.

Anförande nr 187

A n d e r s B r o b e r g (kd): Ordförande, fullmäktige! Som har konstaterats i debatten är det här ärendet snarare en följd av tidigare beslut. Vad det egentligen

handlar om är om anbudet är bra eller inte. Jag tycker, med den utvärdering som gjorts, att anbudet faktiskt är bra. Man kan backa bandet, och sedan vi kommit hit är det två frågor som har svarats på, som Erik Wassén var inne på. Den första är om verksamheten ska bedrivas offentligt eller i privat regi. Den andra är om det inte ska bedrivas av kommunen och om då beställarkompetensen finns kvar. I båda de här frågorna tycker jag att det gör det. Det är bättre att någon annan gör det, och vi har kvar beställarkompetensen och anbudet är bra.

Därför ska jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 188

S t e l l a n   H a m r i n (v): Ordförande, fullmäktige! Skingrandet av våra tillgångar fortsätter i dag. Den borgerliga majoriteten är verkligen besjälad av sin idé att vårt inflytande över våra gemensamma angelägenheter ska vara så litet som möjligt. Det är tydligt att utförsäljningarna sker av ideologiska skäl. Det visas inte minst av Stockholm Vatten. Efter att vi faktiskt länge har jobbat ihop, alla partier, med personalen och ledningen och skapat ett effektivt och framgångsrikt bolag vänder man tvärt på klacken när man får chansen. Ena dagen planerar man gemensamma mål och medel, nästa dag ska allting göras om och säljas ut. Man vill börja leka affärer på riktigt.

Men det gick så snabbt att det inte ens fanns en antydning till en konsekvensanalys. Sedan gjorde bolaget självt en sådan där det framgick att detta med utförsäljningen och neddragningen egentligen var ganska besvärligt, att det sannolikt skulle bli dyrare och att miljön skulle bli sämre. Vad gör man då? Jo, man struntar i detta och kör på. Varför ta hänsyn till verkligheten när det finns en karta att följa?

Så där ska man alltså verkställa styckningen av Stockholm Vatten. Stockholmsmodellen som är känd och omtalad på alla internationella möten som ett föredöme ska raderas. Ett effektivt kommunalt bolag med ansvar för miljön som producerar bra vatten till låga priser får inte finnas kvar. Hur skulle det se ut? Då skulle folk tro att samhällsägda verksamheter är bra. Så bort med det! Sälj ut byggledning och miljöverksamhet, dessa lite perifera och oviktiga delar vid sidan av kärnverksamheten. Sälj ut den kunskap som vi skulle ha kunnat använda för att hjälpa också andra länder runt Östersjön för att rena vårt gemensamma hav. Varför ska vi sitta på den kunskapen och dela med oss till de andra? Hemska tanke! I den verksamhet som finns kvar skär man ned på underhållet så att ledningarna blir 250 år innan de byts ut. Då får folk verkligen känna att kommunal verksamhet är usel, och så kan man sälja ut en del till med tiden.

Så blir det. Det visste vi tidigare, men vi kanske blir lite förvånade över den brist på ansvarstagande som det baseras på. Jag kan ännu minnas Bertholds fåfänga ansträngningar att restaurera våra sjöar. Av det blev det inget i budgeten, varken förslag, konkreta åtgärder eller pengar. Självklart ställer vi inte upp på detta. Vi kommer att återskapa ett bättre Stockholm Vatten med sammanhållen verksamhet från råvattenkälla till recipient. Vi kommer att ta fram pengar till planering och restaurering. Och vi kommer att se till att Stockholm Vatten, precis som förr i tiden, kan bli en aktiv

part i det gemensamma arbetet, för att restaurera inte bara Långsjön, Lillsjön, Magelungen och Ältasjön utan också Östersjön.

Stöd till vår gemensamma reservation.

Anförande nr 189

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande, fullmäktige! Eftersom jag blev nämnd vid namn här vill jag ta replik. Det verkar vara vissa saker som Stellan Hamrin glömmer bort i sitt anförande. Vi har i väldigt stor enighet antagit ett sjörestaureringsprogram som vi tänker fullfölja i enlighet den planering som ligger fast. Där har jag ingen oro, utan vi kommer att fortsätta. Det är möjligt att det kan behöva göras ännu mera, men vi har gjort stora ansträngningar efter hand oavsett vilken majoritet det varit och prövat oss fram vilka metoder som kan vara bäst. Utvecklingen går framåt och visar att det har kommit fram nya metoder som är ännu effektivare.

Jag är inte alls orolig för att vi inte skulle ha bra vatten, bra avloppsrening och bra provtagning och byggnation även i framtiden. Som sagts i debatten brukar konkurrens främja utveckling, och så tror jag att det kommer att vara även i det här fallet.

Anförande nr 190

S t e l l a n H a m r i n (v): Jag uppskattar din ansträngning att restaurera sjöarna. Men det är faktiskt så att det program som ni har föreslagit och också antagit står det inte ett ord om att sjöarna ska bli restaurerade och klara. Det står att man ska sänka fosforhalterna lite grann, men det står inte att man ska uppnå ett visst givet mål, vilket vi diskuterat flera gånger förut. Det finns inga pengar till att göra det heller, så det är alldeles uppenbart att i det program som antagits inte ingår att verkligen rena sjöar.

Anförande nr 191

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Ordförande, fullmäktige! Jag tänkte bara kort säga att eftersom vi har ett antal ärenden som borgarrådet Samuelsson har ansvarig för och som vi behöver anta i kväll, tänker jag inte förlänga debatten mer. Det finns mycket att säga i den här diskussionen, men vi har haft den ett antal gånger, och därför tänkte jag deklarerat att jag inte tänker delta mer i debatten. Jag tycker att vi ska övergå till borgarrådet Samuelssons ärenden så att de får tas i kväll.

Anförande nr 192

R e b w a r H a s s a n (mp): Ordförande, fullmäktige! Som jag sade innebär privatisering av vatten privatisering av demokrati, och det bör vi inte ägna oss åt. Borgerligas försök att skapa marknad som inte finns i dag är inte vår uppgift.

Jag vill bara nämna någonting som Erik Wassén har talat om – kostnader och ekonomi. Vi hade möte med vd:n och jag ställde en fråga till vd:n i Stockholm Vatten om hur det kommer att bli i framtiden i Stockholm Vatten, om det blir dyrare

eller billigare om fyra år. Hans svar var att inom tre år blir det samma villkor och samma kostnad, men efter fyra år är det marknaden som bestämmer. Det innebär att problemet är detsamma, överallt, med förhoppningen att marknaden styrs av en osynlig hand till det bästa, som alliansen vill göra. Men det är stockholmarna som görs osynliga i det marknadsstyrda samhälle som de borgerliga vill genomföra.

Min fråga är åter: Är det er uppgift att skapa en marknad inom vattenbranschen?

En sak till: Inom vattenområde internationellt finns en dimension som handlar om ekologiskt hållbar utveckling samt deklaration om mänskliga rättigheter som Stockholm Vatten har ägnat sig åt. Men det beslut som vi fattar kommer att försämra den dimension som handlar om ekologiskt hållbar utveckling. Stockholm Vatten är ett internationellt föredöme när det gäller den andra biten som handlar om mänskliga rättigheter. Vi har varit med och påverkat från Sveriges sida, och Stockholm Vatten har varit en aktiv aktör i detta. Det kommer att bli försämring inte bara lokalt utan också globalt.

Stockholm Vatten ska vara en förebild för världen, och det ska nu drivas som ett privat bolag. Den här processen går så fort att jag tror till och med att inte hela styrelsen har funderat över detta. När vi kommer tillbaka under nästa mandatperiod blir så att demokratin återvinner förlorade marknader.

Anförande nr 193

E r i k W a s s é n (fp): Rebwar Hassan ställer en fråga till mig, så jag tänkte besvara den. Det gäller om vi vill privatisera vatten. Det vill vi inte. Alliansen har ingen politik för att privatisera vatten i Stockholm. Det finns bara ett politiskt parti i Sverige som har fattat ett beslut om att privatisera vatten, och det är Socialdemokraterna. Rebwar kan i stället ställa frågan till Catharina Tarras-Wahlberg om hon vill privatisera vatten i Stockholm. Men ställ den inte till oss, för vi har den inte på agendan.

Anförande nr 194

R e b w a r H a s s a n (mp): Jag vet, det var 1998 som Socialdemokraterna i Norrköping hade gjort misstag, men 2005 har vi köpt tillbaka en mindre del av Norrköpings vattenverk. Men Socialdemokraterna och den förra regeringen har drivit vattenlagen, allmänna ägandet inom vattenbranschen. Min fråga var till dig: Är det er uppgift att skapa den marknaden för internationella företag i Sverige? Är det er uppgift? Kan du ge mig svar, Erik Wassén?

Anförande nr 195

C a t h a r i n a T a r r a s - W a h l b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att jag har fått lite halvslirande svar på min direkta fråga. Jag har uppgifter som inte riktigt stämmer överens, att det endast skulle skilja sig vad gäller priset. Jag skulle vilja att vi fick lite mer tid på oss att titta på avtalet och hur det ser ut. Jag kan ge dig, Ulla, en möjlighet att göra det. Därför yrkar jag på en bordläggning av ärendet.

Anförande nr 196

R e b w a r H a s s a n (mp): Ordförande, fullmäktige! Vi från Miljöpartiet stöder bordläggningsförslaget.

Anförande nr 197

A n n M a r i E n g e l (v). Vänsterpartiet ansluter sig till det yrkandet.

§ 29 Kapital- och ägarstruktur i koncernen Stockholm Vatten AB (utl. 2007:146)

Anförande nr 198

Borgarrådet H a m i l t o n (m). Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

§ 30 Införandestrategi för ISA (Intelligent stöd för anpassning av hastigheten) i Stockholms stad (utl. 2007:147)

Anförande nr 199

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Jag vill bara tillstyrka kommunstyrelsens förslag.

§ 31 Stockholms stads äldreplan 2007—2011 (utl. 2007:148)

Anförande nr 200

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Det finns ett ugandiskt ordspråk som jag fick lära mig häromdagen som säger att unga springer fortare, men de äldre kan vägen.

Därför tycker jag att det är roligt att läsa vad Stockholms stads pensionärsråd sade om bland annat äldreplanen. De sade att de välkomnar ökad valfrihet med entusiasm. Frihet att välja är den grundläggande förutsättningen för en god äldreomsorg. Det är taget från deras skrivningar.

Valfriheten är en av de nya viktiga punkterna i förslaget till äldreplan. Ett annat är att fokus skjuts i ämnet till en äldreomsorg som anpassas efter äldres olika behov och önskemål. Det handlar om en människosyn som går från att se de äldre som objekt för en vård som de själva inte är med och beslutar om till att vara de subjekt som de faktiskt är i sina egna liv.

Som bekant kan äldres behov av vård och omsorg vara stora. Men de är inte oändliga, men de är högst individuella. Det är det vi nu ska försöka tillgodose i det allra största mått.

Några andra nya punkter i äldreplanen handlar om bland annat hemtjänsten utifrån den enskildes behov och önskemål, närmare kontakt med den äldre som ska kunna formuleras utifrån de behov som de själva har. Det handlar om att när man ansöker om plats i servicehus ska också ålder beaktas, vilket vi ska fastställa i de riktlinjer som kommer om något fullmäktige. Det handlar om rätten att välja vård- och omsorgsboende som kommer att ske i Stockholms stad från den 1 juli nästa år.

Det handlar också om likvärdiga villkor för kommunalt och enskilt drivna verksamheter, vilket är oerhört viktigt för att vi ska få en bra äldreomsorg oavsett vem som utför den. Men det handlar också om äldres anhöriga runt om i staden som gör ett fantastiskt arbete. Det handlar om att någon form av anhörigkonsulenter ska finnas tillgängliga för att stötta de anhörigvårdarna i en mer flexibel syn på stöd och hjälp. Det handlar om möjligheten till avknoppningar, att personal ska kunna knoppa av verksamheten. Där ser vi fram emot att få ännu fler kvinnor som företagare.

Det handlar om frivilligorganisationernas oerhört viktiga insatser, inte minst när det gäller att öka de sociala aktiviteterna runt om i vår stad. Jag är imponerad när jag ute och träffar dessa organisationer men också får delta på deras möten. Det finns ett oerhört engagemang, vilket vi naturligtvis ska uppmuntra.

Det handlar också om det förebyggande arbetet, om fixartjänsterna, som redan är beslutade. I stadsdelsnämnderna ska de nu finnas på plats, och äldre över 75 år ska kunna ta del av dessa.

Det handlar om att på tidigt stadium se vilket behov av stöd och hjälp som de äldre har utifrån de förebyggande hembesök som nu startar nästa år över hela staden.

Norra stadsdelsnämnder har visat vägen, och nu ska hela staden erbjuda det för alla som har fyllt 75 år och inte redan har en insats.

Trygghetslarm ska det vara enklare att få. Det ska vara endast de äldres oro och ängslan som ska kunna vara förutsättning för att få trygghetslarm. Maten naturligtvis har vi redan på dagordningen under det här året med flera seminarier där vi har fullbokat från personalens sida. De vill vara med och lära sig mer om god och näringsriktig mat, men de är också intresserade av att förbättra måltidssituationen så att det inte bara handlar om näringsriktighet utan om hela måltidsupplevelsen.

Det handlar om dagkollo, särskilt under sommaren, som vi redan har prövat på och som har varit så uppskattat av de äldre. Att komma ut i friska luften, känna vinden i håret och förhoppningsvis också få lite ljus och värme, särskilt under sommartid.

Det är några av de punkter som finns med i äldreplanen. Jag kommer att återkomma senare för att prata mer om utbildningen och behovet att se till att all personal har en grundutbildning.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 201

M u j d e R a s h i d (v): Ordförande, fullmäktige! En ny äldreomsorgsplan antogs i december 2005. Den skulle gälla till 2010. Den har med andra ord verkat i bara två år. Vad är det för radikala förändringar som skulle in för att en ny plan skulle vara viktig att ta fram? Majoriteten kunde ha nöjt sig med att skriva in de politiska skillnaderna i budgeten och låtit de anställda arbeta i lugn och ro efter gällande plan och styrt resurserna direkt till verksamheterna i stället.

Vissa förbättringar har gjorts, där vård- och pensionärsråd står för kloka synpunkter. Men varför dessa försämringar? Var finns rätten att välja ett kommunalt boende? Systemet bygger på en gigantisk centralupphandling som tar från stadsdelsnämnderna ansvaret för upphandling. Därmed minskar man äldres inflytande i den lokala demokratin.

Man uppmuntrar till avknoppning utan hänsyn till konsekvenser i form av minskad möjlighet att välja kommunalt boende och urholkning av meddelarfrihet. Varför har rätten till utevistelse av alla insatser inom äldreomsorgen tagits bort för att bara gälla boende i vård- och omsorgsboenden? Rätten att ställa sig till kö till önskat boende är inte klarlagt. Hur ska det gå till? Hur länge ska man stå och vänta i kön? Vad kommer att räknas som en rimlig tid?

Genusperspektiv på äldreomsorgen – vart tog den vägen? Inte heller förtydligas skrivningen om diskriminering, vilket gör planen mycket omedveten och gammalmodig till skillnad från vår tidigare plan. Vårt förslag är att vi ska stå fast vid äldreplanen 2006—2010 med några tillägg, som förenklad biståndsbedömning, hemtjänst fyra timmar per månad för alla äldre över 75 år. Vidare ska vid ansökan om servicehus ålder och hälsotillstånd beaktas i bedömningen. Vi vill även att det skrivs in att en grundbemanning om tre i vårdnadspersonal på nio boenden

rekommenderas. Självfallet ska staden stå för lokaler på dagtid för kultur för äldre och äldres egna kulturella aktiviteter i likhet med det som föreslås av KPR.

Vi yrkar avslag men tillstyrker Vänsterpartiets förslag.

Anförande nr 202

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Vi hade en del synpunkter på det budgetförslag som naturligtvis antogs vid det tillfälle som du nämnder. Den stora skillnaden är att det inte fanns ett ord om valfrihet. Ingenting om att ni ville införa valfrihet i Stockholms stad! Det känns oerhört skönt att vi får det fastställt i kväll att det ska gälla också när man har hamnat i ett läge där man behöver vård och omsorg. Valfrihet gäller inte bara när människan är frisk och i full vigör och arbete utan också när man är i behov av vård och omsorg.

När det gäller förenklade biståndsbedömningar har det varit en del diskussioner, och juristerna har framhållit väldigt tydligt att vi inte kan ha olika system. De som har biståndsbedömningar och inte kunnat påverka innehållet lika mycket som de som har det förenklade. Här måste vi gå vidare, precis som vi skriver i äldreplanen, så att alla ska ha större möjlighet att påverka de biståndsbeslut som är. Vi kan inte ha olika system.

När det gäller bemanningen ligger det som ett särskilt uppdrag. I budgeten tog vi att man ska se över bemanningen i första hand på demensboende, som jag förstår att du pratar om. Det ligger som ett arbete för nästa år i budgeten.

Anförande nr 203

M u j d e R a s h i d (v): Det fanns valfrihet, och det var valfrihet i verksamhet och inte valfrihet genom att välja mellan olika företag, vilket företag som skulle utföra samma tjänst. Det är det som ni genomför. Det hade varit ärligare från er att säga att ni faktiskt värnar om företagen mer än de äldre.

Anförande nr 204

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Den stora skillnaden är inriktningen av äldreomsorgen, precis som Ewa Samuelsson har varit inne på. Det är det här med valfriheten. I er äldreplan stod det ingenting om valfriheten. Precis som Ewa Samuelsson tog upp har också pensionärsrådet sagt: Utan valfrihet får vi inte heller en god kvalitet i äldreomsorgen. Det är en stor skillnad.

Sedan är en annan mycket viktig inriktning för oss att man alltid utgår från varje individs behov och önskemål. Den utgångspunkten är oerhört viktig och jag vill verkligen understryka det i vår äldreplan. Det ska genomsyra hela vår äldreplan. Det ger också möjlighet att jobba, att vara äldre stockholmare och få en bra vård och omsorg när de behöver det.

Anförande nr 205

M u j d e R a s h i d (v): Den förändring som ni gör är faktiskt inget annat än en marknadsanpassning av äldreomsorgen i Stockholm. Detta kan skapa bara oreda och svårigheter att tillgodose den enskildes behov. Detta i sin tur kan innebära att de som har pengar kommer att få möjligheter att köpa extra service medan de som inte har råd kommer att vara med och betala i form av minskad omsorg.

Anförande nr 206

B i r g i t t a H o l m (m): Är det någon i den här salen som skapar oreda är det ni på vänstersidan när ni inte vill göra någon som helst förbättring för den enskilda människan och människans möjlighet att komma till valfrihet. Tar av de ideologiska skygglapparna och var med och utveckla framtidens äldreomsorg! För den enskilde är det oväsentligt om det är kommunal eller annan utförare av äldreomsorgen. Men ni vill bestämma över varje enskild människa. Det är typisk traditionell vänsterpolitik.

Anförande nr 207

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! I dag ska vi revidera den tidigare äldreplanen. Även om den nya i huvudsak förhåller sig till den tidigare tycker jag att det finns all anledning att konstatera att planen som styrdokument är, det framhålls också i ärendet, underordnat den budget som föreligger och att det finns en mycket stor risk att de ambitioner och intentioner som föredragande borgarråd har dragit inte minst här nu inte kommer att kunna förverkligas. Det visar också den T2 som vi precis har behandlat och de signaler vi alla får från verksamheten, verkligheten och vardagen hos den personal och anhöriga som i dag befinner sig i verksamheterna.

På ett antal punkter vill vi socialdemokrater gå ännu längre i den ambitionshöjning som faktiskt ni i alliansen tar på några områden. Vi vill flytta makten ännu närmare de enskildas egen vardag, att makten ska ligga hos de enskilda äldre. Det ska handla om både vardagen och vardagens rutiner. Då är vi inne på innehållet av verksamheten och inte bara formen för hur valfrihetssystemen ska se ut. Det är nämligen så att ordet valfrihet måste fyllas med innehåll. Det räcker inte med att ordet står i en plan eller budget, utan det måste vara hur det fungerar i praktiken. Annars är inte valfriheten värt någonting, framför allt inte om man inte har några valmöjligheter.

Mångfalden är inte värt någonting heller om det inte finns några alternativ för den enskilde. Begreppet hög kvalitet är inte värt någonting när man faktiskt i mångt och mycket saknar uppföljningsinstrument och kriterier för bedömningen.

Grunden för all omvårdnad och omsorg är biståndsbeslut, och de regleras i lagstiftningen. Men det är också en konsekvens av de riktlinjer vi kommer att fatta beslut om senare och hur rutinerna sedan utarbetas i verksamheten.

De ekonomiska förutsättningarna för verksamheterna är också avgörande för om det blir ett bifall eller ett avslag. Det går inte att bortse från det.

I vårt förslag till beslut finns därför vår finansierade valfrihetsreform med. Det innebär att alla över 75 år får två timmars hemtjänst i veckan med förenklad biståndsbedömning. De äldre själva får avgöra vad som ska göras och när det ska göras. Vi tar bort systemet som i dag sällar och ställer vissa människor vid sidan om.

Fixartjänsterna vill vi att alla som har fyllt 67 ska omfattas av, med ambitionen att det ska vara från 65 års ålder. Med det här synsättet flyttar vi fokus ifrån biståndsbedömningen, som har varit helt rigid – man kan inte påverka det över huvud taget – till de enskilda äldre. Vi rättar till de brister som vi har sett och upplevt i omsorgen i de granskningsrapporter som vi har sett.

Avslutningsvis: En plan är alltid en plan. Vi ser fram mot det fortsatta arbetet med riktlinjer och kriterier och i förlängningen också rutinerna för verksamheterna. De är faktiskt förutsättningen för att vi här i fullmäktige ska kunna följa upp de politiska besluten och ambitionerna och för att garantera även äldre ett bra och innehållsrikt liv med livskvalitet. Då ska det till både pengar och riktlinjer men också instrument för uppföljning.

Jag yrkar bifall till den socialdemokratiska reservationen i kommunstyrelsen.

Anförande nr 208

M a r g a r e t a B j ö r k (m). Jag har fyra frågor till dig, Leif Rönngren. Hade ni någon annan prioritering vad gällde er äldreplan kontra budgeten? Menar du att det var äldreplanen som var överordnad budgeten?

Min andra fråga gäller biståndsbesluten. Tyckte du att det system som ni hade och som gjorde att biståndsbesluten kunde innehålla olika tidsintervaller är bättre än det här som vi ska genomföra?

Min tredje fråga är: Tycker du att det är bättre som i ert förslag att satsa mera pengar på friska pensionärer än på de pensionärer och äldre personer som behöver mera vård och omsorg?

Min sista fråga gäller kvalitetsuppföljningen, som du tycker är så viktig, och där håller jag med dig. Varför gick ni inte med på att sätta ett kvalitetsuppföljningssystem inom boendeformer under förra mandatperioden? Det var mina fyra frågor.

Anförande nr 209

L e i f R ö n n g r e n (s): Jag förstår varför du väljer att ställa nya frågor i stället för att ge dig in i den debatt som redan är påbörjad. Det är mycket enklare för att få bort fokus från det som är mycket allvarigare. Vi har ägnat en ganska lång stund åt att granska de ekonomiska förutsättningarna i dagens verksamhet och den oro som finns inte bara från oss på oppositionssidan utan också från många ute i verksamheterna som är ansvariga politiker lokalt gentemot de tjänstemän som också är ansvariga.

Pengarna räcker inte, verksamheterna går inte ihop. Därför har vi lagt 164 miljoner kronor mer än vad ni har gjort, utöver de satsningar som ni har gjort, för att vi vill fullfölja vår politik på äldreområdet som innebär att dels flytta fokus till den enskilde äldre, dels göra successiva förbättringar utifrån den strategi som vi pekade ut även under förra mandatperioden, i de förslag som vi hade arbetat fram redan innan majoritetsskiftet och som ni återremitterade, bordlade och arbetade om.

Det här som vi föreslår i dag är den konsekvens av den politik som vi har drivit under de fyra tidigare åren.

Anförande nr 210

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Anledningen till att vi återremitterade var att vi kände att det inte var tillräckligt bra. Vi ville gå vidare för att säkerställa den värdiga vardagen för de äldre. Det återkom vi till i riktlinjerna också. Men det som vi tydligt skriver i äldreplanen – jag vet inte om du har läst då du pratar om att de äldre inte ska vara med och påverka – är att det handlar om att den enskildes integritet och individuella behov ska vara en gemensam värdegrund. Naturligtvis vill man påverka.

När man pratar om budgeten är det intressant att ta del av till exempel Rinkeby-Tensta stadsdelsnämnd som säger att de är positiva till äldreplanen, för de mål och strategier som anges är väl överensstämmande med de mål för äldreomsorgen som nämnden har beslutat i verksamhetsplanen för andra halvåret 2007. Jag vet inte hur det skiljer sig. Tvärtom verkar man känna att det stämmer överens, att detta är i rätt riktning och att man nu ska gå vidare.

Anförande nr 211

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Redan inledningsvis hörde vi Ewa Samuelsson berätta om den stora skillnad som är mellan den tidigare politiken och det som nu står i äldreplanen. Det handlade om valfriheten, att det inte stod med tidigare över huvud taget. Det kan stå på hundra ställen, men det kommer inte att innebära någonting i praktiken om man inte följer upp det i en ekonomisk politik som går ut på ansvarstagande men också prioriterar kärnområdena, och det gör inte ni.

Ewa Samuelsson har satt sig i knäet på en majoritet med huvudsakligen moderater som har som främsta uppgift i sin tillvaro att sänka skatter och privatisera verksamheter. Det gör ditt jobb väldigt svårt, och det har vi respekt för.

Vi har satsat pengar konsekvent hela tiden på äldreomsorgen, och den historiska satsningen på kompetensfond under förra mandatperioden har fler och fler, inklusive borgarrådet Samuelsson, nu insett. Den var framgångsrik och lyckad.

Det finns väldigt lite i den äldreplan som nu ligger för beslut som skiljer oss åt. Den stora frågan är avknoppning och privatiseringar. Hur ska ni få ekonomin att gå ihop? Det är ändå förutsättningen, det är det enda som är det riktigt viktiga om det här inte bara ska bli en hyllvärmare.

Anförande nr 212

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Det här med valfriheten måste jag ta upp igen. Du säger att man måste fylla den med något. Självklart, man måste göra någonting så att de äldre stockholmarna kan välja sitt boende. De finns ett väldigt tryck från stockholmarna att man ska kunna välja sitt boende när man blir äldre. Då måste man göra något för att det ska bli verklighet.

Varför gjorde ni ingenting åt detta under förra mandatperioden? Det undrar jag. När jag läser era reservationer ser jag att det står: Varför sådan brådska? Det här borde ha varit verklighet för länge sedan. Det hände ingenting under er mandatperiod.

Kvalitet är också en väldigt viktig punkt som vi jobbar med. Kvalitetsgarantier, kvalitetssäkring, tillsyn, uppföljning är oerhört viktiga, vi jobbar mycket på det också stadsövergripande för att det ska kunna bli lika över staden. Det var ett stort problem när ni satt vid makten att det inte var lika biståndsbedömning över staden. Man fick olika insats beroende på vilken stadsdel man bodde i och så vidare. Skulle du byta boende fick du sitta i en stadsdelsarrest och blev nekad boende över en gräns, några gator längre bort.

Det här är inte okej för oss, och det framgår väldigt tydligt i vår äldreplan. Där skiljer vi oss åt ordentligt.

Anförande nr 213

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag förstår inte argumentationen. Flera av de positiva förändringar som ni nu genomför och som vi inte är emot är sådant som vi har arbetat för väldigt länge, som vi diskuterade under hela förra mandatperioden inom ramen för kompetensfondsprojektet, kvalitetsarbetet, men också i arbetet med att arbeta fram nya riktlinjer. Det ägnade vi en stor del och kraft åt. Vi ville nämligen förankra det och ta en diskussion ordentligt ute, inte forcera genom, inte presentera fem sidor med förändringsförslag vid sittande bord så att oppositionen var helt chanslös att sätta sig i ämnena.

Om man bortser från det har ni anammat att till exempel social oro ska spela in när man står inför valet att få komma till en bostad. Det tycker jag är trist att ni undantar hela servicehusboendet. Det om något är sådant där man hade kunnat påverka sin framtid och sitt boende om det hade ingått i det här systemet.

Där har vi ställt ett antal frågor, och ni har valt att inte svara på dem. Nu vill ni inte göra heller utan ställer egna frågor och försöker angripa utifrån vad, det vet jag inte. Ni har ansvaret. Ta det ansvaret och se till att det finns pengar till det ni har sagt att ni ska göra.

Anförande nr 214

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Ordförande, fullmäktige! I vår äldreplan sätter vi valfriheten högt, den enskilda individen främst. Med de här starka ingredienserna kommer vi att jobba för en äldreomsorg med bra kvalitet. Det är sant att det är mycket kvar att göra än. Men nu lägger vi strategin och inriktningen hur vi ska kunna uppnå detta. Det allra viktigaste är det som jag sade, att alltid sätta den

enskilda människan främst, se hennes behov och önskemål. Annars kommer vi aldrig att kunna få en bra kvalitet.

De flesta stockholmare lever friska långt uppe i åren. Men det är viktigt att man vet att det finns vård och omsorg när man behöver det. Där måste vi bli mycket bättre. Vi måste arbeta förebyggande på ett helt annat sätt än vad vi gör i dag. Och vi satsar på fler öppna träffpunkter, friskvårdscentraler, dagkollo och att människor kan syssla med sina egna intressen, intressen som man också haft tidigare. Man ska naturligtvis kunna vara den människa man är oavsett vilken ålder man har. Här finns en hel del att göra. Det handlar verkligen om livskvalitet.

Jag var inne på kvaliteten tidigare. Kvaliteten måste också vara i centrum. Om vi inte klarar en hög kvalitet i äldreården och -omsorgen har vi misslyckats. Men det är en lång väg att gå. Vi måste med mycket struktur, kontroll, uppföljning verkligen se till att brister åtgärdas direkt när de upptäcks, och det måste vara väldigt nära verksamheten.

Vi har också mycket att göra inom äldreården när det gäller ledning och organisation för att komma åt mycket av de problem som vi har i dag. När det gäller livskvalitet och social samvaro finns oerhört mycket att göra. Vi ser i många av våra rapporter att många äldre lever i ensamhet och isolation. Det ska vi inte acceptera. Vi måste se inte bara på hur man mår fysiskt utan också hur man mår socialt. Att vi i Sverige har missat den biten är upprörande. Det kostar egentligen inte mycket pengar. Vi måste se hela människan på ett helt annat sätt. Det är också någonting som genomsyrar vår äldreplan.

Vi har pratat om dagkollo, det är en viktig sak på sommaren. Man ska kunna komma ut med andra och ha trevligt. Man ska kunna ha utevistelser. Det är också någonting som brister i dag, många äldre kommer inte utanför dörren.

Vi har pratat om maten. Det är också ett basbehov där det inte fungerar i dag. Jag kan känna att vi har en lång väg kvar. Jag tror att alla i den här salen vill att det ska bli bra, men det gäller att göra någonting.

Det som känns så bra nu är att vi nu sjesätter valfriheten till boende. Det som borde vara en självklar rätt för människor oavsett vilken ålder man har. Att det finns ett sådant motstånd från oppositionen förvånar mig. Och vi säger att vi utgår från varje människa. Människor vill kunna välja sitt boende. Det borde de ha fått göra för länge sedan. Det känns bra nu. Det är en tydlig skillnad från den äldreplan som ni lade fram.

Självklart ska människor kunna styra sitt liv. Jag känner igen argumentationen i debatten när vi pratade om valfrihet som hemtjänsten. Det var samma diskussion. Sedan var det en utvärdering på det, och när vi fick svaret var en väldigt stor majoritet för valfrihet i hemtjänsten. Jag är helt säker på att det är likadant när det gäller boendet. Ni kan gå med på det här på en gång, åtminstone Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Varför kan ni inte gå med på det på en gång? Först ska ni lägga förslagen och genomföra dem, och när ni sedan ser att det inte går att stoppa det går ni med.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 215

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag vet inte om vi pratar förbi varandra på något sätt. Vårt förslag, som vi har drivit under ett par år faktiskt, inför valrörelsen också, och som vi nu har finansierat i oppositionsbudget och allting, flyttar verkligen fokus till de enskilda äldre för att de ska kunna avgöra själva. Vi tar bort grunden för biståndsbedömningarna, det som har varit hindret och som också är kopplat till ekonomin. Ni behåller biståndsbedömningen i de delarna. Det innebär att det kommer att göras en avvägning mellan de ekonomiska förutsättningarna, hur det ser ut i respektive stadsdel i förhållande till behovet. Därefter gör man en prioritering. Det innebär att man blir restriktivare om pengarna inte räcker till. Det har vi fått redovisat och hört i dag. I T 2-ärendet står också konsekvenserna av den politik ni har påbörjat redan. Valfriheten minskar därför att ni behåller det systemet.

Vi är inte mot valfrihet. Jag tror dessutom att det är någonting som vi kommer att få bygga ut inom allt fler politikområden, därför att de kommande generationerna har helt andra krav på sin egen vardag och möjligheten att påverka. Men det ni gör i dag är att bygga upp system som inte håller i praktiken. Ni har inte sett konsekvenserna av något av de ärenden som handlar om valfrihet i boendet. Vi kommer att diskutera det senare i kväll.

Anförande nr 216

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Leif! Jag tror säkert att ni har försökt, men det har tagit sådan tid allting. Det händer ju ingenting. Och när det gäller biståndsbedömning kan jag säga att det vi har sett under de år som ni satt vid makten var att det var så olika biståndsbedömning i de olika stadsdelarna. Man hade också olika insatser i de olika stadsdelarna, och det är ju inte bra för rättssäkerheten. Vi såg att det fanns stadsdelsarrester och så vidare. Varför gjorde ni ingenting? Det är min stora fråga. Vi tänker och vi skapar, varför gjorde ni ingenting när ni kunde? Vi försöker göra någonting åt det här nu. När man sjösätter till exempel ett så stort system som att välja sitt boende är det naturligtvis ett stort och komplext system, och vi kommer att följa upp det under gång. Men vi kommer att se till att de äldre ska kunna välja sitt boende.

Anförande nr 217

M u j d e R a s h i d (v): Det är riktigt. Vi säger nej till företagande på bekostnad av de äldre. För oss är verklig valfrihet att de äldre kan få vård och omsorg utformad efter sina personliga önskemål och behov. Äldrevården ska utmärkas av stor lyhördhet och respekt för den enskilda personen. Det är en övertro att företagande ska ge mångfald och kvalitet utan att möjligheten till insyn och sanktioner säkerställs. Det är oroande.

Anförande nr 218

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Vänsterpartiet har alltid varit tydligt i alla fall. Ni har alltid röstat emot när vi har velat införa valfrihetssystem. Det

förvånar mig inte. Det vi säger, att vi alltid utgår just från individens behov och önskemål, är det som genomsyrar hela vår äldreplan. Det är det vi säger hela tiden. Det blir lite märkligt, tycker jag, när Vänsterpartiet pratar om valfrihet som alltid röstar emot valfrihet. Ska inte de äldre kunna välja var de ska bo?

Anförande nr 219

Birgitta Holm (m): Ordförande, fullmäktige! Stockholm stads äldreomsorgsplan är en välskriven plan med målsättningar som är viktiga för framtidens äldreomsorg. Äldreomsorgen ska präglas av god kvalitet, och vi ser fram emot en gemensam kvalitetsredovisning, som nu kommer att finnas.

Många från oppositionen pratar om att kvalitet skulle bero på pengabrist eller att det enbart handlar om pengar. Jag skulle bara vilja tydliggöra att så icke är fallet. Kvalitet är ledarskap, som ofta inte finns inom den kommunala verksamheten, en tydlig organisation och en utveckling. Detta blundar oppositionen för. Vi vet att det finns bekymmer. Men man kan inte vara lika dogmatisk som Vänsterpartiet som hela tiden säger nej, nej och nej.

Äldreplanen är en väl genomarbetad plan, och den kommer att ge många förutsättningar, både för de äldre och för personalen. Fokusering på kvalitet och den enskilda individens behov och önskemål genomsyrar äldreplanen. Den överensstämmer med allmänhetens syn på framtidens äldreomsorg. Vi måste se till framtidens äldreomsorg. Vi måste se till framtidens äldre. Den ska vara av hög kvalitet, med inflytande, individualisering och trygghet. Man måste kunna få välja vård- och omsorgsboende, vilket delar av oppositionen är emot.

Personalen är äldreomsorgens viktigaste resurs. Men oppositionen klagar, och Vänstern klagar mest. Jag kan inte förstå hur ni över huvud taget ska kunna få någon majoritet eftersom ni sitter där och surar på er vänsterkant.

Sossarna föreslår delvis bifall och säger att det finns en del bra förslag. Ni har ju en del förslag som man undrar varför ni inte gjorde något av i majoritet. Men man kan förstå med tanke på Vänstern.

Riktlinjer för biståndsbedömning och sådana saker tittar vi på nu inom alliansen. Vi gör en väldig massa saker. Vänsterpartiet räknar inte personalen. De räknar inte oss som jobbar inom vården om vi jobbar i enskilda företag. Det är bara om man jobbar i kommunalt boende som man räknas. Vi står långt ifrån varandra, och jag förstår att ni inte får ihop planen. Det här är en fantastisk plan, och det är bara att gratulera alla äldre och all vårdpersonal till att den nya äldreplanen kommer att klubbas i kväll.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 220

Borgarrådet Lih (v): Birgitta! Du pratar så hemskt fint om valfrihet, men jag skulle vilja att du svarar på frågan: Vad ska de äldre göra som faktiskt vill ha kommunal äldreomsorg, när de här aktivitetsplanerna kommer att leda till att det inte

kommer att finnas i flera stadsdelsnämnder? Hur ska de få valfrihet? Det skulle jag väldigt gärna vilja att du talar om för mig.

När det gäller personalen kan jag säga att jag själv har varit ute i flera stadsdelsnämnder, bland annat i Rinkeby-Tensta. Är det någonting som man är orolig för nu är det hur stora personalindragningar som måste göras nästa år när Kommunals avtal slår igenom med de rättmätiga lönehöjningar som de ska ha. Det har man fortfarande ingen aning om på många ställen. Med tanke på din omsorg om personalen: Hur kommer ni att se på det? Måste personal avskedas inom äldreomsorgen för att det här ska gå ihop? Det finns nämligen inga pengar i er budget för detta.

Anförande nr 221

B i r g i t t a H o l m (m): Pris- och lönekomp har det väl aldrig funnits någon som har lagt in i sin budget så länge jag har hört och vet. Jo, säger Ann-Margarethe. Det måste vara hur länge sedan som helst. Det vet ju ni också. Det handlar om, precis som jag sade, att man måste fokusera på det tydliga ledarskapet, utvecklingen och möjligheterna.

Det kommer den 1 juli en möjlighet för alla äldre att välja särskilda boenden. Då kommer de enskilda utförarna och de kommunala boendena att vara tvungna att göra någonting för att bli populära. Det finns många bra boenden, men det finns också många sämre boenden. Det har både med kommunala och enskilda utförare att göra. Valfriheten, säger du, och vad ska man få välja? Ni vill ju inte ha någon valfrihet över huvud taget. Ni vill ju bara ha kommunala serviceboenden.

I förra debatten försökte jag faktiskt göra mig lite lustig över Vänsterns möjligheter till sina Röda fanan-boenden, som ni skulle kunna ha, men ni vill inte ha dem. Ni vill inte någonting med äldreomsorgen.

Anförande nr 222

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Även om man skulle kunna tycka att det är lite gulligt att föregående talare är väldigt oroad över hur vi i oppositionen ska kunna regera efter nästa val är jag övertygad om att vi kommer att återkomma till den frågan. Det som däremot gör mig bekymrad är att man väljer att oro sig över sådant i stället för det som nu händer runt om i verksamheterna.

I T 2 står att äldreverksamheterna bedöms uppnå målsättningarna under året, Jovisst, *sure*, säger jag bara. När jag är ute i stadsdelarna och möter cheferna, de fackliga organisationerna, personalen, anhöriga och pensionärsråd radar de upp besparing efter besparing. Det handlar bland annat om restriktiviteten vid biståndsbedömningarna. Så ser det ut i dag. Då kan ni prata hur mycket ni vill om att ordet valfrihet står i er plan och att det över åren förhoppningsvis ska bli bättre. Det blir inte bättre om man prioriterar skattesänkningar och privatiseringar framför långsiktigt strategisk utveckling av verksamheten, ger personalen självbestämmande och inflytande över sin arbetssituation och flyttar fokus till pensionärerna själva. Det gör inte ni. Det är många vackra ord, men upp till bevis, skulle jag vilja säga.

Anförande nr 223

B i r g i t t a H o l m (m): Men skattesänkningar gör ju att människor får mer i plånboken. Skattehöjningar gör att man får mindre pengar i plånboken. Det är mycket enkel matematik.

Vi kan fokusera på äldreomsorgen, vi kan fokusera på andra verksamheter, men det handlar om ett tydligt ledarskap. Det handlar om att chefen måste se till att man kan utveckla verksamheten tillsammans med dem som jobbar i den eller med dem som tar över. Det handlar hela tiden i all organisation om ett tydligt ledarskap, och pengar är inte allt.

Anförande nr 224

M o n i k a L i n d h (s): Ordförande, ledamöter! Jag måste ställa frågan: Det var väl ändå inte så att pensionärerna fick några skattesänkningar? Men, men ... Vi lämnar det.

Stockholms stads äldreplan är ett viktigt dokument. Det ska vara styrande för hur stadsdelarna ska jobba med framför allt äldreomsorgen som programområde. Äldreplanen är som den är, och budgeten regerar. I den kontexten blir äldreplanen en mycket intressant skapelse. Redan nu är det så att budgetförutsättningarna för en god äldreomsorg är väldigt sträva, kan man väl säga, i stadsdelarna. Äldreomsorgen som programområde går minus ute i stadsdelarna. Det är stora underskott dessutom, och i nästan alla stadsdelar. Är det 2 av 14 stadsdelar som klarar sin äldreomsorg utan underskott är det bra. Jag har nämligen inte lyckats hitta alla handlingar på alla stadsdelars hemsidor, men vad jag kan läsa ut är det en övervägande del som inte klarar sin äldreomsorg utan underskott. Inför nästa år är läget inte bara svårt utan också, som förvaltningarna skriver, hårt. Det är ett hårt budgetläge. Jag har hört ordet kärvt. Jag har hört ordet ansträngt. Men nu läser jag att man säger att det är ett hårt budgetläge.

Hur ska då ambitionshöjningarna i äldreplanen hanteras och ekonomiseras? När vi ute i stadsdelarna faktiskt sitter och räknar och tittar, och förvaltningarna räknar och skakar på huvudet, ser vi att den budget som är tilldelad för äldreomsorgen nästa år inte räcker för att klara verksamheten på dagens nivå och absolut inte nästa års nivå, när vi har ökade kostnader, både löner och priser. Framför allt är det prisökningar som i dagsläget faktiskt är okända som faller ut andra halvåret 2008, efter kundvalsinförandet. Det är ett ökat antal uppdrag med anledning av äldreplan, förändrade förutsättningar och underskott som släpar från det här året. Äldreplanen säger någonting om utformningen, men den säger absolut ingenting om utförandet. Där gäller *cash*.

Man kan prata om bra kvalitet, men man kan också ställa sig frågan: Finns vård och omsorg när man behöver det, eftersom stadsdelarna nu skriver ned sina planeringsnivåer? Färre äldre ska få vård och omsorg. Utevistelse och mat klarar man med extra statliga bidrag eller med något litet utvecklingsbidrag, inte i den normala verksamheten. Prata gärna om äldreplanen, men kom tillbaka när vi ser att den också är ekonomiserad.

Anförande nr 225

B i r g i t t a H o l m (m): Du pratar om pris- och lönekompen, Monika. Det talar ni alltid om när ni är i opposition. När ni är i majoritet säger ni aldrig någonting.

Du försöker göra dig lustig över skatten. Jag kanske är den enda i den här salen som vet följande, men jag trodde att kommunalskatten i Stockholm betalades även av pensionärer. Jag kan ju ha fel.

Anförande nr 226

M o n i k a L i n d h (s): Jag tror att du har lite fel, i alla fall om man ska lyssna till vad äldreorganisationerna just nu är väldigt upprörda över, att de inte får del av den skattesänkning som ni pratar er så varma för.

Men du sade någonting annat, nämligen om löne- och priskomp. Jag sade inte explicit löne- och priskomp. Jag sade att prisökningarna blir väldigt stora och är dessutom i nuläget okända. Det var det viktiga, och det kanske är viktigt att komma ihåg att förutsättningarna för äldreomsorgen ekonomiskt kommer att vara väldigt oklara och kommer att förändras under pågående budgetår, vilket betyder att stadsdelarna kommer att tvingas till kraftiga besparingar, i alla fall i slutet av nästa år.

Anförande nr 227

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Men, Monika, du måste väl ändå tillstå att kommunalskatten sänks för alla. Det måste ändå gälla även pensionärer.

Det är lite intressant när du går in i budgetdiskussioner. Ni socialdemokrater slår er gärna för bröstet och säger att ni satsar så mycket mer på äldreomsorgen under nästa år. Det intressanta är att ni också ökar satsningarna. Ni skriver att det är mycket mer som ska utföras med de pengarna. Jag förstår inte hur du tror att ni skulle kunna göra så mycket mer i jämförelse med den satsning på närmare 300 miljoner som vi gör, förutom att vi får ungefär 100 miljoner från staten. Vad skulle ni kunna göra som inte vi planerar att genomföra? Era satsningar, som ligger vid sidan av våra, kostar ju också pengar.

Anförande nr 228

M o n i k a L i n d h (s): Ja, Ewa Samuelsson, satsningar kostar pengar. Det är därför det är så märkligt att ni lägger fram en budget som redan från start är kraftigt underfinansierad när det gäller äldreomsorgen, som kräver stora besparingar under pågående budgetår och där förutsättningarna ändras under pågående budgetår. Därför kommer man inte att klara det här.

Den obehagliga överraskningen av detta kommer väl i nästa T 2, 2008, kanske inte i T 1, men ett halvår efter att alla de nya systemen är sjösatta kommer prisökningarna att synas. Det är då man får en backlash i hela äldreomsorgen.

Anförande nr 229

Helen Jäderlund Eckardt (fp): Jag måste säga, Monika, att det väl var strävt för äldreomsorgen i Stockholm när ni satt vid makten. Jag sade tidigare att det var olika biståndsbedömning i de olika stadsdelarna. Det försöker vi nu komma till rätta med genom att vi inför nya riktlinjer. Det måste finnas en rättvis och lika biståndsbedömning. Vi kommer också att införa ett kansli som ska ha det övergripande ansvaret för att vi kommer till rätta med detta. Även vårt nya system för valfrihet i boendet kommer att hjälpa oss att rätta till det här.

Vi såg också under er tid att det var en väldigt stor nedläggning av antalet platser i särskilda boenden, en stor nedläggning och en väldigt stor omvandling. Det gjorde ni utan att göra någon kartläggning eller någon analys så att ni visste hur behoven och önskemålen såg ut. Där håller vi på att göra en kartläggning av behoven för att verkligen se vad de äldre i Stockholm behöver. Vi vet att vi behöver väldigt många platser i äldreboenden om bara några år.

Anförande nr 230

Monika Lindh (s): Om du nu har noterat allt detta, Helen, varför lägger du då fram en budget som innebär inte bara restriktiva biståndsbedömningar utan mycket hårda? Man säger faktiskt att färre äldre ska få vård och omsorg nästa år. Det säger man ute i stadsdelsförvaltningarnas olika förslag. Man skriver ned planeringsnivåerna med 10–15 procent på äldresidan. Är det rimligt?

Anförande nr 231

Eivor Karlsson (mp): Ordförande, ledamöter! Det blir mycket upprepningar ju längre ned på talarlistan vi kommer under kvällen i detta ärende. Lite mer långsiktig planering i staden hade skapat bättre förutsättningar för att tillgodose de äldres behov. Nu ändrar majoriteten äldreomsorgsplanen för 2006–2010 som antogs i december 2005. Det är bra att vissa förbättringar har gjorts efter remissomgången. Man har bland annat tagit hänsyn till KPR och deras invändningar. De har bland annat framhållit att äldreplanen också borde handla om övriga områden i stadens politik som är viktiga för de äldre, som kommunikation, tillgångar, träffpunkter, offentlig service med mera.

Ansökan till servicehus eller annat lämpligt boende bör grunda sig på en helhetsbedömning där såväl den enskildes upplevelse av skröplighet, otrygghet, social isolering och ålder bör beaktas. Tidigare servicehus som omvandlats till seniorboende bör åter bli servicehus.

Vidare vill Miljöpartiet att fixartjänsten ska gälla alla från 67 år och inte begränsas till ett tak på sex timmar per år. Vår bedömning är att de äldre inte överutnyttjar denna tjänst. Vi vill också ha fyra timmars hemtjänst per månad med förenklad biståndsbedömning för äldre över 75 år. Samverkan med landstinget är också viktig för att omsorgen ska fungera tillfredsställande, men också samverkan med berörda nämnder, styrelser samt pensionärsorganisationer och pensionärsråd.

Korttidsboenden är mycket viktiga när det gäller äldreomsorgen. Var ska vi annars göra av de äldre när de anses färdigbehandlade på sjukhus, där de tickar pengar, men

är alltför sköra för att återvända till sina hem. Mellan sjukhuset och hemmet blir ofta korttidsboendet en mellanlandning.

Det nya förslaget om äldreplan har ingen skrivning om genusperspektiv. Det förefaller märkligt eftersom det ligger i tiden. Inte heller förtydligas skrivningen om diskriminering. Det är en markant skillnad mot den förra majoritetens plan. Genom att ta bort dessa skrivningar förminskas och till och med osynliggörs hela problematiken.

Enligt Äldreombudsmannen är grundbemanningen i vård- och omsorgsboendet låg i vissa stadsdelar och varierar mellan olika områden. En grundbemanning om tre omvårdnadspersonal på nio boenden rekommenderas. Detta bör skrivas in för vård- och omsorgsboende.

Vi instämmer med KPR i deras yttrande över äldreplanen, att centrala styrdokument kan bli effektiva bara om det följs upp hur de fungerar i praktiken. Men för detta krävs pengar. En uppföljning av hela äldreplanen är viktig.

Bifall till Miljöpartiets reservation i borgarrådsberedningen!

Anförande nr 232

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Eivor Karlsson! Jag är väldigt glad att ni i Miljöpartiet tycker att det är bra att man ska kunna få välja sitt boende. Man kan undra varför ni inte kämpade för det i den allians som ni hade på vänstersidan under förra mandatperioden.

Men jag blir också lite förvånad när du säger att ni vill omvandla seniorboendena tillbaka till servicehus. Varför stod du inte emot den omvandlingen under förra mandatperioden? Och varför kämpade inte ni i Miljöpartiet när det gällde att få fram en snabbare äldreplan än den som kom i december 2005? Det tog er tre år att få fram en äldreplan.

Slutligen, Eivor Karlsson, varför kämpade inte du för Miljöpartiet för att få fram en skrivning när det gällde bemanningen på äldreboendena, som du nu så innerligt vill ha inskriven? Varför kämpade du inte då?

Anförande nr 233

E i v o r K a r l s s o n (mp): Med facit i hand är det alltid lätt att sammanfatta andras fel. Vi gör fel på båda sidor, men jag tycker att det är väldigt viktigt att servicehusen finns kvar. Vi behöver andra former av mellanboenden för de äldre. Korttidsboenden är inte lämpade för alla dem som finns där i dag. Det finns många andra saker att ta upp när det gäller äldreomsorgen.

Anförande nr 234

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Jag kan bara konstatera att det är roligt att höra alla dessa positiva omdömen om den äldreplan som finns på förslag. Jag välkomnar Miljöpartiet i arbetet att genomföra den här planen och se till att man är

med i eventuella omröstningar och diskussioner framöver, inte minst ute i stadsdelsnämnderna. Det är klart att stadsdelsnämnderna inte kan motsätta sig de beslut som vi fattar här i fullmäktige och sedan komma med andra förslag till åtgärder där ute. Det som fullmäktige har beslutat gäller.

Korttidsboenden utomlands kan jag också glädja dig med nu är på gång att vi ska kunna ha, vilket naturligtvis många äldre välkomnar.

Anförande nr 235

E i v o r K a r l s s o n (mp): Senast i våras blev Socialstyrelsen och länsstyrelsen klara med en utvärdering av ett antal korttidsboenden i Stockholms stad och län. Hälften av dem som bodde där – det var 450 de hade undersökt – var dementa och väntade på ett boende på ett särskilt demensboende. De allra flesta av de andra var så skröpliga och låg där och väntade på att få komma till ett särskilt boende. Några låg där för utredning. Jag kan inte riktigt se vilka i den här gruppen på korttidsboendena som skulle vara lämpade för vård utomlands.

Anförande nr 236

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Jag håller med dig, Eivor, om att det är viktigt med en långsiktig planering. Men jag undrar också hur ni resonerade när ni lade ned så många särskilda boenden och omvandlade ett så stort antal av dem till seniorboenden. De är i och för sig bra, men gjorde ni det utan att veta vad ni egentligen gjorde? Det är min fråga. Hur såg den långsiktiga planeringen ut?

Servicehus är en viktig boendeform. Vi vill se olika boendeformer, olika nyanser av boenden. I våra nya riktlinjer, som nu är på gång, skriver vi in att ålder och en upplevelse av otrygghet också ska vävas in i de nya riktlinjerna. Det är viktigt.

Mellanboenden, olika nyanser av boenden, är väldigt viktiga. Vi i Folkpartiet jobbar också för ett modernt ålderdomshem. Det skulle kunna vara en bra variant för våra äldre.

Anförande nr 237

E i v o r K a r l s s o n (mp): Det är ingen ursäkt, men jag satt inte i fullmäktige och var med och bestämde förra perioden. Jag tycker också att det var för många servicehus som omvandlades, men jag kunde faktiskt inte göra någonting. Nu får vi stoppa, för de måste kunna användas. Vartenda servicehus behövs.

Anförande nr 238

L i l i a n F a l k b ä c k (s): Ordförande, fullmäktige! När jag såg föredragningslistan till dagens sammanträde blev jag riktigt glad. Äntligen kommer det lite äldreärenden, tänkte jag. Det var på tiden. Men så började jag läsa, och då insåg jag att det nog hade varit bättre om vi hade arbetet utifrån den gamla äldreplanen i stället. Den nya verkar mest vara till för att företagen ska få det bra och att flera ska tjäna pengar på stockholmarnas åldrande äldre och inte hur vi ska få bättre kvalitet i de kommunala verksamheterna.

För att göra verklighet av vackra planer behövs det pengar. Som vi tidigare har hört saknas den varan. Prioriterar man skattesänkning i stället för förbättrad välfärd har man inte förstått sambanden mellan bra, välutbildad personal och god kvalitet.

Jag vill lyfta fram några viktiga frågor som saknas i ert förslag. Hur blir det med träffpunkter i varje stadsdel? Vi har hört här hur dåligt man har det i stadsdelarna. Fixartjänster för alla äldre från 67 års ålder vill vi socialdemokrater ha. Dessutom vill vi att riktlinjerna för biståndsbedömning blir mer skäliga. Oro, otrygghet och social isolering bör beaktas vid bedömningen, men det har ni redan lovat ska skrivas in.

Ewa! Jag har en fråga till dig. Det står i ert förslag att ni ska uppmuntra frivilligorganisationerna. På vilket sätt? Det talas mycket om ordning och reda i skolan. Jag tycker att det ska vara ordning och reda i politiken också. Jag har hört så många löften från er. Lev upp till dem nu när ni har chansen!

Bifall till den socialdemokratiska reservationen i kommunstyrelsen!

Anförande nr 239

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Jag har alltid uppskattat ditt engagemang i äldreomsorgsfrågor, Lilian. Jag vet att du kämpade väldigt hårt under den förra mandatperioden för att få med din egen sossegrupp på valfrihet inom hemtjänsten. Det ska du ha en stor eloge för.

Men min fråga till dig nu är: Varför bekämpar du valfriheten inom särskilda boenden? Det är min första fråga. Min andra fråga till dig är: Tycker du att det är fel att de kommunala enheterna inom äldreomsorgen också någon gång kan ha ett överskott eller en vinst på samma villkor som de enskilda företagen kan få?

Sedan vill jag slutligen bara upplysa dig om att Kommunal faktiskt har skrivit in i sitt program att det är helt okej att acceptera att privata företag går med vinst.

Lilian! Jag har alltså två frågor till dig. Jag hoppas att du kan svara på dem.

Anförande nr 240

L i l i a n F a l k b ä c k (s): Jag har sett ute i Farsta när Farsta sjukhem var ute i privat regi. Vad tror ni hände? Det vet vi som satt i den stadsdelsnämnden. Man gjorde inte några som helst förbättringar. Allt förföll, och det kostade massor av pengar när det skulle återgå till kommunal regi. Det är mina funderingar om det.

Anförande nr 241

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Om det vore så enkelt och så svartvitt, Lilian, som du beskriver. Tyvärr är det så att tillkortakommanden finns också på våra kommunala boenden. Det handlar naturligtvis om en oerhört tydlig kvalitetsuppföljning både på de privata och på de kommunala boendena. Kontrollen ska vara lika stark på båda ställena för att vi ska kunna få den allra bästa omsorgen.

Du frågade mig särskilt om frivilligorganisationerna. Dels handlar det naturligtvis om att följa deras arbete och uppmuntra på det sättet, dels handlar det om resurser. Därför ökade vi i den budget som gäller för nästa år med 800 000 i bidrag som går till frivilligorganisationer. Det kan tyckas lite, men det är ändå ett steg i rätt riktning.

Anförande nr 242

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Lilian! Vi vill ju se en säker och god vård och omsorg av våra äldre, oavsett vilken driftform det är. Det vi ser i dag är att det finns många bra kommunala äldreboenden och äldreverksamheter. Det finns även många bra sådana verksamheter som drivs i privat regi. Sedan finns det brister i både kommunal och privat regi. Det är där vi måste sätta in kluten. Vi ska ha en ordentlig kvalitetssäkring. Den har brustit. Den måste bli mycket bättre så att alla våra äldre, oberoende av vad de själva väljer, får den här goda kvaliteten på sin vård och omsorg.

Anförande nr 243

L i l i a n F a l k b ä c k (s): Då hoppas jag att ni verkligen lever upp till det, så får vi se vad som händer.

Anförande nr 244

M a r i e L j u n g b e r g S c h ö t t (m): Ordförande, kommunfullmäktigeledamöter! För en tid sedan mötte jag en äldre man. Han var en bit över 80 år. Han bor kvar hemma ensam. Han tyckte att livet var tråkigt, otryggt och deppigt. Han hade lyckats bli för gammal för att välja seniorboende. Han var för frisk för att bo på servicehus eller i enskilt boende. Hans önskan var att få bo i en gemenskap, att äta tillsammans med andra och umgås med andra. Men i det välfärdssamhälle som vi har byggt upp i Sverige och i det Stockholm som ni lämnade över till oss för ett år sedan finns inte den möjligheten. Leif Rönngren och Lilian Falkbäck! Den finns inte. Människor ges åtminstone inte möjlighet till detta i den äldreplan som ni är så stolta över.

Jag är glad för att vi nu är färdiga med en ny äldreplan, en plan som sätter människan före systemet och tycker att det mesta, egentligen alltihop i den är väldigt bra. Men jag vill lyfta fram fyra punkter som jag tycker förtjänar att nämnas lite extra.

Den första punkten är fixarna som finns för de äldre som är över 75 år och som mest behöver dem. De kommer hem och kan hjälpa till att byta glödlampor och gardiner och på det sättet förenkla vardagen och inte minst minska fallolyckor.

Den andra är att alla stockholmare över 75 år och de äldre som inte har någon annan insats erbjuds förebyggande hembesök, också det för att hjälpa till att förenkla vardagen och för att minska fallolyckorna.

Den tredje är att vi inför en valfrihet i vård- och omsorgsboendet så att de äldre själva kan bestämma var de vill bo och kan flytta dit de vill. Man kanske vill flytta närmare barnen, eller också vill man flytta längre från barnen. Man vill kanske bo nära någon vän eller väninna. Poängen är att man får välja det själv.

Den fjärde och kanske allra viktigaste punkten är att ålder och upplevelse av otrygghet ska vägas in när man ansöker om plats i servicehus. För den mannen jag pratade med, och andra äldre i liknande situationer, kommer den nya äldreplanen att göra en positiv skillnad, en tryggare och värdigare vardag.

Med det yrkar jag bifall till förslaget.

Anförande nr 245

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande! Jag förstår inte din argumentation här heller, Marie. I valrörelsen sade Moderaterna stolt överallt att allt det som Socialdemokraterna lovar ska vi göra bättre. Devisen Stockholm kan bättre var det som gällde från Moderaterna. Nu ser vi hur det har blivit. Det har inte blivit bättre. I det här ärendet till exempel sätter ni faktiskt systemet och marknaden före de äldres egen upplevelse och hur de ska kunna välja. Ni gör begränsningar i systemet.

I vårt förslag, som vi dessutom har finansierat, går vi längre än de budgetsatsningar ni gör på fixartjänsterna, och landstinget kopplas till vad vi vill i staden när det gäller den uppsökande verksamheten. Varför ska man alltid säga 75 år? Vi tror att det här behövs från yngre åldrar. 65 år borde vara det rimliga om man vill åstadkomma någonting. Det här har vi finansierat i samtliga ärenden. Vi tar också bort biståndsbesluten och flyttar makten för två timmar i veckan till de enskilda äldre. Det är en riktig valfrihetsrevolution, inget trams.

Anförande nr 246

M a r i e L j u n g b e r g S c h ö t t (m): Men, Leif Rönngren, ni hade ju makten i fyra år. Då gjorde ni inte det här. Då lade ni ned servicehus. Då levde de gamla i någonting som jag tyckte upplevdes som misär. Det var jättesynd om otroligt många gamla under era fyra år. Nu är ni i opposition. Vi försöker lyfta fram ett konstruktivt, bra och vettigt förslag, och ni lovar att ni skulle kunna göra jättemycket mer. Det är otroligt lätt att lova i opposition. Vi gör någonting här och nu.

Anförande nr 247

M u j d e R a s h i d (v): Ordförande, ledamöter! Varför värnar inte den nuvarande majoriteten närvårdscentraler för de äldre? Denna samverkan med landstinget har ännu inte fått den tid den behöver och avförs ändå så lättvindigt från agendan. Vi vill att resurser för verksamheten och uppföljningen tillförs äldreomsorgen så att det är realistiska mål i planen.

Vi vill även att planering för arbetstidsförkortning ska skrivas in i planen med målet att personal i äldreomsorgen ska erbjudas arbetstidsförkortning.

Till sist är det ändå resurser som avsätts som ger kvalitet. Gör man inte det hjälper det inte med vackra skrivningar och garantier. Med våra partiers budget 2008 skulle äldreomsorgen ha fått betydligt mer resurser, vilket hade inneburit att vi kunnat leva upp till ambitionerna i vårt förslag till äldreomsorgsplan.

Jag yrkar avslag med hänvisning till Vänsterpartiets reservation i borgarrådsberedningen.

Anförande nr 248

M a t s L i n d q v i s t (mp): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! Jag skulle vilja hälsa er alla från min mormor Greta. Min mormor Greta var en person som överlevde första världskriget, spanska sjukan, 30-talets depressioner, andra världskriget, 50-talets polioepidemier, tbc och så vidare. Hon var också en människa som reste sig efter tre hjärtattacker och åtta hjärnblödningar och alltid kom igen. Hennes största önskan var att få bo hemma så länge som möjligt. Hon sade rakt ut att när jag flyttar blir det med fötterna först, och det var inte ett beslut som någon kunde rucka på, det kan jag lova.

I valet 1998 röstade hon faktiskt på Kristdemokraterna, för hon tog till sig att äldre borde få mer att säga till om i sin vardag. Hon gjorde inte om det vid nästa val. Hon hade rätt mycket åsikter om valfriheten. Varför handlade valfriheten om att få välja bolag, att välja namnet på dem som skulle komma och serva henne? Men hon fick inte välja om hon ville byta sin dusch mot en promenad en dag, för det stred mot biståndsbeslutet. Det var en ständig kamp för oss släktingar att bråka med hemtjänsten om att de skulle uppfylla det som stod i biståndsbeslutet. Vi klistrade till och med upp biståndsbeslutet på kylskåpet så att det inte skulle finnas någon diskussion om att ingen hade sett det. Det var en intressant kamp.

Hon klarade sig själv ända tills hon bröt benet precis innan sommaren. Då hamnade hon först på Huddinge sjukhus och sedan var det dags att hamna på sjukhem. Det visade sig då att det fanns ett beslut från och med detta årsskifte att man inte längre kunde välja ett sjukhem var man ville i staden. Man var tvungen att välja något som låg inom den egna stadsdelsnämndens område. Jag vet inte om det här var rätt information eller inte, men det var den information som vi släktingar fick.

Jag ska också säga er att min hälsning från min mormor dessutom är den sista hälsningen, för hon avled den 7 november på morgonen. Vi släktingar fick ända till kl. 10 på oss för att ta farväl av henne, för det stod redan någon annan i kö till den här sjukhemsplatsen. Man får ju förstå sjukhemmens behov av att vara effektiva.

Anförande nr 249

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Jag tror, Mats, att de flesta av oss skulle kunna ha berättelser om enskilda släktingar. Jag brukar nämna min faster och farbror som är 92 och 94 år och som numera inte kör bil ända till Göteborg utan tar tåget. Sedan hyr de bil där i stället när de ska åka vidare. Det är jag tacksam för, kan jag säga. De har ingen hemtjänst, och de bor själva i sin lägenhet.

Men för att ta upp dina saker kan jag säga att du för det första har fel. Man kan inte säga nej till ett sjukhemsboende eller servicehus i en annan stadsdel. Stadens boenden är *en* resurs. Hon har fått fel information.

För det andra går vi faktiskt vidare i kundvalssystemet nu. Har du inte läst innantill? Det är inte så att det är enskilda företag man väljer. Ersättningsnivåerna är lika vare

sig det är kommunal eller privat utförare. Det är kvaliteten som man tävlar om. Det är kvaliteten som de äldre ska titta på och möjligtvis olika inriktningar som kommer att erbjudas. Det är det man väljer. Jag tror inte att de äldre tittar på vem som utför. De tittar på om de kan få sitt kulturintresse tillgodosett, om de kan få tillgodosett det som vi redan har infört på Axcgården inom Fruängsgården, nämligen husdjur i boendet. Det hade jag förmånen att inviga i förra veckan. De äldre var mycket glada.

Anförande nr 250

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Jag vill också säga till dig att vi i alliansen är helt emot stadsdelsarrest. Det är helt emot hela vår politiska intention. Vårt nya kundvalssystem kommer att göra att det blir helt omöjligt.

När det gäller valfrihet pratar du om företag. Jag blir lite förvånad. Miljöpartiet brukar ändå vara mest för valfrihet på er kant i salen. Valfrihet är ju så otroligt viktigt för den äldre. Det handlar inte om företag, det handlar om de äldre, vilket boende de vill välja, vilken inriktning, vilken profil på boendet. Det handlar om att det ska vara bra kvalitet. Kvaliteten står i fokus där också. Och det är den enskilda som ska välja var han eller hon vill bo.

Anförande nr 251

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Jag vill bara säga till dig, Mats, att hade du suttit i fullmäktige under förra mandatperioden hade du kanske kunnat påverka din egen grupp att införa valfrihet inom särskilda boendeformer. Man tyckte inte alls att det var något som skulle kunna erbjudas de äldre stockholmarna, inklusive din egen mormor. Men vi gör det från den 1 juli 2008.

§ 32 Valfrihetssystem inom äldreomsorgen – centralupphandling av vård och omsorgsboenden (utl. 2007:149)

Anförande nr 252

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Vi har redan tidigare diskuterat en hel del om kundval för vård- och omsorgsboende. Nu är vi framme vid beslut om vilka boenden som ska ingå i den upphandling som ska ske under våren. Vi tycker att det är en fantastisk möjlighet att gå vidare och även kunna göra ytterligare entreprenadupphandlingar. Vi anser att detta är väl avvägt och att stadsdelsnämndernas aktivitetsplaner är goda att gå vidare med. Vi får se hur det ser ut framöver, men det här är ett första skede för de här omsorgsboendena.

Vi hade egentligen önskat att vi redan nu hade kunnat anta en certifiering av boenden. Det hade förenklat mycket, och vi ser fram emot den utredning som regeringen nu har tillsatt om fritt val och om vi möjligtvis kan få fram det också. Det är inte juridiskt riktigt säkerställt i de kommuner som redan i dag arbetar utifrån den principen. Därför vill vi inte gå in i ett sådant arbete här i Stockholms stad.

Det som är viktigt för oss är att det ska finnas både större och mindre utförare. Man ska kunna ha olika inriktningar, och de äldre ska utifrån det kunna välja.

Jag är lite intresserad av var oppositionen egentligen står. Jag läser i den reservation som ni har skrivit att ni motsätter er av rent ideologiska skäl att lägga ut och driva äldreomsorg på entreprenad. Det skriver s, v och mp. Då undrar jag: Vad är det ni har gjort bakåt i tiden? Ni har vid flera tillfällen gjort upphandlingar på entreprenad. Ni har förlängt entreprenader som har fungerat, och plötsligt står det att ni av ideologiska skäl motsätter er entreprenadupphandling. Vad vill ni egentligen?

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 253

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande! Vi har också, till skillnad från borgerliga politiker, återtagit boenden som har varit i privat regi när det har visat sig att de har haft en undermålig kvalitet, inte har skött sina åtaganden och ständigt har krävt mer pengar för att sköta det de en gång har lovat till ett lägre pris. Det finns mycket man kan säga om offentlig drift, men en sak är nog säker, det utrymme som fanns för 15 år sedan ungefär för att effektivisera den kommunala verksamheten på äldresidan är borta. Ska man ägna sig åt upphandlingar ska det nog inte vara för att man tror att man ska uppnå några större effektivitetsvinster. Det kommer enbart att gå ut över dem som finns i de här verksamheterna.

Däremot kan man diskutera om man vill ha in andra former för att driva verksamhet, kooperativ, ideella organisationer eller vad det än må vara. Den syn som ni har haft på privat verksamhet är dogmatisk. Vi har valt att se till de saker som vi har velat få fram med att använda entreprenader när vi har gjort det. Men vi har faktiskt ägnat oss åt att ta tillbaka en hel del av sådana som ni genomförde under förrförra mandatperioden.

Anförande nr 254

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Det har det hänt att vi också har gjort. Gärdets sjukhem till exempel fick vi ta tillbaka vid ett tillfälle. Det är inget unikt för er. Det jag är intresserad av att få svar på är om ni av rent ideologiska skäl motsätter er äldreomsorg på entreprenad. Det är precis vad som står i den reservation som ni har gemensamt med v och mp.

Anförande nr 255

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag ska börja med att korrigera. Det som står i reservationen stämmer inte. Det är en felskrivning. Vi ifrågasätter att man gör det av rent ideologiska skäl.

Återigen har vi ett ärende som av alliansen själv har beskrivits som ett valfrihets-ärende, en revolution. Det var så det presenterades på en presskonferens för ett antal månader sedan. Frågan är: Valfrihet för vem och till vad? En sak har vi konstaterat, och det kommer vi att hålla fast vid. Det är att fokus inte har varit på stadens äldre utan mer på drömmen om att allt det offentliga, den kommunala verksamheten till varje pris ska ut från stadens styre.

Verktyget i det här fallet är centralupphandling. Det handlar väl om att man ska slippa de lokala, jobbiga diskussioner som man får ta som lokalpolitiker med boende, förtroenderåd, anhöriga, pensionärer, personal och andra. Också lokala politiker protesterar mot att av ideologiska skäl privatisera verksamheter.

Det har gått väldigt snabbt att få fram förslaget. Det har varit odemokratiskt. Innan man tog beslutet i fullmäktige om införandet av den här modellen kom det fram mängder av ärenden som forcerades fram, och man använde olika knep för att stycka sönder, fragmentisera frågeställningar så att vi inte skulle kunna diskutera någon som helst helhet. Det gör att det är väldigt svårt att se konsekvenserna över huvud taget i de olika delarna.

Där har vi ödmjukt vädjat till äldreborgarrådet och äldrenämnden att vi ska få tid och utrymme för att resonera och prata med varandra, därför att vi inte ska bli oense av hävd utan faktiskt försöka komma fram till minsta gemensamma nämnare. Det har varit omöjligt med anledning av den här hanteringen. Vi har körts över. Nu kommer ni att få ta konsekvenserna och ansvaret för att ni ändå driver igenom det här. Det finns mängder av frågor, synpunkter och raka invändningar mot upplägget, innehållet och förslagen, inte bara från oss, det kommer också från näringslivet.

Vi anser när det gäller sakfrågan i det här ärendet att det ska vara upp till varje stadsdelsnämnd att avgöra om en verksamhet ska upphandlas eller inte. Vi anser att det alltid ska läggas egenregianbud i de fall man använder upphandling. Vi anser att det är väldigt ogenomtänkt, att det ger brister i ledningen, styrningen och uppföljningen när man åtskiljer ansvaret för upphandlingen, betalningsansvaret och ansvaret för uppföljning av avtalet. Det är precis det ni gör just nu.

Vi anser också att en centraliserad upphandling på det sätt som ni kommer att driva igenom riskerar att ge en likriktning av verksamheter. Det kommer att gynna de största aktörerna, de största företagen på äldremarknaden. Det är framför allt två

stycken stora. Gör ni dessutom det som stadsledningskontoret har föreslagit, sluter tioåriga avtal, är det inte mångfald och valfrihet det här handlar om. Då är det att ge ett litet antal stora företag makten över äldreboendena för en lång tid framöver utan möjlighet att kunna ändra och justera villkoren och diskutera innehållet. Det ifrågasätter vi starkt.

Det är de sakliga skälen till att vi är emot detta ärende, och jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 256

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Det var väldigt vad det var synd om Socialdemokraterna i det här ärendet, att de har fått vara med så väldigt lite. Ärendet har funnits. Ni har kunnat titta på det och framföra synpunkter, vilket du gör nu också. Stadens boenden är en gemensam resurs. Det kommer de också fortsättningsvis att vara. Därför kommer också mångfalden att finnas över hela staden.

Långa avtal är det inte minst de mindre företagen som efterfrågar. Det har varit alldeles för jobbigt att orka med de upphandlingar som har gjorts vart tredje år. Ibland kanske de har kunnat få en viss förlängning. Det är märkligt, för det är ju Sverige som har övertolkat lagen om offentlig upphandling. Tittar man på övriga länder i Europa kan man se att de har både 10- och 15-åriga avtal under samma lagstiftning. Jag ser fram emot att vi ska kunna få större trygghet för dem som driver de här boendena att kunna arbeta framåt och satsa på kvalitet när de vet att de har ansvaret under en längre tid, naturligtvis under förutsättning att man fullföljer avtalets inriktning.

Anförande nr 257

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande! Jag vet inte om det är synd om oss socialdemokrater därför att vi har ställts utanför hela den här processen. Det är odemokratiskt däremot. Det är inte synd och inte tråkigt. Jag tycker att det är skamligt.

Ni har hanterat alla de här ärendena enbart utifrån er ambition att så fort som möjligt driva igenom den här valfrihetsmodellen. Det gör att det kan bli väldigt oömtänksamt beslut som faktiskt inte bara drabbar oss som opposition utan framför allt drabbar dem som de är tänkta för, de äldre. Det finns fortfarande ingenstans någon sorts köhanteringssystem, det enda som faktiskt påverkar de äldres möjlighet i hela den här cirkusen av ärenden. Det enda ärende som skulle ha direkt påverkan är inte framskrivet. Det finns inte i sinnevärlden ännu, vad vi vet i alla fall. Det säger en del om hela hanteringen av det här ärendet. Det är er politik, er dogmatiska inställning till att avknoppa verksamheterna som är rådande, inte diskussionen om innehållet i de här verksamheterna.

Sedan kan man ifrågasätta varför ni har valt att göra en indelning i geografiska områden. Är det inte i hela staden som det här ska gälla, om det nu är valfrihet man diskuterar. Mångfalden är preciserad till fem geografiska områden, inte stadsdelsar-rester framöver.

Anförande nr 258

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Du frågar för vem. Det är för de äldre, för att de äldre ska kunna få valfrihet och kunna välja sitt boende.

Tidigare sade du att ni hade återtagit boenden på grund av dålig kvalitet. Men det var ju så att ni också tog bort väldigt bra verksamheter, sådana med jättebra kvalitet, av ideologiska skäl. Det skriver ni också i det här ärendet. Då är det lättare att förstå er argumentation.

Anförande nr 259

L e i f R ö n n g r e n (s): Om det ändå hade legat någonting i att det handlar om äldre och att ni gör det för de äldre. Varför tar ni inte hänsyn till de synpunkter och åsikter som eniga kommunala pensionärsråd runt om i hela staden har skickat in i det här ärendet? Ni har till och med struntat i det centrala kommunala pensionärsrådet som tar upp sin oro över att man genomdriver det här beslutet, att man inte tillräckligt värnar den kommunala verksamheten och att det kommunala yttersta ansvaret inte finns garanterat någonstans, det som faktiskt är tryggheten för de äldre i Stockholms stad.

Det ni gör nu är att sjösätta ett försök som ni inte kan se eller leda i bevis var det kommer att hamna någonstans och vad det får för effekter på verksamheterna. Jag tycker att det är ett slarvigt sätt att hantera politik, att man inte först gör ordentliga undersökningar, konsekvensanalyser och framför allt svarar på de frågor som ställs under remisshanteringsrundorna.

Svenskt Näringsliv har haft invändningar, branschorganisationerna har haft det och pensionärsorganisationerna har haft det, liksom mängder av andra remissinstanser. Ni svarar inte på frågorna.

Anförande nr 260

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Om jag uppfattade dig rätt, Leif Rönngren, menar du att det viktigaste för de äldre är att kunna bo på en enhet som är kommunal därför att där finns tryggheten. Tycker du inte att det kanske är viktigare att du har en verksamhet som är av god kvalitet och att det är det man konkurrerar med när de äldre sedan har möjlighet att kunna välja? Det var min första fråga.

Min andra fråga till dig är: Tycker inte du att det remissförfarande som har skett har varit demokratiskt?

Anförande nr 261

L e i f R ö n n g r e n (s): Vad tycker du själv? Ni har ju inte svarat på någon av frågorna. Svaret på dina frågor framkommer inte någonstans i ärendet. Vad står ni själva för i synen på detta?

Det finns ganska mycket man kan säga om hanteringen och den demokratiska processen i det här ärendet. Jag återkommer till det, därför att det här är uppdelat i flera fragmentiserade ärenden, och vi har väldigt svårt att överblicka helheten. Det

finns inga konsekvensbeskrivningar i det här ärendet. Flera har ju efterlyst sådana just för att man inte ska hamna fel och göra sådant som faktiskt i förlängningen drabbar verksamheterna, innehållet, kvaliteten, antalet personal på plats i verksamheterna och också möjligheten att välja. Där har vi väldigt tydligt i dag deklarerat att vi vill ha en större valfrihet än ni. Vi tyckte exempelvis när vi har resonerat om det att servicehusen ska ingå. Ni har pratat er varma för servicehusen och anklagat oss för att avskaffa dem förra mandatperioden. Börja med att stoppa de ombildningar som ni själva håller på med nu ute i Älvsjö, där ni lovade att de skulle finnas kvar, i Axelsberg och på flera andra ställen. Börja med det, tycker jag.

Anförande nr 262

M u j d e R a s h i d (v): Ordförande, ledamöter och stockholmare! Det finns inga rimliga skäl att centralisera upphandlingen av äldreomsorgen till stadsledningskontoret. Stadsdelsnämnderna har goda kunskaper om sina äldreboenden och kan bättre än stadsledningskontoret bedöma vad som i så fall är lämpligt att upphandla och hur verksamheterna bör paketeras samt vilka specifika krav som bör ställas vid varje enskild upphandling.

Genom en central upphandling fråntas inte bara stadsdelsnämnderna utan även de lokala pensionärsråden möjligheten till demokratiskt inflytande över äldres förhållanden i stadsdelen. Eftersom det är stadsdelsnämnderna som ska förvalta entreprenörsavtalen framstår det som självklart att stadsdelsnämnderna ska ansvara för att ta fram och teckna avtalen. Att göra upphandling centralt riskerar att leda till likriktning av verksamheten vid äldreboenden i stället för mångfald, som brukarsystemet sägs syfta till.

Vi motsätter oss av rent ideologiska skäl att lägga ut och driva äldreomsorgen på entreprenad. Det är orimligt att avskaffa friheten att välja kommunalt boende genom att upphandla alla stadens äldreboenden. Staden bör lägga entreprenadanbud i verksamhetsupphandlingar.

Jag yrkar avslag med hänvisning till Vänsterpartiets reservation.

Anförande nr 263

M o n i k a L i n d h (s): Fru ordförande, ledamöter! Det här ärendet handlar ju i korthet om hur centralupphandlingarna ska gå till, hur avtalen ska förvaltas och vilka boenden som ska ingå. Leif har redan gått igenom på vilka grunder vi motsätter oss centraliseringen av de upphandlingar som blir följden av beslutet. Till det kan också läggas att det är stadsdelsnämnderna som bäst kan sina äldreboenden, som ser och kan bedöma rimligheten i anbuden i förhållande till verksamhetens krav och behov och som kan paketera de specifika krav som bör ställas för varje boende. Det vore väl en valfrihet som heter duga om stadsdelarna fick ta ansvar för mångfaldsutvecklingen av upphandlingarna i stället för att som nu alla stadens äldreboenden ska tvingas in i en centraliserad ordning.

Det andra som jag skulle vilja ta upp är två frågor. Det här ärendet är ju väldigt korthugget. Det framgår i alla fall att stadsdelarna efter det att centralupphandlingen är genomförd och avtalen påskrivna får ta över och förvalta avtalen. De ska följa upp

kvalitet, de ska ha löpande dialog med entreprenörerna etcetera. Men det finns ingenting i ärendet som säger någonting om var ansvaret ligger när avtalen måste brytas. När stadsdelen bedömer att kvaliteten inte är tillräcklig, att dialogen med entreprenören stupar eller när det sker ägarbyte under de långa avtalsperioderna, är det stadsledningskontoret eller stadsdelen som ansvarar? Är det kommunstyrelsen eller stadsdelsnämnden som beslutar? Det finns ingenting.

I det här ärendet talas det också om hur många boenden som ska upphandlas. Alla boenden i egen regi ska upphandlas inom fem år. Det är många. Då kan man tänka sig att marknaden faktiskt översvämmas. Är vi säkra på att det finns så många entreprenörer som vill driva äldreomsorg? Hur påverkar det marknaden? Det finns ingen diskussion i det här ärendet om det.

Sedan är det de långa avtalstiderna. Nu säger Ewa Samuelsson att Sverige har missuppfattat lagen om offentlig upphandling och att det i Europa är minst 10–15 år – jättebra. Men faktum är att i det här ärendet pratar man om tioåriga avtalstider därför att SLK tycker att det vore bra. Det finns inget underlag för ett sådant ställningstagande, och det är inte stadsledningskontoret som ska tycka. Det ska vi göra. Man anser att det vore bra, men det finns inga erfarenheter från några andra kommuner i landet. Det finns inga verksamheter i Sverige som har så långa avtalstider på vård- och omsorgsområdet. I den här staden har man fyra–sju år, i andra kommuner sju. Var finns relevansen i det här ärendet? Det här är så illa underbyggt.

Anförande nr 264

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): De enda som kan bryta avtal är de som har undertecknat dem. Sedan kan andra påkalla att behovet finns. Så ser det ut.

Jag har inte sagt att Sverige har missuppfattat lagen om offentlig upphandling. Men jag kan se att i andra länder i Europa, där lagen också gäller, har man tolkat den på annat sätt. Där finns det exempel på att långa avtal har varit positiva. Man har känt att man har haft tid att satsa på kvalitetsutveckling därför att man vet att man har ansvaret över längre tid. Det tror jag att vi skulle ha glädje av här i Stockholm också.

Anförande nr 265

M o n i k a L i n d h (s): Jag ska ta upp de tioåriga avtalstiderna, därför att i ärendet säger man att det handlar om kontinuiteten och tryggheten för de äldre. Men det finns inga erfarenheter av att treåriga avtal med förlängning två plus två skulle vara sämre eller på något annat sätt ha något att göra med kontinuitet och trygghet. Det har över huvud taget inte diskuterats, varken i ärendet eller någon annanstans. Man tycker. Jag tror inte att det räcker för vårt ställningstagande här. Det här handlar om att bryta en hel tradition eller om man ska säga praxis kring avtalstider. Då väljer man att göra det på det här området. Mycket illa, skulle jag vilja påstå.

Tioåriga avtal betyder möjligtvis att kontinuiteten och tryggheten ökar för entreprenören. Det finns ingenting som garanterar tryggheten för dem som bor. Tvärtom kan långa avtalstider lika gärna betyda att vårdens innehåll och kvalitet förflackas, utarmas och försvagas därför att avtalet aldrig berörs.

Anförande nr 266

B i r g i t t a H o l m (m): Ordförande, fullmäktige! Kvällen är sen, och många vill gå hem. Men det här är en av de viktigaste frågorna som vi har att debattera. Det är inte bara därför att det handlar om äldreomsorg, det har att göra med att det är en valfrihetsfråga. Där är det stora ideologiska skillnader mellan oss. Därför blir det faktiskt en debatt här i kväll som är väldigt viktig och som egentligen är viktigare på grund av det politiska innehållet.

Lars-Åke Almqvist, Kommunals förste vice ordförande, ser ingen som helst motsättning mellan generell välfärdspolitik och konkurrensutsättning. ”Vi ser ju att medborgarna i ökande utsträckning vill kunna välja mellan olika alternativ. Alternativa driftformer skapar utrymme för att utveckla nya koncept, nya arbetsmetoder och förhållningssätt.”

Av Kommunals 560 000 medlemmar är i dag en femtedel privatanställda. Det är fler än de som jobbar inom landstingen, och andelen ökar hela tiden.

I Kista-Rinkeby stadsdel har oppositionen reserverat sig i det här ärendet. Det är med fasa, och man kan säkert skratta, men min fråga är: Varför skulle inte de äldre, varför skulle inte personalen på boenden kunna få välja var de vill bo eller var de vill arbeta, få en möjlighet att utveckla sig?

Oppositionen säger: ”Att kvalificerad personal försvinner, som de äldre dessutom har skapat en relation till, är oacceptabelt. Detta öppnar upp för privata företag att anställa utbildad personal och till lägre lön. Detta är de konsekvenser vi har kunnat konstatera.”

Det här är en stor känga åt oss alla som jobbar inom vården i dag och som av olika skäl har sett till att ha en annan arbetsgivare. Det är en stor känga till alla de personer, vårdbiträden, undersköterskor och sjuksköterskor som jobbar inom äldreomsorgen och som dagligen försöker göra det absolut bästa för de äldre. Det är en stor känga som oppositionen ger till oss, att vi inte är värda någonting.

Jag sade det tidigare här i kväll och jag säger nu: Ta av er de ideologiska skygglapparna! Man måste möjliggöra val för människor, oavsett om det är fråga om äldre eller någon annan. Det är oerhört viktigt att kunna få välja var man vill bo, vem som ska vara utförare och att ha flera arbetsgivare. Men är det några som vill bestämma i den här salen och som tror att politiker alltid vet bäst och som är emot valfrihet är det den nuvarande oppositionen. Nej, det här går inte för sig i framtidens äldreomsorg. Det kommer att vara så vare sig ni vill eller inte. Alla kommer att få en möjlighet att välja.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 267

Borgarrådet L i v h (v): Jag ska inte förlänga den här debatten men jag måste faktiskt få säga emot Birgitta. Personalen på det äldreboende som ska privatiseras i Rinkeby tog kontakt med mig. Det är en stor grupp anställda där. De var otroligt kritiska. De vill inte ha den här privatiseringen. De har protesterat. De har inte fått

information. De anhöriga har samlats för att också protestera. Du kan inte säga så här om du faktiskt inte har varit på plats och pratat med personal som jobbar där och hört vad de vill. Det är inte så att personalen är överlycklig över era avknopnings- och privatiseringssträvanden. Det är faktiskt så att många vill jobba kvar i kommunal tjänst och kämpar för det.

Anförande nr 268

Birgitta Holm (m): Du säger att jag har fel i sak och att du har rätt i sak. Jag ser det från en helt annan sida. Dels arbetar jag faktiskt själv inom den här verksamheten, dels vet jag att det är många som vill knoppa av och arbeta på annat sätt. Det är inte så att du har rätt i alla frågor bara för att du hänvisar till den stadsdelsnämnd som du tillhör. Vi har olika ideologiska glasögon. Jag bara välkomnar alla de äldre som äntligen får en möjlighet att välja.

Anförande nr 269

Helen Jäderlund Eckardt (fp): Det är en stor valfrihetsreform och en efterfrågad valfrihetsreform som alliansen för fram och som vi kommer att ta beslut om. När man utvecklar valfriheten krävs det också en mångfald. Då behöver vi fler utförare. Det är bra om de har olika inriktning och olika profiler. Det gör också att kvalitetsutvecklingen drivs framåt. Sedan väljer våra äldre de boenden som de tycker är bra. Det styr också kvaliteten och vilka boenden som är populära.

Det är också viktigt att verkligen understryka att det här är en upphandling som handlar om kvalitet. Det är kvalitet man konkurrerar med. Det Leif Rönngren var inne på kan jag hålla med om. Det är verkligen viktigt att bevaka att mindre aktörer har möjlighet att bli utförare i Stockholm. De behövs.

Från Folkpartiets sida skulle vi hellre vilja se en certifiering, ett auktorisationsförfarande. Det skulle underlätta mycket. Då skulle man kunna undvika de här upphandlingsprocedurerna. Tyvärr är inte det juridiskt möjligt i dag. Men vi kommer att ligga på regeringen om det här, för det är den bästa modellen för våra äldre och för valfriheten.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 270

Eivor Karlsson (mp): Ordförande, ledamöter! Etableringen av kundvalsmodellen har skett med stor brådska. Att införa ett brukarvalssystem inom äldreomsorgen är en stor förändring. Ursprungsärendet om kundvalsmodellen har styckats sönder i flera ärenden, vilket gör det svårt att överblicka det hela. Det är positivt att de äldre kan välja mellan olika boenden. Men det kan också ske inom kommunal regi och behöver inte ske genom en centralisering av upphandlingen av entreprenörer. Att göra upphandling centralt riskerar att leda till en likriktning i verksamheten vid äldreboenden i stället för mångfald, som brukarsystemet sägs syfta till.

Det är också viktigt att staden upprätthåller och utvecklar sin egen kompetens. Det är dock kommunen som har det yttersta ansvaret om någon verksamhet inte sköter sig

eller den enskilt drivna verksamheten inte klarar sin uppgift. En utförlig plan för kvalitetssäkring måste därför komplettera förslaget.

Förutom god omvårdnad, omsorg och service med hög kvalitet efterfrågas en mångfald i boenden. Då menas nödvändigtvis inte fler entreprenörer utan till exempel olika inriktningar på boenden, som kulturella och språkliga aspekter eller verksamheter på annat sätt. Nu fräntas inte bara stadsdelsnämnderna genom centralupphandlingen möjligheten till demokratiskt inflytande över hur de äldre har det i stadsdelen, utan också de lokala pensionärsrådets inflytande försvinner.

Staden bör lägga egenregianbud i verksamhetsupphandlingarna. I övrigt måste miljökrav och antidiskrimineringsklausuler införas vid upphandling. Maten ska vara näringsrik, välsmakande och så långt som möjligt ekologisk. Minst lika viktig som valfriheten är kvaliteten i vården, fortbildning och personaltäthet men också kollektivavtal och meddelarfrihet.

Kommunstyrelsens pensionärsråd har ställt en fråga. Står kostnaden för denna modell i proportion till vad som kommer ut ur systemet för den enskilde? Vi väntar på svaret.

Bifall till Miljöpartiets reservation i borgarrådsberedningen!

Anförande nr 271

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande, fullmäktige och åhörare som orkar lyssna på den här långa debatten! Det paradoxala när borgarna pratar om valfrihet är att den största valfrihet man har som medborgare i den här kommunen kommer man att förlora i och med det här beslutet. Det är nämligen så här – det vill jag säga till er som ansvarar för äldreomsorgen under den tid som ni styr staden – att om medborgarna är missnöjda med det arbete som ni gör har de alltid ett val att göra, att rösta bort er. Men den dagen ni inför ett valfrihetssystem, som det här ärendet handlar om, kommer medborgarna inte att ha den möjligheten. Vad säger ni om det? Jag tycker att ni ska vara ärliga gentemot medborgarna. Tala om vad er valfrihet innebär och vad den riktiga valfriheten innebär för gemene man. De förlorar sitt demokratiska inflytande när det gäller att kunna bestämma vilken slags äldreomsorg som ska bedrivas i Stockholms kommun.

Dessutom, som någon annan påpekade, förlorar personalen meddelarfriheten. De kan inte tala om för medierna till exempel att det förekommer missförhållanden. Då agerar de mot företaget, då är de illojala. Det ni!

Ekonomin tror jag att Leif Rönngren tog upp. Organisationen är redan innan hårt slimmad. Det finns inga vinster att göra. Jo, man kan göra vinst. Men då får man skära ned på personalen. Vad händer när ni skär ned på personalen? Jo, kvaliteten blir sämre, tvärtemot vad ni säger om ökad kvalitet. Jag vet inte om ni är naiva eller om ni inte låtsas om att problemet kommer att vara otroligt allvarligt om man effektiviserar ytterligare. De företag som vill driva de här verksamheterna vill göra vinst. Det blir vinst genom att göra besparingar på personalen. Men man kan inte uppfinna hjulet för femte gången. Tyvärr, så är det.

Sedan talet om individ, vad är individ för er? Var och en i Stockholms kommun är värd 500 kronor. Om ni är i behov av äldreomsorg har ni 500 kronor så att ni kan välja hur ni vill. Jag menar att människor har olika individuella behov. Alla är inte prissatta exakt lika, en summa pengar som de kan förfoga fritt över. Jag kanske behöver 750 kronor för att klara mina behov, någon annan behöver mindre. Men alla är på något sätt prissatta, dogmatiskt.

Vad händer med utbildningen? Det är utbildad personal som kan erbjuda bra kvalitet inom vården. Men den dagen en privat utförare tar över ansvaret för äldreomsorgen kommer de att prioritera vinst framför kvalitet, framför utbildning och allt annat.

Anförande nr 272

B i r g i t t a H o l m (m): Jag vet inte vad jag ska säga. Man tar sig för pannan. Valfriheten innebär att medborgarna inte kan rösta bort oss, eller vad sade du för någonting? Det tycker jag är bra. Man kan inte rösta bort oss, men om vi får fortsätta om fyra år har de äldre faktiskt möjlighet att byta boende, vilket de inte har när Vänstern styr. Dessutom kan de äldre genom att byta boende välja bort det som är dåligt. Det kan man inte göra när det ska gå via vänsterpolitiker.

Personalen ska utbilda sig eller också skulle det inte finnas någon utbildad personal. Vem tror du söker till de här boendena och vill arbeta där? Man kan skriva in olika saker i sina avtal. Människor har möjlighet att välja bort det som är dåligt. Jag tror att du inte vill läsa det här ärendet. Du läser utlåtandet på samma sätt som man säger att "någon" läser Bibeln. Det här är helt sanslöst. Du måste ju läsa. Vårdnivåerna kommer upp i nästa ärende. Har du inte läst ärendena till dagens fullmäktige?

Anförande nr 273

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Den stora vinsten med det här ärendet är att de äldre vinner makt över sin vardag och själva kan välja sitt boende liksom att de får ett större självbestämmande. Det är en stor vinst.

Anförande nr 274

M e h d i O g u z s o y (v): Som jag sade i mitt anförande försvinner valfriheten i och med att ni konkurrensutsätter de här verksamheterna. Det kommer inte att bli valfrihet för någon. Den demokratiska valfrihet som de har och som de kan nyttja i samband med val vart fjärde år förlorar de. Så länge det är en demokratiskt styrd organisation som bedriver verksamhet har medborgarna alltid möjlighet att rösta bort det styre som sitter vid makten. Men de kan inte rösta bort ett privat företag som bedriver verksamhet. Däri ligger skillnaden.

Dessutom förlorar personalen sin meddelarfrihet. Hur demokratiskt är det?

Anförande nr 275

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Man blir förvånad, men jag hade inte tänkt kommentera Mehdis uttalande. Jag tänkte bara säga att det faktum att olika utförare påverkar utvecklingen har vi starka bevis för genom friskolereformen som har legat

steget före. Den har påverkat de kommunala skolorna väldigt mycket. De har utvecklats på ett sätt som man kanske inte alls hade räknat med från början. Jag tror att det här kommer att vara väldigt bra också för de kommunala verksamheterna.

Sedan kan man fundera på vilka äldre som skulle vilja söka till en privat utförare som medvetet gör ett dåligt jobb, som har få anställda, som inte kompetensutvecklar sin personal, som serverar dålig mat och så vidare. Vilka skulle söka dit? De skulle ju göra sig själva en björntjänst. Det är klart att de måste vara måna om den kvalitet de erbjuder, annars får de inga boende.

Monika Lindh, som är rädd för långa avtalstider, säger att verksamheter kan riskera att förflackas. I sådant fall kan man bli väldigt orolig för den kommunala verksamheten, för de avtalstiderna är ju ganska långa.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 276

M e h d i O g u z s o y (v): Ewa Samuelsson! Du har som kristdemokrat anslutit dig till det fundamentalistiska nyliberala privatiseringståget tyvärr. Din framtoning är en person som kan vara pålitlig vad gäller äldrefrågor och äldrepolitik i den här staden. Men den politik som du står bakom är fördärvlig för de flesta äldre människor i den här kommunen.

Valfrihet pratar du om. Vad händer när man inte får lägga egenregionbud? Du säger till oss åhörare här i fullmäktige: Vem väljer ett företag som gör ett dåligt jobb? Men när det inte finns valfrihet för äldre att välja kommunala alternativ, när man inte får lägga egenregionbud, vad säger du om det? Är det valfrihet?

Anförande nr 277

M o n i k a L i n d h (s): Ewa! Jag kan unna dig den lilla poängen, för den var lite kul. Men om man tänker så här: En kommunal verksamhet, oavsett vad det är för någonting, har ju en helt annan transparens än en privat driven verksamhet. Transparensen handlar om inflytande, styrning, insyn och offentlighet. Det har du inte i en verksamhet som drivs på entreprenad eller av en privat firma.

När det gäller uppföljningen av entreprenörerna och de långa avtalstiderna kan man säga att om man inte hittar andra former för att regelbundet pröva verksamheten finns det risk för att det sker bara via avtalsuppföljningar. Då innebär långa avtalstider att uppföljningarna också blir på ett annat sätt och mycket sämre. Då utarmas, förflackas och försvagas möjligheterna till insyn utan att avtalen egentligen berörs.

*§ 33 Ersättningsmodell för vård- och omsorgsboenden i ett valfrihetssystem
(utl. 2007:150)*

Anförande nr 278

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! I detta ärende måste jag säga att jag känner väldigt stor trygghet inför det grundläggande arbete som har genomförts för att ta fram det här förslaget till ersättningsnivåer. Man har verkligen, utifrån den bedömning som ska göras för den enskilda individen – i alla fall så långt jag kan uttolka ärendet – gått till botten för att ta fram de olika vårdnivåerna. Man har också landat i att det ska vara tre nivåer som fastställs. Man har tittat här i Stockholms stad, och man har jämfört med andra kommuner som redan under längre tid har arbetat utifrån det här sättet. Jag tror att det kommer att fungera väldigt bra.

Det krävs naturligtvis utbildningsinsatser. Det är redan planerat för biståndshandläggarna. Tidigt under våren kommer olika typer av utbildningar att genomföras för att de ska kunna göra de här bedömningarna. Det kommer också naturligtvis att bli en del tuffa uppgifter i arbetet eftersom det är en förändring som genomförs. Men vi vet också att när de här bedömningarna väl har gjorts kommer de sedan att ligga till grund för det fortsatta arbetet. En tuff vår får man räkna med som biståndshandläggare, dels med flera utbildningsinsatser, dels med att utföra de här vårdbedömningarna.

Jag ser stora möjligheter att vi ska klara av det här, både med utbildning och med beredskap för ett lite tungt jobb under våren, som det ofta är när förändringar tillkommer. Man kommer att ha glädje av det här under åren som ligger framför.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 279

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Det här är ännu ett ärende i raden som inte innehåller en enda ordentlig konsekvensbeskrivning. Ewa Samuelsson som föredragande borgarråd anför att hon tror att det här kommer att bli bra. Det räcker inte för oss på långa vägar, kan jag säga. Alla frågor som handlar om det här har konsekvent lämnats obesvarade. Vi har hela tiden flaggat för att vi vill ha svar på våra frågor innan vi är beredda att gå till beslut.

I det här ärendet återstår en grundläggande fråga att få svar på för att kunna tro att det tänkta systemet över huvud taget ska fungera. Det är hur man tänker sig att man ska ersätta de tomställda platser som finns beskrivna i ärendet. Oavsett vilket system man väljer för att öka enskildas möjligheter att välja måste det finnas någonting att välja mellan. Det måste finnas alternativ, och det måste finnas platser. Det förutsätter i sin tur att det finns tomställda platser i boendena och att de finansieras på något sätt. I annat fall blir valfriheten bara valfriheten att stå i kö någonstans.

I det här ärendet, där vi ska anta ersättningsmodellen, finns det inga beskrivningar av vad beslutet vi eventuellt fattar i dag kommer att leda till. Vi har upptäckt att ärendet i dag ger kommunstyrelsen rätt att överlämna hela den viktiga frågeställningen, som

är en grundfråga, till stadsledningskontoret att själva få avgöra ersättningsnivåerna och principerna för hur man ska ersätta, liksom andra opreciserade kommersiella frågor. Man ger också stadsledningskontoret mandatet att fatta beslut om villkoren och ersättningen.

I valfrihetens namn abdikerar fullmäktige. Det är politikerna som har lämnat ifrån sig makten, och det är stadsledningskontoret och tjänstemännen som ska besluta om detta. Med anledning av det anser vi att vi inte kan fatta ett beslut här i dag. Vi har inte fått svar på en enda fråga. Därför yrkar vi på minoritetsåterremiss i den här delen, dels ärendet som handlar om ersättningsmodellen, dels ärendet som kommer därefter, som handlar om på vilken nivå pengar och ersättningar ska utges. Vi anser att vi ska få besluta om de principerna här i fullmäktige, att vi ska ha en ordentlig genomgång av ersättningsmodellen, nivåerna, men också en konsekvensbeskrivning av vart det leder någonstans.

Det finns angivet i ärendet att man på goda grunder kan anta att entreprenörer kommer att ställa sig utanför den här modellen för att de inte tycker att det är tillräckligt lönsamt. Men det framgår också i det här ärendet att man har gjort uträkningar som visar att en hel del entreprenörer kommer att få sänka sin ambitionsnivå, dra ned i sina verksamheter, oberoende av om de är kommunala eller privata, för att anpassa sig till den ersättningsnivå som nu ska fastställas. Det här är odemokratiskt. Vi har inte fått svar på frågorna. Därför yrkar vi minoritetsåterremiss utifrån det jag just beskrev. Det är Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet som står bakom detta.

Anförande nr 280

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Egentligen kanske jag skulle stryka mig från talarlistan, men jag kan inte låta bli att fråga Socialdemokraternas representant Leif Rönngren om ni någonsin, någon gång har funderat på något annat ersättningssystem än det som staden har haft år ut och år in. Har ni någon gång varit ute i till exempel Nacka, Danderyd, Täby eller Solna och tittat? Har ni någon gång funderat över något nytt ersättningssystem över huvud taget?

Anförande nr 281

L e i f R ö n n g r e n (s): Absolut, Margareta Björk, det ingår i vårt uppdrag som politiker att fundera och reflektera. När jag satt i sociala distriktsnämnden i Vantör 1990 började vi fundera på de här frågeställningarna. Det handlar om varför det är olika pris ute i de olika verksamheterna, oberoende av om det är kommunal verksamhet eller om det är privat verksamhet och i jämförelse privata–privata, kommunala–kommunala eller privata–kommunala. Ingen kunde ge något bra svar på det. Därför tror jag att det finns en god tanke i att man fokuserar på prissättningen.

Men det vi gör i det här ärendet är inte att fastställa några principer. Vi lämnar ifrån oss hela denna makt, denna viktiga principfråga, att avgöras av tjänstemännen på stadsledningskontoret. Det här är ändå en bärande del i den reform som ni vill införa. Jag tycker att det är på sin plats att vi får ordentliga redovisningar av konsekvenserna om vi ska införa detta system och hur man har tänkt sig att finansiera tomställda platser.

Det här har varit en ständigt återkommande diskussion i alla valfrihetsreformer som har införts runt om i hela landet. Hur skapar man möjlighet till reell valfrihet genom att ha tomställda platser som någon måste betala?

Anförande nr 282

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Du var orolig för hur utförarna skulle reagera på det här ärendet. Jag kan säga att hittills har inte någon hört av sig och varit orolig för hur de ska klara det, trots att en del kommer att tycka att det ser bättre ut och andra kanske något sämre.

Tomplatsutnyttjandet är ju inte något konstigt. Det är något som man har jobbat med hela tiden i äldreomsorgen. Man måste räkna in att det finns. Man brukar inte räkna exakta procentsatser, men man räknar aldrig med hundra procents utnyttjande. Det vet man att det inte är. Det är inget nytt tänkande i det. Exakt hur det ska se ut i ersättningsmodellen återkommer vi till. Om du tycker att det är så stort att du måste återremittera ärendet får du ta det.

Anförande nr 283

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande! Då måste det vara någon miss i kommunikationen, för jag har tagit del av samma kommunikation och samma skriftliga underlag som Ewa Samuelsson har fått, dels muntligt, dels skriftligt och dels vid möten som hon har varit på. Folk som är inblandade i branschen på den privata sidan har framhärdat i att de faktiskt kommer att drabbas väldigt hårt om det här ersättningssystemet införs med de här nivåerna. Följden blir att de måste göra personalneddragningar. Det leder till att man får kvalitetsförsämringar i verksamheten.

Det kan knappast vara en nyhet att det finns många oroliga. Några kommer säkert att kunna lyfta sin nivå, eftersom man antagligen går på ett genomsnitt. Men det tycker inte jag att vi lättvindigt ska fatta beslut om utan att ha grundläggande och grundliga konsekvensanalyser. Vi måste faktiskt veta i den här församlingen vad det innebär och vad det leder till, åtminstone utifrån den befintliga verksamheten. Sedan kan vi alltid fundera på varför företagen kanske inte hoppar på det här och vad det ger för valfrihetssystem. Men jag har hört från flera aktörer att de är väldigt oroade över ersättningsnivåerna.

Anförande nr 284

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Det finns alltså erfarenheter av den här ersättningsmodellen i andra kommuner. Det känns ju betryggande att den praktiskt har varit i sjön så att säga. Det fungerar mycket bra. Det finns erfarenheter, så jag tror inte att du behöver vara så orolig, Leif.

Det som är bra med den här modellen är att det är konkurrens på lika villkor. Det är viktigt. Vi kommer också att kunna komma åt problemen och få en större likställighet i biståndsbedömningen. Det behövs. Vi behöver en rättvis och lika biståndsbedömning över staden.

Det allra viktigaste i det här ärendet, som jag verkligen vill understryka, är betydelsen av att det bygger på en individuell bedömning av varje individ. Det är oerhört viktigt att man ser på varje människas behov.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 285

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande! Jag vet inte om ni vill ha en debatt i kväll också och nästa gång. Det här ärendet handlar ju om ersättningsmodellen och mindre om biståndsbedömningen. Det är två olika frågor. Däremot har de bäring på varandra. Det har jag hävdat hela kvällen, och flera med mig. Bedömningen kommer att bli oerhört mycket mer restriktiv framöver.

Det är inte framför allt min oro här i dag som gör att vi yrkar på minoritetsåterremiss. Det beror också på att det är flera andra som har hört av sig. Det är den marknad du hänvisar till. Det hade ni kunnat undvika genom att kommentera och svara på våra frågor utifrån remissomgången, där Svenskt Näringsliv, Almega, branschorganisationerna, företrädare för enskilda företag, pensionärsråd och andra har ställt just de här frågorna och ifrågasatt beräkningsgrunder och upplägg av den här modellen. Det finns juridiska aspekter på upplägget av den här modellen kopplade till nya upphandlingsregler, lagstiftning och annat. Ni har fullkomligt struntat i våra farhågor. Då får man bita i det sura äpplet. Vi vill ha en konsekvensredovisning av vad det här leder till och kunna fatta ett beslut här som vi antingen är för eller emot.

Anförande nr 286

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Jag ska bara säga att i det här ärendet ingår det att biståndshandläggarna får en allt viktigare roll. Vi satsar på utbildning för att komma vidare. Det kommer att innebära att vi kan jobba för en rättvis och lika biståndsbedömning över staden. Och det behövs.

Anförande nr 287

M u j d e R a s h i d (v): Vänsterpartiet ansluter sig till återremissyrkandet när det gäller både utlåtande 150 och 151.

Anförande nr 288

S t e f a n N i l s s o n (mp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Vi i miljöparti-gruppen tycker att det finns en del frågetecken kring den här ersättningsmodellen. Därför finns det goda skäl till en minoritetsåterremiss. Vi yrkar bifall till det förslaget.

§ 34 Förslag till äldrepeng i tre nivåer (utl. 2007:151)

Anförande nr 289

L e i f R ö n n g r e n (s): Fru ordförande! Med hänvisning till det jag sade innan noterar jag att minoritetsåterremitteringen omfattar även detta förslag. De hänger ihop, både systemet för ersättning och nivåerna i ersättningen. Innan vi har det ena kan vi inte ta ställning till det andra. Det är en helhet. Jag yrkar på minoritetsåterremiss.

Anförande nr 290

S t e f a n N i l s s o n (mp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Även i detta ärende yrkar vi bifall till minoritetsåterremiss.

Anförande nr 291

Borgarrådet L i v h (v): Vi gör exakt likadant.